

RAPLAMAAL Sõnumid

KOLMAPÄEV, 4. oktoober 2017 Nr. 40 (2998)

Sõltumatu nädalaleht | www.sonumid.ee | Hind 2.15 €

Selle nädala algusest läks lahti Raplamaa ettevõtlusnädal. Eile korraldasid Ettevõtlikud Naised Raplamaal ärikülastuse mitmetesse kohalikesse ettevõtetesse. Muuhulgas avas kõikidele soovijatele Raplas oma ukseid Uniplast OÜ, kes valmistab laia valikut tooteid. Nende hulka kuuluvad prügikotid, erinevad spordikaubad ja vahtpolüetüleenist esemed. Juhatuse liige Mädis Kivi demonstreeris ekskursiooni käigus plastgraanuleid, millest masin kilet toodab.

Foto: SIIM SOLMAN

Riigimaja rent on liiga kõrge

Lk 4

Suvelugemine toob
rohkem lapsi
raamatute juurde

Lk 20

RÜG-i suurjooksul
kasutati juubeli puhul
uut ajavõtusüsteemi

Lk 24

Contractor OÜ
keskendub puhtalt
eksportile

Lk 10-11

**Raplamaa
vallavanemad
toetavad Lelle-Pärnu
raudteeliini jätkamist**

Lk 4

**Turundushaldjas
Maris Kaer naudib
elu ettevõtjana**

Lk 12 ja 13

Vestlusring:

Rapla vallas kandideerijad:

**Eesmärgid peavad
olema suured,
aga utopiat pole vaja**

Lk 15-18

Juhtkiri

Tahtmine on üks asi, saamine hoopis iseasi

Nädalavahetusel pingeid kruvinud katalaanide iseseisvumisreferendumi katse ning Madridist seda summutama saadetud politsei vägede agar tegevus on taas sundinud maailma rohkem või vähem emotsionaalselt diskuteerima selle üle, mis üldse on demokraatia ja kas demokraatia tähendab näiteks ka seda, et ratsionaalsete lahenduste nimel on lubatud inimesi jõuga (kui vaja, siis ka valega) panna tegema otsuseid, mis neile tegelikult üldse südame järgi ei ole.

Loomulikult on suur osa vaidlejatest veendunud, et rahvale peab jääma otsustav sõna.

Oh oleks need asjad nii lihtsad! Tegelikult ei ole peaaegu mitte üks lahku löömine ja iseseisvaks saamine tülideta teoks tehtud. Kõigepealt sellepärast, et suurematele ja tugevamatele ei meeldi kaotada. Teiseks sellepärast, et kui midagi on kuskilt murenema hakanud, siis ei või ial teada, kui suureks lagunemine lõpuks kasvab: täna üks tükike, homme teine... Ja kuigi ei ole päris selge, kellel üldse on pädevust otsustada, kes kellega kokku jääb või miks üldse kokku on vaja jääda, tekib alati mingi seltskond, kes ütleb, et nemad teavad, kuidas toimida nii, et lollused, mida tehakse, parandamatult suureks ei muutu. Toome näiteks ühe koduse loo.

See oli millalgi talve lõ-

pus, kevade algul, kui jutud väikeste „isekate“ valdade sundliitmise suuremate ja perspektiivikamatega muutusid juba väga valjuks. Siis andsid seitse põhjapoolset Juuru valla küla selgelt teada, et kui nii väga peab, siis tahavad nemad pigem Kohila kui Raplaga ühineda. Valla terviklikkuse eest seisnud Juuru volikogu ei saanud sellise separatismiga leppida ja nii sai leht 5. aprillil kirjutada, et Juurus jäeti seitsme küla palve rahuldumata.

Ja just siis, kui tundus, et rahva tahe ei maksa ka seekord mitte punast penni - sest alati leidub neid, kes teavad rahvast paremini, mida ta vajab -, astus esile grupp Rapla valla ühinemist vedavaid prouasid ja härrasid, et kuulutada: ärge muretsege, Järlepa, Pirgu, Lõiu, Mahtra, Jaluse, Sadala ja Kalda külade elanikud, teie tahteavaldused haldusüksuste piiride muutmiseks saab uus vallavolikogu menetlusse võtta! Tolles ajas võis see tunduda ehk isegi väljapääsuna neile, kes tahtsid uskuda, et õigus ei ole veel maailmast otsa lõppenud.

Kes tahab teada, mis saab edasi, peaks tähelepanelikult lugema tänase lehe vestlusringi. Vähemalt selle kohani, kus antakse selgelt märku, et tahtmine on taevariik, saamine iseasi... See käib muide ka katalaanide kohta.

Südamelt ära

Vahel tuleb lihtsalt oodata ja vaadata

Mariliis Vest

Mõnel korral on mul avanev võimalus olla ise intervjuueeritava rollis. Ühel korral neist öeldi: „Tundub, et sa oled oma elus osanud õigeid valikuid teha.“ Järele mõeldes tõesti, olen küll.

Eraelus oleme kõik teinud selliseid otsuseid, mida tagantjärele oleme kahetsenud või soovinud tegemata jätta. Rääkides aga kooli- ja tööalaselt, peab tunnistama, et olen siiani enda otsustega täielikult rahul olnud. Võib-olla on mul lihtsalt vedanud, sest nii mõnigi otsus minu elus on tulnud üpris spontaanselt, tunnid enne tegutsema hakkamist.

Üks väga õige valik tuli siis, kui ülikooli ajal oli vaja alustada praktikaga. Esmaspäeval olin veendunud, et minust ajakirjanikku ei saa, aga teisipäeval saatsin kirja Raplamaa Sõnumite peatoimetajale. Järsku olingi ajakirjandusmaailmas. Enne kirja saatmist olin kahevahel: kas minna vallutama suurlinna või panustada kodukanti, kusjuures toona olin totaalne metropolide fänn. Aga ju see

miski minu sees teadis, et tegelikult ei ole ikka küll. Tegin spontaanse otsuse jääda kodukohta ja ei läinud kaua, kui sain aru, et suurlinna tuled ei ole enam üldse minu tassike teed.

Nüüd ootab ees järjekordne uus, kindlasti põnev etapp. Mõtlen, kui huvitavalt ikka elu oma asju vahel paika paneb. Tihti kukub mõne keerulise probleemi lahendus lihtsalt prantsatades sülle. Ajakirjaniku töö on mulle tohutult meeldinud. Kogu see maailm on tohutult põnev. Pärast kolme ja poolt aastat aga mõtlesin aeg-ajalt, et äkki prooviks veel midagi. Et võib-olla on minus veel midagi, mis on avastamata. Eks kindlasti on. Kõigis meis tõenäoliselt on.

Tahtsin midagi uut proovida, kuid mõte suurlinna minekust ei tulnud kõne allagi. Maakohtades palju pakkumisi meedia erialale aga just ei ole. Mida siis teha? Soovitan natukene oodata. Ega ma kärsitult ja paaniliselt uusi väljakutseid ei otsinudki, aga pisike soov millegi muu järele hõõgus õrnalt siiski.

Elul oli mulle taas üllatusi varuks: erialale vastav väljakutse, mis paneb mind proovile täpselt selles, milles olen tahtnud end proovile panna. Boonuseks see, et suurlinna tuled jäävad kaugele seljataha ning uus koht paistab koduaknast. Tundub vist, et vahel tuleb lihtsalt lasta elul oma

käike teha.

„Just go with the flow,“ nagu mu sõbranna armastab öelda. Eks olemuselt olen ma alati selline olnud, et ei usu juhustesse, vaid pigem saatusesse. Kui midagi on ikka ette nähtud, siis see ka juhtub. Kui pole, siis ei juhtu ka. Aga seda näitab vaid aeg, kas see, mis juhtub, on ka õige.

Minu esimene pikem töökogemus õpetas mulle nii mõndagi. Töömaailmas tuleb veel kümneid aastaid veeta, kuid üldine pilt sellest, mida heaks ja sobivaks tökohaks nimetada, on selge. Pole paremat, kui sinu töökeskkonda kujundavad tohutult rõõmsad, tahtejõulised, humoorikad, vastutulelikud, sõbralikud kolleegid. Seda ütlesin ma ka intervjuueeritav olles: seltskond on tööoluliseks.

Ei, ei ole raha kõige tähtsam. Ei, ei ole tehnika ja sisekujundus kõige olulisem. Kui sinu kõrval on toetavad inimesed, kes sind usaldavad, oled sa ise rohkem motiveeritud hommikul tööle minema ja seal päev läbi naeratama. Teine oluline faktor on teatav vabadus. Et sa saad ise oma aega planeerida vastavalt enda vajadustele, kuid arvestades töökoha vajadustega.

Täiesti veendunult saan öelda, et head inimesed ning teatav vabadus töögraafikus kompenseerivad igasugused suurlinnatuled ja rahahunnikud. Nii lihtsalt on, vähemalt minul.

Küsitlus

Mida arvate Kataloonia iseseisvuspüüdlustest?

Ljubov, telgimeister: Võiksid samamoodi olla, nagu meil läks, aga neil on see asi halvasti korraldatud.

Rutt, pensionär: See on õigustatud, võiks olla iseseisev.

Kaja, raamatupidaja: Toetan. Arvan, et see on õigustatud.

Urmas, kaugsõiduautojuht: Nad löövad hispaanlased põlvili, tööstus on Kataloonias. Sõidan Hispaania vahet, olen näinud. Ma arvan, et las Hispaania olla ühes tükis. Ei tea, mis ülejäänud Hispaaniast saaks muidu.

Karl, ettevõtja: Peavad ikka proovima.

Arvo, fotograaf: Topeltstandardid. Ühtedele lubatakse iseseisvust, teistele mitte. Ikka võiks lubada iseseisvust neile.

Küsis Stina Andok
Pildistas Siim Solman

Ajaleht 25 aastat tagasi

Rootslane on esimesel Raplas oleku päeval šokis

Nädalaring 8. oktoobril 1992: „Maakonna soojamajandust oli konsulteerimas Jõnköpingi kommuunivalitsuse energetikaspetsialist Benkt Westlund/.../ Kuigi Rootsi ajakirjanduses on Eesti hädadest pidevalt juttu olnud ja ka siinkäinud on ülemerenaabrite viletsusest rääkinud, oli esimene mulje Westlundile Raplast rabav, sest sellist hoolimatust, lohakust haiglale, lastenõuandlale, kahele lasteaiale, haldushoonele, mitmele elamule [sooja andmisel] oli rootslasel raske endale ette kujutada. Nüüd, kus talv on kohe-kohe algamas, selgus, et üheski katlas ei ole võimalik tuld teha ja kui olekski, siis poleks selle tarvis kütust. Kui olekski katlad ja kütus, siis ei saaks

sooja ikkagi edasi saata, sest trass on isoleerimata. Westlund oli kõik Raplas oldud päevad olukorrast väljapääsu otsinud. Ta oli valmis pöörduma Rootsi valitsuse poole, et paluda Rapla katastroofiseisukorra likvideerimiseks majandusabi.

Benkt helistas abikaasale ja teatas, et tal tuleb mõned päevad loodetust kauem Eestis olla. Naine oli küsinud, kuidas ta ennast siin tunneb. Westlundil tulnud tunnistada, et ta elab väga toredate inimeste juures, aga peab õhtul magama minnes soojemini riietuma kui päeval tööle asudes ja et sooja vett ei ole ta nende päevade jooksul tilkagi näinud. Sellepeale hüüatanud abikaasa, kes teab, et mees ei saa päevagi elatud duši all käimata: „Kas sa siis ikka tohid kauemaks jääda!““

Päevapilt

Tekst ja foto: KADRI PAJU

Tagurpidi majas tagurpidi või õigetpidi?

TUGEV RAPLA VALD

Vali oma kodukohta juhtima eestimeelne ja tugev meeskond, vali Reformierakond!

KALLE TOOMET

143

AIN TÄPSI

144

ILVI PERE

145

SIRJE LAANSOO

146

KATRIN KLAEDO

147

TIINA TIITSO

148

RAIVO KASK

149

MÄRT KUBO

150

MIHKEL MALTSAR

151

MARJU PAJO

152

ÜLO PEETS

153

MARIS RUDNEVS

154

ELI SUKLES

155

HELE-MAI TRUUTS

156

INDREK UDAM

157

URMAS UUSTALLO

158

TAAGI TELLUS

159

HARRI ÕUNAPUU

160

Politseiteated

Kohila vald

29. septembril teatati, et Kohila alevi Viljandi maanteel varastati vaba juurdepääsu teel tõukeratas Blunt Complete. Vargusega tekitati varalist kahju 250 eurot.

Märjamaa vald

2. oktoobril lõi Märjamaa alevi Kasti teel asuva kaupluse juures seni tuvastamata isik 32-aastast meest, kes sai viga.

Raikküla vald

28. septembril kella 17 ajal toimus liiklusõnnetus Keo külas Raikküla-Valgu-Päärdu tee ja Koikse-Purku tee ristmikul, kus sõiduauto Renault Clio, mida juhtis 22-aastane naine, ei andnud teed peateel liikuvale veoautole Volvo, mida juhtis 55-aastane mees. Selle tulemusena sõitis veoauto sõiduautole küljepealt sisse. Renault' juht ja kaasreisija, 17-aastane noormees, toimetati Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse.

Rapla vald

26. septembril kella 20.25 ajal toimus liiklusõnnetus Tallinna-Rapla-Türi maantee 44. kilomeetril, kus 46-aastase mehe juhitud mootorrattale Moto Guzzi California jooksis ette põder. Mootorratturil ei õnnestunud kokkupõrget vältida ja ta kukkus. Juht toimetati sündmuskohalt Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse.

Vigala vald

30. septembril teatati, et Päärdu külas tungiti omaniku tahte vastaselt aknaraamide eemaldamise teel sisse talumajja ja uste lahtimurdmise teel talumaja kõrvalhoonetesse. Kõrvalhoonest varastati mopeedi Delta raam. Tekitatud varaline kahju on kindlakstegemisel.

Politsei- ja piirivalveamet

Päästeteated

Põles sõiduauto

28. septembril kell 8.56 sai häirekeskus teate sõidukitulekahjust Vigala vallas Jädivere külas. Teataja sõnul põles sõiduauto ning põlengut püüti kustutada pulberkustutiga. Päästjate saabudes olid inimesed ise suurema tule maha saanud, tulekahju kustutati lõplikult kell 9.19.

Lääne päästekeskus

Riigimaja rent on liiga kõrge

Helerin Väronen

Rahandusministeerium on teatanud, et kavatseb Riigimaja idee pilootprojekti ellu viia Raplas. Projekti eesmärk on koondada sarnaste eesmärkide ja klientuuriga (riigi)asutused ühe katuse alla.

Rapla Riigimaja.

Foto: SIIM SOLMAN

Plaan on hea, kuid reaalse olukord on see, et Riigi Kinnisvara AS-i (RKAS) rendihinnad on liiga kõrged ja see peletab eemale nii mõnegi sinna sobiva asutuse.

SA Erametsakeskus peakontor kolitakse Tallinnast Raplasse. Rendipinna leidmisel tegi aga parima pakkumise Rapla Ärimaja, kellega keskuse juhataja Jaanus Auna sõnul käivad läbirääkimised üürilepingu sõlmimiseks.

See olukord, kus riigi sihtasutus läheb riigimaja kalli rendihinna tõttu kommertspinnale, nõrritas maavanemat Tõnis Blanki. Riigimaja idee on tema arvates väga hea, kuid kõrge rendihind tõmbab sellele vee peale. RKAS-i paindumatu hinnapoliitika ei ole tema arvates mõistlik.

Riigi Kinnisvara AS-i turundusjuht Mariaana Sõnajalg vastas, et nende üürihind mitteriigiasutustele vastab turu keskmisele üürihinnale ja mõningane erinevus võib tulla pakutavate teenuste suuremast mahust. "Meie teada ei ole keegi üürihinna pärast pinnast loobunud ning vajadusel saame teenuste mahtu üle vaadata," ütles Sõnajalg.

Ka rahandusministeeriumi riigivara osakonna analüütiku Eve Murumaa hinnangul on RKAS-i küsitav üür turuga võrreldav ja SA Erametsakeskus ei valinud Ärimajasse kolimist hinna pärast, vaid muude tingimuste parema sobivuse tõttu. Rahandusministeerium on tähele pannud, et pahatihti ei

osata üüripakkumiste võrdlemisel arvesse võtta kõiki kulukomponente, mistõttu algselt odavamana paistnud pakkumisele lisanduvad hiljem veel mingite teenuste kulud.

Rapla vallavalitsusel võib pärast uue suure valla tekkimist olla probleeme praegusesse majja äramahtumisega ja ühe võimalusena on kaalutud riigimaja vabu pindasid. Vallavanem Kalle Toomet sõnas küll, et hetkel uue pinna rentimisega aktiivselt ei tegeleta. "On kohtunud, kuid seisukohti ei ole konkretiseeritud. Vastavat otsust vallavalitsuse ega volikogu poolt ei ole kujundatud. Olen seda meelt, et uute renditavate pindade otsustamine jääb uuele volikogule. Ühinevate omavalitsute juhtrühm aga uurib turgu ja turu võimalusi. Minule esialgu tundub, et 2018. aastal püütakse lahendada teenuste osutamine ja struktuuride mehitamine olemasolevate majade baasil ja paralleelselt otsitakse uusi lahendusi."

Riigimajas ruume rentiva RAEK-i juhataja Janek Kadarik sõnas, et selles hoones on Rapla kalleimad rendihinnad. Riigi Kinnisvara on tema sõnul olukorda üle hinnanud ja nii kõrge rent ei ole Rapla kontekstis mõistlik. Ka ROL-i direktor Silvi Ojamuru kinnitab, et hinnad on kõrged ja kogu olukord võrdlemisi jabur. Peetud on läbirääkimisi, kas jääda üldse riigimajja või oleks targem mõni teine pind leida. Ojamuru sõnul tuleb

olukorrale leida mõistlik lahendus, sest nii suurt raha ei ole tema arvates mõistlik riigiettevõttele maksta.

Riigimaja kõrge rendihind ei ole vaid Raplamaa mure ja järgmisel teisipäeval toimub Tallinnas maavanemate koosolek, kus riigimajade teema päevakorda võetakse. Blank rääkis, et eelmisel nädalal oli riigimajas käinud delegatsioon, kuhu kuulusid rahandusministeeriumi inimesed, kuid mingeid kommentaare väga ei antud. Riigimaja projektijuht Dmitri Moskovtsev, kes ka delegatsiooni kuulus, rääkis, et hetkel plaanitakse, kaalutletakse ja arutletakse, millised asutused (näiteks põllumajandussektoriga seotud) ja kuhu Rapla riigimajas paigutada saaks ja võiks.

Vallavalitsuse riigimajja kolimise kohta sõnas Moskovtsev, et läbirääkimised vallaga siiski käivad, loobutud veel ei ole. Vald tahab rendihinda allapoole saada, kuid see pole nii lihtne. Juhul, kui turuhind langeb, saab ka RKAS odavamalt hinda pakkuda. Lõplikke otsuseid saab aga ka Moskovtsevi sõnul teha alles pärast valimisi.

Rahandusministeerium igatahes soovib, et riigimaja pilootprojekt õnnestuks ja Moskovtsev sõnas, et nende idee on, et asutuste vahel tekiks sünergia. Täpsema nägemuse riigimaja projektist peaks riigihalduse minister Jaak Aab esitama valitsuskabinetile detsembris.

Lehe hilinemise põhjus ei ole toimetusele teada

Raplamaa Sõnumid

27. septembril ei jõudnud Raplamaa Sõnumite värske number lehe ilmumise päeval ettetellijateni, kuna toimetusele teadmata põhjusel väljastati lehepakid trükikojast OÜ Lehepunkt vahenduslattu hilinemisega.

Lehepunkti ostuosakonna tootejuht Annika Negin on toimetusele selgitanud, et kuna 27. septembri öösel hilinesid peaaegu kõik lehed, Raplamaa Sõnumeid trükitakse trükikojas Printall aga viimases järjekorras, siis ei jõutud just meie lehte Lehepunkti vahelaos

Eesti Posti autodele õigeks ajaks üle anda. OÜ Lehepunkt kinnitusel jäid järgmist päeva ootama Pärnu trass, Pärnu trass PK ja Viljandi trass. Peale Türi pidi leht jõudma õigeks ajaks kogu Eesti jaemüügivõrku.

Paraku puudub toimetusel täpsem informatsioon selle kohta, mis põhjustas lehtede hilinemise. Raplamaa Sõnumite number pandi kokku ja edastati trükikojale tavalisel ajal. Kahjuks ei ole trükikoda, OÜ Lehepunkt ega mitte ka riigiettevõtte Omniva ehk Eesti Post toimetuste ees aruandekohustuslikud.

Raplamaa vallavanemad toetavad Lelle-Pärnu raudteeliini jätkamist

Siim Jõgis

Raplamaa Omavalitsuste Liit toetab Edela-raudtee Infrastruktuuri AS-i pöördumist majandus- ja taristuminister Kadri Simsoni poole, milles taotletakse raudteeliikluse jätkamist Lelle-Pärnu liinil. Teatavasti lakkab praeguste plaanide kohaselt liiklus sellel liinil 1. jaanuarist 2019. Samale pöördumisele andis oma toetuse ka Pärnumaa Omavalitsuste Liit.

Edelaraudtee koostatud pöördumises on kirjas: "Edelaraudtee Infrastruktuuri AS ning Raplamaa ja Pärnumaa 27 omavalitsust tunnevad muret raudteeliikluse lakkamise pärast Lelle-Pärnu lõigul alates 2019. aasta 1. jaanuarist. Leiam, et Tallinna ja Pärnu vaheline raudteeühendus peab säilima kuni Rail Balticu valmimiseni kahel peamisel põhjusel."

Esimese põhjuseks tuleb pöördumisest välja see, et kuni Rail Balticu valmimiseni lakkab pidev reisirongiliiklus mitte ainult Tallinna ja Pärnu vahel, vaid kõikide trassi äärde jäävate asulatega. "Elule maa-piirkondades tähendaks ühe

transpordiliigi kadumine tõsist hoop. Rongiühenduse katkemine suurendaks tuntavalt piirkondade ääremaastumist ning nõrgestaks konkurentsivõimet," seisab pöördumises.

Teise argumendina toob Edelaraudtee välja, et raudtee säilimine tagab võimaluse transportida Rail Balticu ehitusperioodil kuluefektiivselt Rail Balticu ehitamiseks vajaminevat materjali. "Teede Tehnokeskus AS-i 2017. aastal valminud uuringu kohaselt kulub Rail Balticu muldkeha, kaitsekihi ja raudteeballasti rajamiseks 17,3 miljonit tonni täitematerjali, millest Raplamaale ja Pärnumaale kuluks umbes 11 miljonit tonni. Võrdluseks – Eesti Raudtee aastane veomaht 2016. aastal oli 12,5 miljonit tonni," on kirjas pöördumises. Hinnanguliselt lisaks sellise koguse transportimine maanteed pidi ööpäevas 300 täislastis veoautot. Edelaraudtee hinnangul kaasneks sellega nii maanteede lõhkumine kui ka ummikud.

Raplamaa Omavalitsuste Liit arutas pöördumist 28. septembril oma täiskogu koosolekul. Hääletust küll ei toimunud, aga ükski vald sellele vastu ei seisnud. Nii lisati minister Simsonile läinud kirjale kõigi kümne Raplamaa vallavanema nimed. Korraaks käis arutelust läbi idee lisada peale vallavanemate ka volikogu esimeeste nimed, aga sellest loobuti. Omavalitsuste liidu täiskogu volitas selle teemaga edasi tegelema ROL-i juhatuse aseesimehe Elari Hiisi.

Vallavanema umbusaldamine kukkus läbi

Stina Andok

Augustikuus aset leidnud istungil esitas Rapla vallavolikogu opositsioon vallavanem Kalle Toometi suhtes umbusaldusavalduse. Eelmisel neljapäeval, 28. septembril uuesti kogunenud volikogu umbusaldamist ei toetanud.

Augustis ütles Rapla Vallakodanike Liidu esindajana umbusalduseavalduse sisu tutvustanud Andrus Tamm, et sellega soovitakse pöörata avalikkuse tähelepanu Rapla valla tõsiste juhtimisprobleemidele. Tamm on varem selgitanud umbusaldusavaldust kui hinnangu andmist koalitsiooni tööle. Tema hinnangul oleks eduka umbusalduse korral võinud Toometit asendada praegune abivallavanem Meelis

Mägi.

Möödunud nädala volikogu istungil toimunud hääletusel selgus, et enamik kohal olnud volikoguliikmetest umbusaldusavaldust ei toetanud. Tamme sõnul oli juba enne istungi algust selge, et see läbi ei lähe, kuna mitmeid opositsiooni esindajaid ei olnud kohal.

Tamme sõnul sai umbusaldusavalduse eesmärk - koalitsiooni selle aasta tööle tähelepanu juhtimine ja laiema üldsuse informeerimine - täidetud. Ka opositsiooni juht Alar Mutli kinnitas Tamme seisukohti: „Mina ei ole seda meelt, et umbusaldus läbi kukkus. Selle, mida tahtsime, viisime ka ellu. Eesmärk ei olnud juhtimiskriisi tekitada, vaid anda hinnang ja seda me ka tegime.“

Raplamaa ettevõtted käisid Tampere Alihankinta messil

Siim Jõgis

Septembri lõpus toimus Harju- ja Raplamaa ettevõtjate ühine kontaktreis Soome. Ühe osana sellest külastati Tampere toimunud allhankemessi Alihankinta.

Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse (RAEK) projektijuht Reelika Vaabel kirjeldas seda kontaktreisina, mis tähendab, et osalejatel oli võimalik saada uusi teadmisi ja kontakte nii teiste osalejate kui ka messil esindatud ettevõtete hulgast. “Võimalust selleks kasutati aktiivselt ja esialgse tagasisidena öeldi tagasiteel, et sõlmitud on ka esimesed tehingud,” ütles

Vaabel.

Ühe ettevõttena külastas Alihankinta messi Märjamaa vallas tegutsev Raudveli OÜ, mille põhitegevusalad on metallitööd ja pulbervärvimine. Üle poole ettevõtte toodangust moodustavad metallist mööblidetailid ja -karkassid. Raudveli OÜ juhataja Meelis Kaljuma ütles, et reis ja messikülastus 25. ja 26. septembril läksid igati korda. Enne sõitu seadis ta enda sõnul kaks eesmärki, esiteks uute ärikontaktide leidmise ning teiseks võimalike varustuskanalite ringi laiendamise. Mõlemad eesmärgid said täidetud. Tutvusi sai luua nii Läti, Leedu kui ka Soome firmadega.

Kaljuma tõdes, et eriti kasulik oli tema sõnul külastus Avanti väiketraktorite tehasesse, kust sai üht-teist kõrva taha panna. “Tootmise seisukohast oli päris mitu

ahhaa-hetke, mille peale mõtlesin, et meie võiksime ka sedasi teha,” ütles Kaljuma.

Kontaktreisile eelnes võimalus osaleda päevasel messikoolitusel Tallinnas, mida juhtisid kogenud ekspordipraktik Jakob Saks ja Soome-Eesti ekspert, nõuandja Valdar Liive. Raplamaalt osales nii messikoolitusel kui ka kontaktreisil lisaks Raudveli OÜ-le ka Steel Express OÜ Kohila vallast.

Juba ligi 30 aastat Tampere toimival Alihankinta messil Eesti Masinatööstuse Liidu ja EAS-i korraldatud ühisstendil oli väljas ka Rapla Metall OÜ, kes on võtnud suuna ekspordile ja alustab seda heade põhjanaabrite juures.

Messikoolituse ja kontaktreisi korraldamist kaasrahas tas Euroopa Regionaalarengu Fond.

Valtu seltsimaja otsib uut juhatajat

Helerin Väronen

Valtu seltsimajas peeti 21. septembril koosolek, mille tingis seltsimaja uue juhataja otsimine ja soov teada saada, millised on piirkonna inimeste ootused ja vajadused. Kohalikus rahvas tekitas see mitmeid küsimusi ja kahtlusi.

Esmalt tekitas kohaliku rahva hulgas segadust see, et esimene kuulutus, mille kaudu seltsimaja juhatajat otsiti, oli vale ametinimetusega. Kirjas oli, et otsitakse Valtu seltsimaja perenaist, ja töö kirjeldus koosnes vaid ühest lausest: “Perenaise ametikohustuse hulka kuulub tingimuste loomine seltsi kultuuriüritusteks ja huvitegevuseks.” Sellest jäi kohalikele mulje, et õigusaktideta üritatakse seltsimaja struktuuri muuta. Selleks, et juhataja otsimise-

ga seonduvat rahvale seletada, oli valla poolt korraldatud koosolek. Kohaliku elaniku sõnul aga ei teatud alguses koosolekust midagi. Koosoleku info olevat olnud vaid Kehtna valla kodulehe kalendris. Info hakkas liikuma siis, kui tähelepanelik kodanik valda helistas. Koosolekul osales umbkaudu nelikümmend kohalikkude elanikku. Nii mõnelegi tundus, et vallavanem Indrek Kullam ja Kehtna valla haridus- ja kultuurinõunik Kristiine Vahtramäe olid kohale tulnute nii suurest arvust natuke ehmunud.

Elanikud soovisid, et vale ametinimetusega kuulutus maha võetaks ja pannakse asemele uus. Valla poolt on lubadus täidetud, ametinimetuse on töökuulutuses nüüd juhataja ja pikendatud on ka kandideerimise aega. Vahtramäe selgitas, et esimene kuulutus oli napp sellepärast, et mõnda inimest hirmutab sõna juhataja ja mõne jaoks on see lihtsalt ambitsioon. “Otsime inimest, kes tõesti tahab seda tööd teha. Pealegi arvan,

et sellele ametikohale võiks kandideerida inimene, kes on kohalik ja kes juba teab, mida see töö endas kätkeb.”

Koosoleku eesmärk oli teada saada Kaarepere piirkonna elanike soove ja ootusi ja Vahtramäe sõnul selgusid need kiiremini, kui oli koosolekuks planeeritud aega. Koosolekul räägitust järelendus valla jaoks, et seni seltsimaja poolt tehtu ja pakutavaga ollakse väga rahul. Kohalikud küsisid, millised on seltsimaja juhataja tööülesanded, töölt lahkuv Kait Kaeval andis sellele vastused. Vahtramäe sõnul tõdeti, et juhataja tööülesanded on väga mahukad ja koosolekul pakuti välja, et edaspidi panustavad piirkonna inimesed rohkem oma aega ja jõudu, et seltsimaja juhatajale abiks olla.

Rahva soov oli osaleda ka uue juhataja valimisel ja selleks on komisjon moodustatud. Komisjonis osalevad MTÜ Arendusselts Koduaseme üks liige, külavanem ja üks seltsimaja ringijuhendaja.

Ettevõtlusnädal toob Märjamaale aasta ettevõtjad

Reet Saar

Ettevõtlusnädalal lähevad 10. ja 11. klassi õpilased esimest korda töövarjuks. Seitse piirkonna ettevõtjat on andnud nõusoleku noori vastu võtta. Õpilastel tuleb täita ka töölehed, mida nad kohapeal nägid ja teada said.

Ettevõtlusnädal algas Märjamaal 2. oktoobri õhtul kohalikus kinos, kus Rapla Ettevõtjate Ühenduse liikmed kõnelesid oma äsjasest reisist Odessasse.

Nädala tipphetked on kolmapäeval, 4. oktoobril. Homikul on gümnaasiumis ettevõtluspäev „Ettevõtlikkusest ettevõtluseni”. Selle käigus

toimub 9.-12. klasside õpilastele kuus töötuba, kus Märjamaa kooli vilistlased tutvustavad oma tööd ja kogemusi noorte ettevõtjatena. Gümnaasiumi karjäärikoordinaator õpetaja Marju Retsja oli väga rahul, et kõik kutsutud olid meelsasti nõus kohale tulema.

Marko Aleksejev tutvustab oma osaühingut Preeriakoda

OÜ, samuti töötamisvõimalusi Eesti Õpilasmalevas, mille kliendihaldur-logistik ta tänavu suvel oli. Kaia Liikane avab MTÜ Leksiko Rahvusvaheline Iluhariduskeskus tööd, Kenneth Koch räägib, kuidas on käivitunud Märjamaal hiljuti avatud pitsa- ja pastakohvik Kochvik Kamber. Kait Kuus on rasketehnikaga tegeleva ettevõtte A.K.K. arendusjuht. Mitme ettevõtte algataja ja juhtija Haver Järveoja räägib ka 3D printimisest, Maine Disain OÜ omanik Kertu Tort turundusest.

Ettevõtlusnädalat ette valmistades tuli Märjamaa Ettevõtjate Piirkondliku

Ühenduse (MEPÜ) juhtidel koos kooliga mõtte, et õpilased võiksid kirjutada essee, mille sisuks nende esimene palk või töökoht. Teemasid kuuldes ütlesid õpilased, et neil polegi seni olnud võimalust kuskil ametlikult töötada. Õpetajad soovitasid siis kirja panna kasvõi neid seiku, kui näiteks taskuraha saamiseks on kodus peenraid rohitud või muid töid tehtud.

Täna õhtul on Märjamaa raamatukogu saalis ettevõtlusõhtu külalisteks Peep Kuld ja Arno Kütt. Neid tunnustati tänavu Eesti aasta ettevõtja tiitliga ja EY World Entrepreneur of The Year galal Monacos

nimetati maailma 50 parema ettevõtja hulka. Mehed on pannud aluse maailma tippu kuuluvale pakiautomaatide ja -robotite tehnoloogia arendamisega tegelevale Viljandi-maa firmale Cleveron AS, kes on asunud koostööd tegema maailmakuulsa Walmart'i kaubandusketiga pakirobotite tootmisel ja käivitamisel Ameerika Ühendriikides. Lisaks kuulub neile Eesti suurim mööblimüüja, veebikaubamaja ON24 AS.

Aktiaseltsis Cleveron tegutsevad mehed uute tehnoloogiate väljatöötamise ja ellurakendamisega. Uus ja huvitav projekt on näiteks

droonide kasutamine pakkide transportimisel.

Tavaliselt noored ise ei kipu osalema täiskasvanute üritustel. Seekord kutsutakse töövarjuks käinud noored ja huvitavamate essee kirjutajad ettevõtlusõhtule, kus neil on võimalik kohtuda paljude kohalike ettevõtjatega. Majandusõpetaja on soovitanud kõigil 11. klassi õpilastel kasutada võimalust minna kuulama Eesti tippettevõtjaid.

Neljäpäeval, 5. oktoobril osalevad 7.-9. klasside õpilased e-viktoriinis majandusest. Individuaalvõistluses soovib end proovile panna ligi 20 noort.

Võimaluste vald – Kehtna

Sotsiaaldemokraatide peamine eesmärk on meie valdade stabiilne areng. Pole mõtet anda utoopilisi lubadusi ja pole ka mõtet loota ebareaalset asju. Samas öeldakse - julgege unistada, siis võivad need unistused ka täituda.

Rapla ja Kehtna peab olema võimaluste vallad, kus kõigil on võrdsed võimalused osa saada valla teenustest, haridusest, kultuurist, tervise hoidmisest jne.

#sotsid

Ja teisalt – kõigil on võrdsed võimalused panustada valla arengusse ja tegemistesse (külavanemate aktiveerimine, kaasav eelarve jne). Seega – kahepoolsed võimalused.

Peame oluliseks head ja arukat valitsemist, ettevõtlikke inimesi, hoitud lapsi, aktiivset spordi- ja kultuurielu, tervet elukaart ja elukaare terviklikkust ning kvaliteetset ja turvalist eluruumi.

Täismahus valimisprogrammid leiad valimised2017.sotsdem.ee
Vali rippmenüüst või kaardilt sobiv vald.

Võimaluste vald – Rapla

Sotsiaaldemokraatide esinumber Kehtna vallas

Tõnis Blank

Sotsiaaldemokraatide esinumber Rapla vallas

Madis Roodla

Rahandusministeerium kaalub Kohila valla vastuväiteid Rail Balticu planeeringule

Vivika Veski

Rahandusministeeriumi esindajad kuulasid ära Kohila valla vastuväited Rail Balticu planeeringule. Arvamuse nende suhtes lubas ministeerium välja kujundada oktoobri keskpaigaks.

Kohila on ainus omavalitsus Raplamaal, kes jättis Rail Balticu Rapla maakonnaplaneeringu kooskõlastamata. Ühtlasi esitas vald muudatusettepanekuid ja vastuväiteid. Vastuväited puudutasid raudteeplaneeringu vastuolu valla arenguplaanidega, Kohila vallale sobiva trassivariandi kõrvalejätmist ja muud.

Rapla maavalitsuse planeeringute spetsialist Aire Mürsepp viitab, et planeeringuseaduse kohaselt teeb eriarvamuste puhul otsused rahandusministeeriumi planeeringute osakond. Sellega seoses kuulasid rahandusministeeriumi esindajad eelmisel teisipäeval Rapla maavalitsuses ära Kohila valla vastuväited planeeringule.

"Rahandusministeeriumi hinnangul läks kokkusaamine kenasti," ütleb rahandusministeeriumi planeeringute osakonna nõunik Kiur Põld. "Kuulasime ära nii Kohila valla esindajate kui ka planeeringu korraldajate (Rapla maavalitsuse -VV) seisukohad. Esitatud vastuväidete osas kujundab rahandusministeerium oma arvamuse oktoobri keskpaigaks."

Keskkonnamõjust ei räägitud

Eelmise aasta juunis võttis Rapla maavanem Tõnis Blank planeeringu nimega "Rapla maakonnaplaneering Rail Balticu trassi koridori asukoha määramiseks" vastu. Pärast seda juulis ja augustis korraldas maavalitsus planeeringu avaliku väljapaneku, mille ajal saatis Kohila vallavalitsus Rapla maavalitsusele kirja seitsme ettepanekuga. Neli neist puudutasid keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruannet.

Mürsepp selgitab, et KSH aruannete sisu ja protsessi läbiviimise ning heakskiitmise eest vastutab keskkonnaministeerium, neid kõnealusel ärakuulamisel ei käsitletud. Järelejäänud kolmest ettepanekust kahest loobus Kohila vald Mürsepa sõnul juba avaliku arutelu käigus. Esimene neist puudutas raietõid raudtee kaitsevööndis ja teine liikluse ja teetööde kooskõlastamist kohaliku omavalitsusega raudtee-ehituse ajal. Nõnda jäi üles vaid üks eriarvamus, mis puudutab Rail Balticu trassivalikut ja trassikoridori 16A eelistamist trassikoridorile 16D.

Rail Balticu jaoks väljavalitud trassilõik 16A kulgeb Kohila alevi ja Prillimäe aleviku vahelt, Kohi-

la väljapakutud 16D sellest paar kilomeetrit idas Salutaguse küla tagant.

"Ärakuulamisel kordas Kohila vallavanem Heiki Hepner oma seisukohti ja kinnitas, et Kohila alevi arengu seisukohalt sobiks Kohilale trassikoridor 16D paremini, kuid mainis, et mõistetavalt on planeering kehtestamise järgus ja Kohila ei saa enam loota sisuliste muudatustele, kuid ajaloolise tõe huvides on nende soov veel kord ministeeriumi esindajatele oma seisukohti kahe trassivariandi osas selgitada ja kinnitada," kirjeldab Mürsepp.

Kahe kaitseala vahel

„Esitasime oma seisukohad, miks 16A on vale valik ja miks vald soovis 16D varianti,” ütleb Hepner. Ta toob välja, et 16A korral on oluliselt suurem kumulatiivne müra elamupiirkondade läheduses. Peale selle on trassi teele jäävate majade kokkulugemisel kasutatud ainult kvantitatiivseid näitajaid, mitte kvalitatiivseid – see tähendab, et suvila on võrdsustatud põlistaluga ja sissekukkunud katusega maja värskest valminud elamuga. Hepner tõdeb, et vald oleks olnud valmis planeerijaid selles küsimuses aitama, et täpsustada, millise hoonega on tegu. Samuti põhjustab 16A Urgel visuaalse reostuse, kuna sinna on planeeritud kolm viadukti kõrvuti. Loone ökodukti asukoht on Hepneri kinnitusel aga täiesti ebaõnnestunud.

„Seal, kuhu on kavandatud Loone ökodukt, on loomade liikumine väga tihe. Seal on ühenduskoridor kahe kaitseala, Rabivere maastikukaitseala ja Mahtra looduskaitseala vahel. Probleem tekib sellest, et Rail Baltic jookseb Tallinna-Rapla maanteest nelja-viiesaja meetri kaugusel paralleelselt ja tekib kitsas koridor kahe takistuse vahel. See tähendab, et kui loomad ületavad maantee Rabivere poolt, siis nad satuvad suure tõenäosusega kõigepealt vastu Rail Balticu aeda ja pöörduvad tagasi, mitte ei hakka otsima piki raudtee äärt, kus üle saaksid. Samuti tekib kitsasse alasse loomade kontsentratsioon, mis kindlasti tõstab nende stressitaset ja põhjustab sihipäratut käitumist. Ehk kokkuvõttes satub neid oluliselt rohkem tiheda liiklusega maanteele.

Veel hullem on olukord Mahtra looduskaitsealalt tulevate loomadega. Kui nad ökoduktilt tulevad, on ees maantee ja ökodukt juhhib nad otse sinna.”

Hepner lisab, et 16D puhul oleks tekkinud loomade jaoks kahe-kolme kilomeetri laiune ala, kus neil oleks ruumi hajumiseks, ükskõik kust poolt nad tuleksid. Ta tõdeb aga, et ega Loone piirkonnas 16A puhul paremat kohta ökoduktile polegi, sest maantee on liiga lähedal ja tegelikult peaks ka üle maantee tegema ökodukti, mis on keeruline ja kallis.

Loomad maanteel

"Ega ühtegi tõsiselt võetavat argumenti meie väidetele vastu ei esitatud. Isegi seni kõige kaalukam argument, et otsetrass on seitse miljonit eurot odavam, ei pädenud, kui sai selgitatud, et väga keeruka Loone ökodukti tõttu kulub see raha sinna ära ja jääb ka puudu," võtab Hepner kokku.

Ärakuulamisel sai Hepneri sõnutsi veel kord kinnitust, et kõik teedega seotud kulutused peavad tulema maanteeameti eelarvest. "Niisiis juhime raudteelt loomad otse maanteele ja ütleme, et see on maanteeameti rida," tõdeb ta.

Teine näide on seotud müraga. Kui maantee ääres on müra normi piiri peal ja sellele lisandub lähedale rajatava raudtee müra, tuleb

müratõkkesein maantee äärde ehitada niigi alarahastatud teede-eelarvest.

Hepner leiab aga, et kui oleks valitud variant 16D, oleksid need probleemid suures osas olemata. "Nädala alguses ilmus uudis, et alates Rapla vallast lõuna poole saaks kaaluda ökoduktide asendamist alade tarastamata jätmisega. Loone ökodukti puhul oleks ka see võimalus olemas, kui oleks valitud 16D. 16A seda ei võimalda, sest elamud on lähedal ja riskitase elanikele on seal liiga suur," sõnab Hepner.

Ulmearendajad kadunud

Miks aga ei valitud Kohilale sobivat varianti 16D? Pärast seda, kui üle-eelmine valitsus

oli selle trassivariandi 2014. aasta novembris heaks kiitnud, andsid endast märku vahepeal eemal olnud Salutaguse mõisa arendusala arendajad osaühingust Salutaguse Land. Nende sõnul muudaks 16D nende arenduse võimatuks.

Arendajad kinnitasid, et neil on projektalale kavandatud tootmishooned, mis pakuksid tööd 200 tippspetsialistile, hiljem lisanduks sotsiaal- ja elamisfunktsiooni väljaehitamine.

2015. aasta kevadel lubas OÜ Salutaguse Land esindaja, et nad annavad samal suvel oma plaanidest avalikkusele teada. Pärast seda ei ole neist aga midagi kuulda olnud.

Euroamet mõistis viivituse põhjust ja raha tagasi ei nõua

Suvel jooksis ajakirjandusest läbi uudis, et CEF-i rahastuse üle projektidele järelevalvet tegev Euroopa Komisjoni Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet ehk INEA tahab osa Eestile antud Rail Balticu uuringute rahast tagasi, sest Eesti on Rail Balticu projekti elluviimisega poolteist aastat hiljaks jäänud. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) avalike suhete osakonna nõuniku Mihkel Loide sõnul aga saatis INEA möödunud nädalal MKM-ile otsuse, milles loobub Rail Balticu planeeringute koostamise ning eelprojekteerimise tegevustele antud toetuse tagasinõudest.

Loide ütleb, et nad selgitasid INEA-le, et planeeringute käigus on läbi viidud nõutavast ja tavapärasest praktikast palju rohkem avalikke arutelusid ning tehtud maakondades selgitustööd, mis omakorda venitas veidi ka maakonnaplaneeringute kinnitamise protsessi. INEA võttis selgitusi arvesse ning loobus 255 098 euro ja 94 sendi suuruse toetussumma tagasi nõudmisest, leides, et raha on kasutatud toetuse eesmärkide kohaselt.

Kokku tegi Euroopa Komisjon planeeringute koostamiseks mõeldud toetusest ettemaksuna erinevate tööde jaoks ülekandeid 2 564 000 euro ulatuses. Ettemaksust jäi kasutamata 250 453 eurot ja 12 senti, mis kantakse Euroopa Komisjonile tagasi.

"See summa ei ole tagasinõue, vaid kulutamata raha, mis tuleb alati toetuse andjale tagastada," selgitab Loide.

Üle 80 avaliku arutelu

Rail Balticu Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringud on praegu rahandusministeeriumis järelevalves. „Järelevalve tulemusel otsustatakse planeeringute heakskiitmine. Tegemist on väga mahukate planeeringutega ning seetõttu ei oska me hetkel täpseid kuupäevi öelda,” selgitab rahandusministeeriumi planeeringute osakonna nõunik Kiur Põld.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi Rail Balticu koordinaator Kristjan Kaunissaare kinnitab, et kõigi maakondade puhul on läbi käidud kümneid trassialternatiive ning nende kombinatsioone. Ta tõdeb, et planeeringulahendused on kokkuvõttes kompromissid, kus arvestatakse võimaluste piires kõigi soovide ja vajadustega. „Arutelusid ja vaidlusi, mõnikord ka tuliseid, on peetud igas maakonnas ja omavalitsuses. Kokku oleme teinud üle 80 avaliku arutelu enam kui nelja tuhande osalejaga,” ütleb Kaunissaare.

Rail Balticu Rapla maakonnaplaneeringule esitati eelmisel suvel, planeeringu vastuvõtmise järel korraldatud avaliku väljapaneku jooksul kaheksa kirja. Nelja ametkonna esitatud märkused viidi planeeringusse sisse. Samuti arvestati kahe kodaniku kirjas esitatud ettepanekutega, kus paluti Kehtna alajaama ja Rail Balticu trassi vaheline elektri õhuliin kaablisse viia.

Rapla maavalitsuse planeeringute spetsialist Aire Mürsepp räägib, et arvesse ei saanud võtta ettepanekut, mis puudutas Loone külas kogujatee ümberprojekteerimist raudtee trassikoridori serva. „Ettepanek oli hea, kuid kahjuks ei saa seda teostada Rail Balticu projekti käigus, sest selle muudatuse eest vastutab maanteeamet. Tegemist on Tallinna-Rapla-Türi maantee rekonstrueerimisega ja selle neljarealiseks kavandatava projektiga. Ettepaneku esitajat vastus rahuldab,” ütleb Mürsepp.

Põleng tühjas majas – õnneks vaid õppus

Reet Saar

Sotsiaalmeedias ilmus eelmisel neljapäeval teade, et reedel, 29. septembril toimub Märjamaa endises liha-kalakaupluse hoones päästeõppus. Eelinfo hoidis ära asjatu helistamise häirekeskuse, kui möödakäijad märkavad hoonest tõusvat suitsu.

Tõsi, tänava poole suits eriti ei paistnudki, põhiline vaatepilt ja ka tegevus jäi hoovi poole. Küll tuli mõni üksik inimene küsima, mis toimub, sest maja ümber oli mitu päästeautot, ja lahkus pärast vastuse saamist. Uudistajate summa, nagu tulekahjude ajal kipub olema, siin ei tekkinud.

Legendi järgi oli maha jäetud hoones tulekahju ja sees on inimesed. Märjamaa päästekomando pealik Einar Klaos ütles, et võimalikult reaalse olukorra tekitamiseks „aeti” maja sisetemperatuur puhuriga 35-kraadiseks ja parafiniuitsu täis.

„Kannatanud sisse!” anti korraldus. Seejärel naelutati välisukse kinni. Esimesena kohale saabunud Märjamaa päästekomando alustas tegevust. Peagi saabusid sündmuspaigale ka Järvakandi kutseline komando, Valgu ja Laukna vabatahtlikud. Sinist kiivrit kandnud Märjamaa komando meeskonnavanem Raul Roosileht oli päästetöö juhi rollis, Järvakandi „sinikiiver”, seljas ka sinine vest, oli tagalaülem. Selline markeerimine on oluline suuremate sündmuste puhul, kui kohal on mitu komandot ja koordineeritud tegevuse tagamiseks on rollijaotus väga oluline. Tagalaülemale oli allutatud Valgu vabatahtlik

komando, kes tegeles lisavee tagamisega sündmuskohale.

Suitsusukeldujatel olid seljas õhuballoonid ja kaasas termokaamerad, mille abil inimesi otsida. Esmalt pidid nad majja pääsemiseks lahti lõhkuma välisukse. Paar kiiret liigutust kangiga ja sissepääs avanes raginal. Sel ajal, kui esimene päästjate paar sisenes hoonesse, seadsid teised komando liikmed valmis voolikuliinid. Õige ruttu toodi välja esimene kannatanu, seejärel teine, kes esmalt pandi maja ees õigesse asendisse lamama ja varsti toimetati eemale. Kui esimene paar täisvarustuses mehi välja puhkama tuli ja kiivrid peast võtsid, leemendasid nad kuumusest.

Päästetööde juht küsis kohalikkude elanikkude mänginud mehelt lisainfot, et selle põhjal tegutseda. Kuna legendi kohaselt oli trepp sisse kukkunud, pandi maja otsaakna juurde püsti pikk redel ja kaks meest läksid teisele korrusele kannatanut otsima. Kas teil lisamask on? – Ei. – Tooge kannatanu akna juurde, et ta saaks õhku. – Viige nõi üles, kõlasid järjest käsklused. Peagi tassiti akna juurde suur nukk. Vaadates, kui ettevaatlikult ja järgmist redelipulka jalaga kombates laskus päästja, nukk õlal, oli

selge, et päris inimese allatoomine on väga raske toiming ka siis, kui kannatanu on nõõri külge kinnitatud, teine päästja julgustab ja abikäed on ka all vastas.

Päästetööde juht pidi jõudma kõike kohapeal toimuvat koordineerima. „Palju teil õhku on? Kas te vett joonud olete?” küsis ta uuesti majja minejalt. „Rääkige kõvemini, ma ei kuule teid,” juhendas ta teisi. Siis kontrolliti raadiosaatjaid ja mõningase sätimise järel saadi kuuldavus korda.

Päästetöödel tuuakse esmalt alati kannatanud välja, seejärel likvideeritakse tulekolled ja järgneb tuulutamine. Pärast seda kontrollitakse veel kord kõik ruumid üle, veendumaks, et hoone on tühi. Kogu tegevus sündmuskohal käis rahulikult ja asjalikult. Õppuse korraldajad tegid pidevalt märkmeid näiteks selle kohta, kas anti kõik juhised, nagu ette on nähtud, kuidas tegevust koordineeriti, ja mõtsid ka toiminguteks kulunud aega.

Kui ajakirjanik juba kohal oli, paluti intervjueri- da päästetöö juhti ja meie vestlust filmiti, et sedagi pärast analüüsida. Päästetöö juht, meeskonnavanem Raul Roosileht andis sündmusest põhjaliku ülevaate. Ta märkis sedagi, et adrenaliin on päris juhtumite korral alati üleval, aga õppuste ajal samuti, kui kogu tegevust jälgitakse-analüüsitakse-hinnatakse.

See oli Raplamaa pääste- piirkonna korraldatud õppus. Selliseid suuremaid ühisõppusi tehakse aastas maakonna päästjatele mitu korda.

Suitsusukeldujad panevad maskid ette.

„Kannatanu” on teiselt korrusest alla toodud.

Fotod: REET SAAR

SUURSAAK

SOODUSHINNAD SÄÄSTUKAARDIGA 04.-17. OKTOOBER 2017

coop | Maksimarket | Konsum | A ja O

OSKAR KOODISÜLT 1 KG

4.99
3.69
-26%

VICI TRADITSIOONILINE
HEERINGAFILÉE 1 KG

6.69 4.59
3.99
-40%

RH FOODS NOSTALGIA
PELMEENID 1 KG

3.39
1.99
-41%

VALIO ATLEET ORIGINAAL
JUUST 500 G

4.19 2.99
2.59
-38%

FARMI KOHUPIIM 5 X 200 G
ROSINATEGA,
VANILLIGA

4.49
3.35
-25%

PANZANI PASTA 1,4 KG
COQUILLETTE, SPAGHETTI

3.69 2.79
2.29
-37%

DARLING LIHA-
JUURVILJA KUIVTOIT
KOERTELE 15 KG

22.49
11.99
-46%

COLGATE MAX
HAMBAPASTA 125 ML
WHITE SHINE, FRESH INTENSIVE FOAM

1.95 1.35
1.09
-44%

ARIEL PESUGEEL 3,25 L /
50 PESUKORDA
MOUNTAIN SPRING,
COLOR, SENSITIVE

17.49 10.99
9.59
-45%

OSTAD SUURELT, VÕIDAD SUURELT!

Pildidel on illustreeriv tähendus. Toote tavahinnad on Laagri Maksimarketil põhjal 15.09.2017 seisuga. Säästukaardi pakkumised kehtivad Säästukaardi registreerimisel ja Säästukaarti Plussiga maksimarketis. Säästukaarti Plussiga maksimarketis 04.10.-17.10.2017 või kuni kaup jätkub. Lisasoodustused, mis kehtivad Säästukaarti Plussiga maksimarketis, ei kehti Põhja-TU kauplustes.

OTSIME RAAMATUPIDAJAT

Tööandja andmed

Tööandja nimi: Arca Nova OÜ (Arca Nova Majatehas)
Registrikood või isikukood: 11067912
Tööandja postiaadress: Tallinna mnt. 46, Juuru
Põhitegevusala: Raamatupidamine

Vaba töökohta andmed

Ametinimetus: raamatupidaja
Vabade töökohtade arv: 1
Töösuhte kestus: tähtajatu
Tööaeg: täistööaeg
Töötasu (bruto): kokkuleppel

Töö kirjeldus:

- raamatupidamisarvestuse ja –aruandluse korraldamine
- riikliku aruandluse (Maksuamet, Statistikaamet) nõuetekohase esitamise korraldamine
- Haigekassa ja Sotsiaalkindlustusametiga suhtlemine, dokumentatsioon
- majandusaasta aruande koostamine, suhtlemine audiitoriga
- palgaarvestus, puhkusearvestus
- inventuuri võrdlemine raamatupidamise arvestusega
- dokumentide arhiveerimine

Töökohta asukoha aadress: Tallinna mnt. 46, Juuru
Kandideerimise tähtaeg: 20.10.2017
Tööleasumise aeg: kohe
Kontaktisik: Marek Jallai
Kontakttelefon : 5093120
E-posti aadress: marek@arcanova.ee või info@arcanova.ee

Nõuded kandidaadile

Hariduse tase: - erialane kõrgharidus
Hariduse valdkond: - raamatupidamise erialane
Nõutav töökogemus erialal: - varasem töökogemus raamatupidajana
Juhiloa kategooriad: - B-kategooria
Arvuti kasutamise oskus: - Väga heal tasemel arvutikasutusoskus (kasuks tuleb Directo tundmine)
Keeleoskus: - väga hea eesti keel ja inglise keel
Ametitunnistus: - jah
Muud nõuded: - hea analüüsioskus, korrektsus, täpsus
Kandideerimiseks vajalikud dokumendid: - CV koos kirjeldusega
Kasuks tuleb: - vene keel

Omalt poolt pakume: meeldivat kollektiivi, toredaid ettevõtmisi, konkurentsivõimelist töötasu ja stabiilset tööd.

Raplamaa Omavalitsuste Liit plaanib luua kolm uut töökohta

Stina Andok

Raplamaa Omavalitsuste Liit kogunes eelmisel neljapäeval, 28. septembril viimast korda praeguses koosseisus, et muuta põhikirja ja kiita heaks uue aasta eelarve.

Seoses omavalitsuste ühinemisega jäävad Raplamaa Omavalitsuste Liitu tulevikus nelja omavalitsuse esindajad. Koosolekul arutati, milline roll võiks olla sellise ROL-i tegevjuhil. Üks ettepanek oli, et tegevjuht võiks kuuluda ka juhatusse, et vajadusel, näiteks häälte pooleks jaotumisel, aidata otsustamist tõhusamalt läbi viia. Kõik sellega päri ei olnud, sest leiti, et sellisel juhul otsustab süsteemiväline liige.

Tarmo Lukk rõhutas, et omavalitsuste liidu esmane eesmärk on konsensus saavutamine ja kui ühist teed ei suudeta leida, siis teema lihtsalt ei kanna. Otsustati, et tegevjuht saab volituse teha registri- ja muid olulisi toiminguid, ilma et ta peaks olema juhatusse liige ning seega põhikirjas tegevjuhti juhatare koosseisu ei arvestatud. Kuigi tegevjuht juhatare ja täiskogu koosolekutel hääleõigust ei oma, võtab ta neist osa ning

omab seal sõnaõigust. Sellega olid kõik nõus ning põhikiri kinnitati üksmeelselt.

Veel arutati arengufondi põhikirja, mille järgi jääks arengufondi nõukogusse kaheksa liiget ehk kaks igast omavalitsusest. Rahastamis- ja põhimõtteid arutades nenditi, et tuleval aastal omavalitsuste liidu kulud suurenevad, kuna ülesandeid tuleb maavalitsuste kadumisega juurde. Maavalitsuse ülesannete ülevõtmisest tulenevaid rahalisi kohustusi aitab täita rahandusministeeriumi riiklik sihtfinantseering.

Maakonna spordiliidu rahastamiseks pakuti välja, et rahastus võiks olla osalejate arvule vastav, kuid see ei leidnud heakskiitu. Kalle Toomet ütles, et osalus spordiüritustel on küll väike, aga selleks tuleb luua võimalused. Nii ROL-i kuulamise liikmemaksu, arengufondi kui ka maakonna spordiliidu finantseerimise kohta otsustati, et tasu võetakse igalt omavalitsuselt järgmise mudeli järgi: 60% vastavalt rahvaarvule, 10% vastavalt territooriumi pindalale ja 30% püsiosana.

Kuna ROL-ile lisandub seniseid maavalitsuse ülesandeid, on planeeritud luua kolm

uut töökohta: arendusjuht, kultuuri- ja haridusspetsialist ning spordi- ja rahvatervisespetsialist. Arendusjuhi ülesanneteks saavad olema muu hulgas maakonna arengustrateegia loomine, regionaalprogrammid, turundus, välissuhted, võrgustikutöö jne. Silvi Ojamuru oli mures, et kui praegu tegeleb nende valdkondadega maavalitsuses terve osakond, jäävad tulevikus samad ülesanded ühe inimese kanda.

Palju arutati spordi- ja rahvatervisespetsialisti nimetuse ja töösisu üle. Esialgu oli see ametikoht välja pakutud enetusspetsialisti nimetusega, kuid lõpuks sai sellest spordi- ja rahvatervisespetsialist.

Küsimusi tekkis ka kultuuri- ja haridusspetsialisti ametikohaga seoses, kuna seaduslikku kohustust ROL-il kultuuri ja haridusega tegelemiseks ei ole. Ülles Kiviste aga ütles, et kui vajadus on, siis tuleb teha ning et olukord ei tohiks senisega võrreldes halveneda. Nii jäi kolme töökohta loomise idee paika. Eelarve kiitis praegune koosseis heaks ning selle kinnitab juba uus koosseis.

Tasutud tekst

Rapla vallavolikogu

Rapla vallavolikogus oma arvamusel selge väljaütlemise poolest tundud ettevõtja Kristjan Aller on olnud volikogu liige viimased neli aastat. Rohkelt kõneainet on ta pakunud mitme teema arutelu juures. Viimati kaitses Aller Rapla nimetamist korvpallipealinnaks. Tuntud on ta ka ettevõtlust ja turumajandust toetavate sõnavõttude poolest.

Varem on ta nimetanud valla asjaajamist kolhoosiaegseks ja pidnud õigeks näiteks hooldekeskuse teenuse pakkumise delegeerimist erasektorile. Ka vallavolikogu tööga kursis olevad inimesed on öelnud, et äsja lõpetanud volikogu koosseisu kõige suurem üllataja oligi just positiivses võtmes Aller. Korduvalt muutis ta koalitsiooni olemise mitte ainult ebamugavaks, vaid lausa närviliseks. Ise ütles ta, et ei ole tahtnud kedagi tahtlikult kiusata, vaid oma tegevusega soovis ta juhtida tähelepanu, kuidas saaks olukordi lahendada mõistlikumalt.

Olles samal ajal EELK Rapla Maarja-Magdaleena koguduse nõukogu liige, on teda seostatud ka Alu kurikameestega. Ettevõtjana ulatub Alleri haare Eestist palju kaugemale.

Neli aastat tagasi kandideerisite kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel Reformierakonna nimekirjas ja saite korraliku tulemuse 179 häälega. Miks te kandideerite sel aastal valimisliidu nimekirjas?

Reformierakonna nimekirjas kandideerisid toona mitmed mu head sõbrad ja ka mulle tuli kutse kandideerida sealse nimekirjas. Kuigi erakonna liikmeks ma ei astunud, pean tunnustama, et olen ka maailmavaatelt liberaal, mistõttu tundus toonane valik seetõttu kõige õigem. Mida aeg edasi, seda rohkem mõistsin, et omavalitsuse tasandi poliitikutel ei pruugi erakonna vaadetega olla mingit seost ja see pole ka omavalitsuse vaatevinklist ülemäära tähtis.

Seekordne kandideerimine Valimisliidu Ühtne Kogukond Aare Heinvee naasmisega

kohalikkude poliitikasse. Kuigi olin juba oma mõtetes loobunud seekordsest kandideerimisest, ei pidanud ma võimalikuks öelda “ei” sõbra kutsele oma meeskonda tulla. Samas arvasid ka paljud teised sõbrad-tuttavad, kelle arvamusel ma oluliseks pean, et ma peaksin kindlasti kandideerima, ja selline õlale patsutus annabki kandideerimisele mõtte.

Kas te eelistaksite olukorda, kus kohalikkude elu suunavakki erakondade asemel valimisliidud?

Kuna vaated pole olulised, tekib küll küsimus, milline on siis erakondade roll kohaliku elu korraldamisel. Kui ainsad eesmärgid on oma logode tutvustamine ja meelsuse kujundamine Riigikogu valimisteks, siis võib küll nii järeldada. Kuigi minu hinnangul ei ole see peamine probleem. Kõik sõltub ikkagi inimestest. Erakondade liikmete hulgas on väga asjalikke inimesi ja ei ole mõistlik asjalikke inimesi kõrvale jätta pelgalt erakonda kuulamise tõttu. Ma arvan, et paljude omavalitsuste probleem ei ole mitte erakonnad, vaid stagneerunud poliitiline eliit.

Kas teil on ambitsiooni pürgida Rapla vallavallavaema või volikogu esimehe kohale?

Selliseid küsimusi on esitatud ka varem ja seni olen öelnud konkreetse “ei”. Olen ettevõtja ja poliitilised ametikohad mind ei ahvatle. Ma kandideerin seetõttu, et ma lihtsalt sooviksin oma koduvalla tegemistes kaasa rääkida ja ma tunnen, et mul on midagi pakkuda. Samas elu on õpetanud, et „ära iial ütle iial“! Veel neli aastat ja mõni kuu tagasi ei olnud mul ambitsiooni kandideerida ka kohalikel valimistel, kuid juba mõne kuu pärast oli volikogu liikme staatuse tõsiasi.

Mis väljakutseid tõstatab haldusreformi käigus loodav suur Rapla vald? Kuidas nende väljakutsetega toime tulla?

Ma ei ole haldusreformi läbirääkimiste juures olnud, mistõttu olen võib-olla hinnanguid andes ülekohtune, kuid kõrvaltvaatajana tundub, et praegune protsess on liialt keskendunud sellele, milline saab olema suure valla juhtimismudel. Ehk siis maakeeli muretsetakse peamiselt ametnike töökohtade ümberajamise pärast. Kuigi

juhtimismudel on oluline, saab minu hinnangul siiski peamiseks väljakutseks, kuidas tagada väheneva tööelise elanikkonna tingimustes teenuste saadavus ja kvaliteet.

Põhimõtteliselt peaks lähitulemast, et kui erasektori töötajaskond väheneb ja napib töötajaid, ei saa avaliku sektori töötajaskond jääda samaks või suureneda. Märksõnadeks oleks siin efektiivsem juhtimine, bürokraatia vähendamine, kaasavam poliitika, investeringute parem eelarvestamine jne, kuid paraku ei ole kuulnud, et nende teemade üle oleks arutletud.

Kuidas vältida Rapla ühinevate Raikküla, Juuru ja eriti keskusest eemale jääva Kaiu ääremaastumist?

Ma olen lühemat või pikemat aega elanud või viibinud kõikidel kontinentidel Austraaliast Ameerikani. Tuleb tunnistada, et kui „elu kiirteel“ vaadata, on justkui terve Eesti üks ääremaa, aga ometigi me elame siin – ja üldjuhul oleme selle üle uhked. Minu kogemus ütleb, et ei ole sellist nähtust, kus kõik hea on koondunud ühte piirkonda ja halb teise piirkonda. Pahatihti on nii, et seal, kus majanduskasv on 10% aastas, on puudus puhtast õhust, kus on külluses naftat, seal pole puhast vett, kus on mõnus kliima, seal on looduskatastroofid, kus on kõrgemad sissetulekud, seal ei ole elu kuigi turvaline jne. Ühesõnaga, nn ääremaa del elamisel on oma eelised ja oma puudused. Kui me eelistame puhast loodust ja privaatsust, siis samal ajal ei ole mõistlik eeldada, et uksest välja astudes ootab meid valgustatud tänav ning läheduses on töökohad, ühistransport, valik erinevaid kauplusi, kino, klubi- ja spordisaal. Lühike vastus oleks, et ääremaastumist saavad vältida ainult seal elavad inimesed, nii et nad oma kodukohast ära ei koli. Mida rohkem ja tegusamad on inimesed, seda rohkem pakutakse ka tooteid ja teenuseid ja tõuseb kohapealne elukvaliteet.

Te olete EELK Rapla Maarja-Magdaleena koguduse nõukogu liige. Kas te olete usklik inimene ja kui olulist rolli mängib teie elus religioon?

Kuigi koguduse nõukogus me tegeleme pigem materiaalsete kui eksistentsiaalsete küsimustega, olen alati

suurim üllataja Kristjan Aller

Kristjan Aller on tuntud oma selgete ja otsekoheste väljaütlemiste poolest. Rapla vallavolikogu liige on ta olnud viimased neli aastat ning selle ajaga on ta koalitsiooni olemise korduvalt ebamugavaks muutnud.

Foto: erakogu

püüdnud mõista elu mõtet ja otsinud vastuseid religioonist, teadusest ja mõtisklenud filosoofia üle. Ma usun, et suures plaanis on elu mõte palju sügavamal kui lihtsalt söömine, joomine, magamine, mured-rõõmud ja nipsasjakesed. Selle kõige lahtimõtestamine mängib minu kujunemise juures väga suurt rolli.

Kuidas kujunes välja teie liberaalne maailmavaade?

Küllap see on kujunenud komplekselt ühiskondlikust tunnetusest, arusaamisest, kuidas toimib jätkusuutlik majandus ning filosoofiliselt väljendades, jumalikust plaanist inimest arendada. Ma usun, et meil kõigil on oma ettemääratud õppetunnid ja selleks me sünnime erinevate, erinevates keskkondades. Kõik sotsialistlikud katsed

luua võrdsete ühiskondi on lõppenud ajaloo prügikastis, sest inimese loomus ja võimed on individuaalsed.

Ma arvan, et on kõige parem, kui ühiskondlik õigus lähtub ühesugustest reeglitest, mis loovad kõigile ühesugused võimalused eneseteostamiseks, ja edasi peaksid inimesed ise vastutama oma heaolu eest. Arvan, et ühiskondades, kus topitakse inimestele juba enne kukkumist padi alla, õpetatakse abitust ja võetakse inimestelt võimalus ennast maksimaalselt teostada. Ma tean, et see kõlab karmilt, aga ma usun, et kukkumine on mõnikord inimestele nende arengu juures vajalik. Olen veendunud, et meie vääramatu kohustus on alati püüelda paremuse poole, olenema sellest, milline on meie loomus või võimed ja kas me sünnime rentnlis või kuldlusikas suus.

Tean, et teile on südame- lähedane inimeste vaesus ja rikkuse teema. Kuidas võiks parandada inimeste finantskirjaoskust ja kas seda tuleks õpetama hakata juba koolis?

Tegelikult on see teema palju laiem kui ainult finantskirjaoskuse õpetamine. Minu lähenemine sellele on samuti seotud veendumusega, et inimese kohustus on püüelda alati vaimse ja füüsilise paremuse poole. Mõtet näen selles, et rikkus ei tähenda ainult raha, vaid pigem silmaringi. Minu hinnangul ei pea olema palju raha selleks, et teha sporti, nautida kunsti või lugeda raamatuid. Seejuures kõige tähtsam on mõtlemine, mis on kõigile inimestele omane, kuid oluline on mõtete kvaliteet. Seega ma arvan,

et vaesus ei ole pahatihti korrelatsioonis rahaga, vaid on pigem seotud inimese mõttemaailma ja elustiiliga.

Koolis finantskirjaoskuse õpetamine võiks olla elementaarne, kuid tegelikult tuleks seejuures lapsi esmalt õpetada ettevõtlikult mõtlema, enda võimeid leidma ja eeskätt endasse uskuma. Ma olen täiesti veendunud, et paljudes alumistes detsiilides elavates peredes on väga andekaid lapsi, kuid enamasti nad ei realiseeri ennast, sest nad ei oska näha võimalusi. Nende potentsiaali mitte märgates või lahendades probleeme sotsiaalabiga, kultiveeritakse abitust ja luuakse uus põlvkond, keda tuleb jälle aidata.

Nõiaringist väljatulemiseks tuleks kaardistada laste anded ning õpetada neile, kuidas seada eesmärgi ja kuidas leida motivatsiooni nende poole püüdlmiseks. Väljakutsetesse tuleks suhtuda ütluse järgi, et „see, kelleks sa sünnid, on jumala kingitus sulle, see, kelleks sa enda kujundad, on sinu kingitus jumalale“.

Kuidas te suhtute metseenlusesse – kunsti ja teaduse toetamisse?

Ma arvan, et metseenlus on terve ühiskonna tunnus. Siinkohal võib arutleda filantroopia, vabatahtlikkuse või heategevuse vajalikkuse üle laiemalt. Ma arvan, et heategevus on eelkõige kasulik selle tegijale. Ma olen seda mõtet ka varem väljendanud, et raha, kuulsus ja võim on kaduvad väärtused. Kestvad väärtused on need, mille abil suudame muuta enda ja meid ümbritsevate inimeste elu paremaks.

Rapla ajaloos on tuntud sellised mehed nagu Jaan Rütman ja Rudolf Veinberg. Rütman oli Rapla rahvamaja ehituse initsiaator ja Veinbergi eestvedamisel toodi Raplasse Paldiski ühisreaalgümnaasium. Kuidas te näete, kui palju on tänapäeva ettevõtjad valmis oma aega ja raha pühendama kogukonnale kasulike projektide edendamisse?

Hetkel on tõenäoliselt meie kandi silmapaistvaim näide OÜ Raikküla Farmer, kes edendab Raikküla kultuurielu ja peab üleval kohaliku kultuurikeskust. Kuid selliseid näiteid, kus ettevõtjad on terve varanduse või kogu oma aja kulutanud mingile kogukondlikule projektile, võib tuua ridamisi tervest maailmast. Praegu on teada,

et maailma kõige rikkamad ettevõtjad on algatanud kampania Giving Pledge, millega on liitunud üle 30 miljardari, kes kõik on valmis poole oma varast andma projektidesse, millega soovitakse parandada tervishoiusüsteemi ja haridustaset.

Veelgi põnevamad projektid on SpaceX, SolarCity või Tesla Motors. Esimeses on võetud eesmärgiks arendada kosmosetransport sedavõrd odavaks, et iga inimene saaks seda endale lubada, ning teistes pühendavad ettevõtjad kõik oma finants- ja ajaressursid selleks, et peatada kliima soojenemine. Võiks öelda, et ettevõtjad on valmis vedama mitte ainult kogukonnale, vaid lausa inimkonnale kasulikke projekte.

Teie kohta on öeldud, et te olite Alu kurikameeste grupi juht. Kuidas te sellele vastate?

Lühidalt pean vastama, et sellisel ütlusel pole mingit alust. Kuid pikema selgitusena püüan lahti mõtestada, millest tõenäoliselt selline ütlus pärineb. Minu iseseisev elu algas 90-ndatel, ajal, mil oli tavapärane, et mida suuremad olid musklid, seda rohkem liikus raha, seda kallim oli auto ja seda rohkem tüdrukuid oli seltskonnas. Pean tunnistama, et noore mehe tunded selline elustiil ahvatlevana ja paraku kõige üle, mida toona sai öeldud ja tehtud, loomulikult uhkust tunda ei saa.

Seda võiks võrrelda justkui nõukogude ajal NLKP-sse

astumisega, mis oli põhimõtteliselt ainuke kiire võimalus karjääri tegemiseks, kuigi tee selleks ei pruukinud eetilise tunduda. Aga mida aeg edasi, seda rohkem mõistsin, et sotsiaalne staatus hakkab sõltuma töökusest ja nutikusest ning selline jõupositsioonilt asjaajamine on perspektiivitu. Umbes samal ajal eelneva sisekaemusega sündis minu esimene laps. See oli kindlasti üks pöördeline hetk minu elus, mis tõi kaasa hoole ja vastutuse. Seejärel lõpetasin gümnaasiumi ja ülikooli. Väärtushinnangud muutusid.

Ma arvan, et kui küsiksite nende käest, keda te kurikameesteks nimetate, siis nad ütleksid teile, et ma pole kunagi vägivalda heaks kiitnud ning pigem olen oma sõpru ärgitanud pahandustest eemale hoidma. Ma arvan, et elus peaks lähtuma Immanuel Kanti kategoorilisest imperatiivist, et enne, kui midagi tegema hakkad, mõtlen – kui kõik nii teeks, kas maailm muutuks paremaks või halvemaks. Mulle meeldib ütlus, et “mitte keegi ei saa aega tagasi kerida ja uuesti alustada, kuid igaüks saab asjadele uut meele lõpu teha”.

Täna, 41-aastasena ja kolme lapse isana, vaatan sellele ajale tagasi ja nendin, et tähtis on märgata elu olulisi õppetunde ja need võimalikult varakult selgeks saada. Ma ei taha olla kinni minevikus, et mitte lasta mööda võimalust teha midagi uut. Täna elan oma elu nii, nagu ma seda elada soovin, ning ma tean, et ma ei lõpeta kunagi õppimist.

Kristjan Allerit iseloomustab tema sõber Karl Tamme

Alustan kohe sellest, et Kristjani puhul on tegemist sellise persooni, mehe ja sõbraga, kelle sarnaseid saab olla vaid üks. Väga võimalik, et on palju inimesi, kellel ei ole mitte ühtegi temasarnast sõpra ja võib-olla isegi tuttavat mitte.

Ta on oma asjades erakordselt pühendunud. Ta on vahel hirmutavalt otsekohene, ääretult laia silmaringiga. Kristjanil on justkui noore koolipoisi põletav soov õppida, kogeda ja areneda, olgugi et tegelikkuses on ta näinud ja kogunud palju rohkem, kui enamik meist oma elu jooksul jõuab. Ta on selline mees, kes soovib anda endast maksimumi ja alati natuke veel lisaks. Sportlik sooritus tähendab tema jaoks 100-protsendilist sooritust, luumõrad või rebenenud lihased ei lähe vabandustena arvesse.

Olen seitsme aasta pikkusest sõprusest Kristjaniga õppinud väga palju. Temas on mitmeid omadusi, mida juba noore poisina väga imetlesin. Tema sihikindlus, pühendumus ja soov aina areneda on niivõrd nakkavad, seetõttu olen temasuguse ainulaadse sõbra üle eriti tänulik. Lisaks spordile ja äride olemise veetnud palju aega koos ka perekonniti. Kristjani abikaasa ja nende kolm tütart on need, kes toovad selle terasest mehe pehmema poole välja. Pere on tema prioriteet, tema kindlus ja motivatsioon anda endast alati parim.

Contractor OÜ keskendub puhtalt ekspordile

Fotod: SIIM SOLMAN

Siim Jõgis

Kohila serval Puidu tänaval tegutseb alates aastast 2004 ettevõtte Contractor OÜ. Nende valdkond on masinaehituslike teraskonstruktsioonide valmistamine. Samuti osutab Contractor OÜ tootmisteenust erinevate tööstusharude masinaehitussektori ettevõtetele. Märkimisväärne on, et kogu nende valmistatud toodang läheb välismaale, enamasti Soome.

Kuna parajasti on käimas üle-eestiline ettevõtlusnädal, on sobilik võtta vaatluse alla Rapla maakonna piires tegutsevad ettevõtted. Raplamaa Sõnumite pilk jäi peatuma Contractor OÜ peale, kes oli meid valmis lahkesti vastu võtma ja oma tegemisi tutvustama. Ülevaate firma tegemistest andis müügijuht Argo Pakkas.

Eemalt paistavad Contractor OÜ hooned justkui laoruumidena. Möödajalutajal oleks keeruline aimata, mis seal sees täpsemalt toimub. Küll aga ei ole neid üles leida üldse keeruline. Kui Lohu poolt Kohilasse sisse sõita, juhatavad sildid alates Tohisoo pargist otse tehasehoone õuele.

Contractor OÜ kuulub Eesti eraisikutele ning seal töötab

kokku 40 inimest, nendest kümme kontoripoolel ja 30 tehases. Kogu ettevõtte asub kahel hektaril ning köetavat katusealust pinda on 4800 ruutmeetrit. „Loeme ennast väikeseeria ja projektipõhiseks tootjaks, kes pakub kõrge kvaliteediga tooteid alates terase keevitamisest kuni pinna- ja lõppmontažini välja,“ ütles Pakkas.

Kõik lõpptarbijad välismaal

On üsna selge, et Contractor OÜ töötajatel peab olema nii oskusi kui ka nutti. Liinitootmist seal ei toimu. Kõik valmistatavad esemed on tellimustöö ning seetõttu omanäolised. Kliendid tulevad alati valmis projektiga, teades

täpselt, mida neil vaja on. Spetsiaalset oma toodet firmal ei olegi. Tehakse ainult allhankeid. See paneb kõrgemad nõudmised nii materjalile, kasutusel olevale tehnikale kui ka töötajatele. Sellist mugavust ja järjepidevust, mida pakub seeriatootmine, siit ei leia. Insener peab tellimuse iga kord läbi vaatama ning kaaluma, kas ettevõtte võimekus lubab seda valmistada.

Pakkas tõdes, et vahel tuleb ette ka olukordi, et liiga keerulise tellimuse korral ei saa seda vastu võtta. Näiteks on üks oluline asi see, et Contractor OÜ ei valmista detaile, mis kaaluvad rohkem kui kümme tonni. Kas või seetõttu, et nende transportimine oleks liiga keeruline.

Tehase ruumides ringi jalutades saab vabalt juttu rääkida, sest lärmi on vähe. Taustaks mängib isegi raadio, et õhkkond mõnusam oleks. Mõne lärmakama tehasega seda õhkkonda võrrelda ei anna.

Pakkas rääkis, et toodangu lõpptarbijad asuvad kõik väljaspool Eestit. „Contractor OÜ tooteportfellist on suur osa paberi- ja tselluloositööstuse seadmed, kliendiks Valmet OY,“ ütles ta.

Iga detail jälgitav

Contractor OÜ praeguses asukohas paiknes juba Nõukogude Liidu ajal tehas, kus vahelduva eduga sahkasid ja muid metallist esemeid valmistati. Teraskonstruktsioonide ja seadmete valmis-

tamine Contractor OÜ nime all sai alguse 2004. aastal. Nimel endal väga põhjalikku taustalugu ei olegi. Pakkase sõnul see omanikule lihtsalt meeldis ning see oli n-ö riuil juba ka olemas. „Esitaks tundus see ilusa kõlaga ja kuna me oleme projektipõhine allhankija, iseloomustab see

päris hästi, mis siin toimub,“ rääkis Pakkas. Inglise keelest tõlkides tähendab see nimi töövõtjat või ühte lepingu osapoolt.

Nüüdseks on firma kolmeteistaastane ning toimib jätkuvalt edukalt. Ka Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus (RAEK) soovis seda

Jalutuskäigule Contractor OÜ siseruumidesse viis meid ettevõtte müügijuht Argo Pakkas.

esile tõsta ning esmaspäeval, 2. oktoobril toimunud Rapla ekspordiseminaril oli üheks esinejaks just Argo Pakkas, kes kõneles firma kogemusest välismaa turgudel. Praegu on Contractor OÜ toodanguga seis lihtne – sada protsenti sellest läheb ekspordiks ja otse Soome.

Me räägime automatiiseeritud laosüsteemidest ja töteseadmetest. Tootmise tase on viidud nii kõrgele, et kui on vajalik, on kõik tööd jälgitavad. See tähendab, et võimaliku probleemi korral on väljavõetav iga metallitükk ja keevitusmaterjal. Tellija saab soovi korral täpselt teada, milles ja kuidas see detail valmistati.

Kuna Contractor OÜ-s on välja arendatud võimekus valmistada suhteliselt keerulisi seadmeid, ei ole mõtet kodumaise turu jaoks toota. Sellist nõudlust Eestis lihtsalt ei ole. Varem on allhanke korras tehtud töid ka Eesti firmadele, aga lõpptarbija on asunud alati välismaal.

Naftatööstus

2012. aastal oli kõrgseisus nafta- ja gaasitööstus, mida võib pidada üheks kõige nõudlikumaks turuks üldse ning siis tehti töid Eesti firmadele, kes omakorda valmistasid seadmeid õli- ja gaasitööstusele. Selle sektoriga on Contractor OÜ-l olnud varem vägagi tihedad sidemed. „Varasematel aastatel, alates 2012. aastast, oleme valmistanud seadmeid nafta- ja gaasitööstuse tarbeks lõppkliientidega Norras, kuid selle sektori madalseisu tõttu on nende tellimuste osatähtsus kahanenud marginaalseks,“ selgitas Pakkas.

Küll aga ei tähenda see, et selles sektoris on püss visatud põõsasse. Pigem vastupidi. Viimasel ajal on ilmunud prognoose ja arvamusi, et mainitud nafta- ja gaasitööstuse seadmete turul toimub positiivseid arenguid ja see turusektor võib taastuda juba lähiaastatel. Pakkas ütles, et Contractor on teinud selleks

ettevalmistusi ja on valmis ühe osa oma võimsusest suunama sinna.

Üheks Pakkase tööülesandeks ongi just turusektori laiendamine. Viimasel ajal valmistatakse põhiliselt detailide paberi- ja puidutööstuse seadmetele. Teisel pool Soome lahte käib just selles valdkonnas praegu moderniseerimine ja rajatakse ka uusi paberi- ja tselluloositehaseid. Samas on majanduses täpselt teada, et igas valdkonnas on nii paremaid kui ka halvemaid aegu. Kõik käib üles-alla. Seetõttu on arukas jälgida turul toimuvat ja otsida sektorit, mis võib lähiajal tõusma hakata. Pakkas ütles, et tal on endal kogemusi nafta- ja gaasitööstusest ning see sektor on viimased kolm-neli aastat püsinud madalseisus. Keegi veel küll valgust tunneli lõpus Pakkase sõnul ei näe, aga igavesti see madalseis jätkuda ei saa.

„Investeeringud ei saa nii kaua seista. Jah, taastuvad energiaallikad tulevad, aga mitte nii kiiresti, kui maailmamajandus ootab. Nafta osakaal nii kiiresti ei vähene. Ühe silmaga hoiame sellel sektoril pilku peal,“ rääkis Pakkas. Kontaktid on tal olemas nii Norras kui ka Hollandis. Jälgitakse ka idapiiri taga toimuvat, aga sellega tuleb olla ettevaatlik, sest ärikultuur on erinev. „Kui sealt midagi huvitavat paistab, siis kindlasti oleme huvitatud,“ ütles Pakkas.

Contractor OÜ veebilehel on välja toodud kaks Ameerika Ühendriikide suurettevõtet National Oilwell Varco ning Cameron International. Kes selle valdkonnaga end kurssi viinud, teavad, et tegemist on erakordselt kõlavate nimedega. Contractor OÜ veebilehelt võib need nimed leida seetõttu, et nad on teinud allhankeid firmadele, kelle toodang läheb nii National Oilwell Varco'le kui ka Cameron International'ile.

„Kui me võtsime nende kahega ühendust, oli äratundmisrõõm suur. Nad mäletasid

Ettevõttes töötab ligikaudu 40 inimest, kellest umbes pool on kohalikud Kohila inimesed ja teine pool käib tööl Tallinnast.

küll, mis asjad olid meie juures valmistatud, ja nad olid kvaliteediga rahul,“ rääkis Pakkas.

Teine valdkond, mida jälgitakse, on merendus. Suuri laevu ja kraanasid küll valmistama ei hakata, aga näiteks süsteemide valmistamine, millega lastakse päästepaate vette, on juba mõeldav.

Kvaliteetne keevitus

Ettevõtte neljakümnest töotajast umbes pool on kohalikud Kohila ja ümbruskonna elanikud ning teine pool käib tööl Tallinnast. Kaks keevitajat on pärit lausa Ukrainast. Kevvitamise puhul on küll nii, et seda tuleb osata juba varem, sest see on väga peen töö. „Julgen lubada, et keevituse kvaliteet on meil väga hea,“ sõnas Pakkas. Tema sõnul oskaks isegi asjatundmatu pilguga

inimene öelda, et Contractor OÜ-s tehtud keevitused on sujuvad, ühtlased ja visuaalselt kaunid. Välismaalt tulnud külalisi hämmastab Pakkase sõnul just see, et nõnda kvaliteetselt on võimalik keevitada

käsitsi.

Contractor OÜ on hea näide sellest, kuidas siinsamas meie maakonna piires on võimalik hoida töös ettevõtet, mis keskendub puhtalt ekspordile ning on sealjuures teeninud

välismaiste klientide tunnustuse. Ettevõtte ajalugu ulatub esialgu kolmeteist aasta taha, kuid praegu ei paista ühtegi põhjust, miks ei võiks see vähemalt sama kaua veel tegutseda.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja BDA Consulting OÜ
koostöös SA Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusega
korraldavad

ALUSTAVA ETTEVÕTJA BAASKOOLITUSE

Koolitus annab vajalikud baastadmised oma ettevõtte alustamiseks ja oskused ettevõtlusega tegutsemiseks.

Koolituse teemad:

- strateegiline planeerimine väikeettevõttes: mina-ettevõtja, äriidee ja -mudel
- turundus ja müük: turundusuuringud ja –strateegia ning turundus- ja müügiplaan
- finantsjuhtimine, raamatupidamine, maksud, finantsprognooside koostamine
- meeskond ja juht

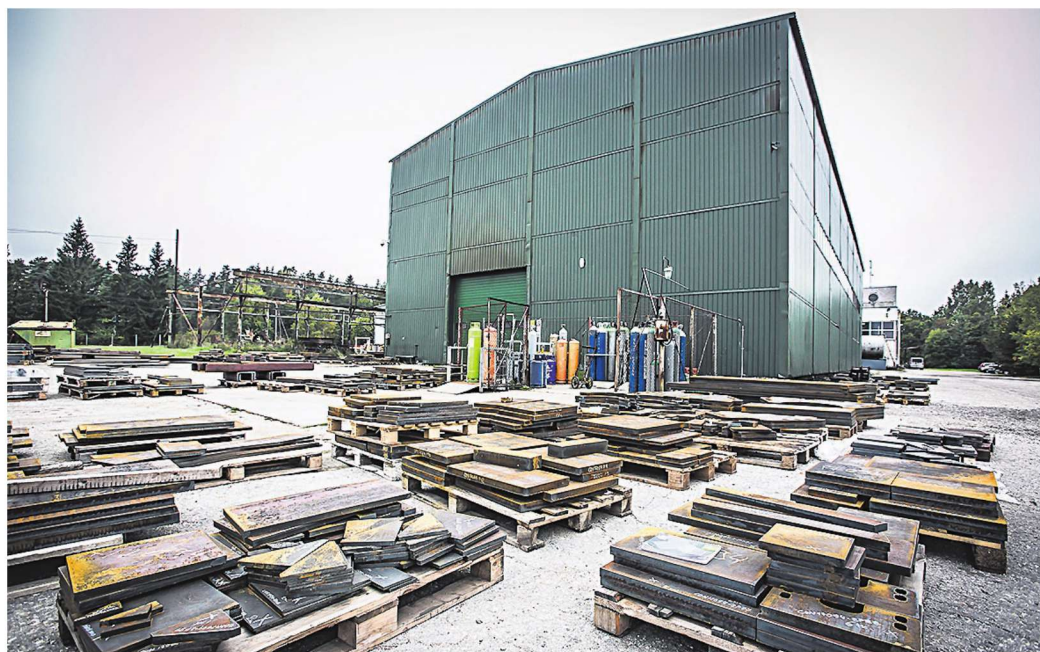
Koolitajad on Ingelise Israel ja Siiri Einaste.

Koolituse käigus koostab osaleja praktilise suunitlusega äriplaani ja tegevuskava.

Koolitus toimub: 06.-07.11, 20.-21.11, 04.-05.12 ja 18.12 kella 10.00-17.00
Rapla Keskraamatukogu saalis (Lasteaia 5)

Osalemistasu: 40 eurot, milles sisalduvad koolitusmaterjalid ja kohvipausid. Koolitust toetab Euroopa Liidu Regionaalarengu Fond.

Koolitusele kandideerimiseks tuleb esitada sooviavaldus, mille leiata www.raek.ee. Täidetud ankeedi palume saata **hiljemalt 27.oktoobriks** aadressile aili@raek.ee. Lisainfo Aili Gutmann 489 4750.

Välisvaade ettevõtte tööruumidele, nii nagu see paistab Puidu tänavalt.

Täna, 4. oktoobril teeb ettevõtja Maris Kaer Raplamaa ettevõtlusnädala raames ettekande oma teekonnast iseenda tööandjaks saamisel. Meie kohtusime temaga nädal varem, et rääkida pisut lähemalt sellest, kuidas aastaid palgatööl karjääri teinud naine otsustas ühel päeval oma ettevõtte rajada.

Stina Andok

Maris on pärit Raikkülast, väikesest kohast, ning peab Raplamaaga endiselt sidet, kuid elab alaliselt juba aastaid Harjumaal. Seetõttu kohtume töönädala keskel tema peamises tegutsemispaigas, Tallinna kesklinnas. Alustuseks küsin temalt, mida hiljuti alustanud ettevõtjatelt ikka küsitakse – kuidas ja miks sündis otsus ettevõtjaks hakata.

„Mu isa, vend ja mees on ettevõtjad, aga ma ise kartsin seda,“ alustab Maris. Ta räägib, et kuigi on olnud pidevalt ümbritsetud ettevõtlikest inimestest, ta iseennast ettevõtjana ette kujutada ei osanud – see tundus kauge ja hirmutav. Samas tõdeb ta täna, et ilmselt on ettevõtjaks hakkamise mõte väikestviisi kuskil tagaplaanil juba kaua aega sees olnud, aga pole olnud julgust, et see samm astuda.

Siis hakkasid aga tuttavad Marise käest turundusalaseid nõuandeid ning teenuse hinnapakumisi küsima. Nii oli eelmisel aastal naisel esimest korda laual küsimus, kas ta saaks oma töö eest veel lisaks raha küsida. Sinnamaani oli Maris järjepidevalt üksnes palgatööl olnud.

„Rääkisin siis mehele, et teen tuttavale turundusstrateegiat ja hakkan seda ellu viima, ning küsisin, kas ta oleks nõus oma ettevõtte alt arvet esitama. Tema vastas ei, kindlasti mitte. Istus mu kõrvale, võttis äriregistri lah-ti, ütles, näe, ettevõtte tegemine võtab viis minutit aega,“ räägib Maris oma esimestest sammudest ettevõtjaks saamisel.

Ettevõtjaks saamise hetkeni oli Maris kümmeaastat müügi- ja turundusvaldkonnas tegutsenud, kuid alati kellegi alluvuses ja mitte iseenda pere-mehena. „Kui ma esimese arve välja saatsin, oli päris võimas tunne,“ õhkab ta. Marise sõnul on üks paremaid aspekte iseenda tööandjaks olemise juures see, et ise saab määrata enda väärtuse. Kellegi teise alluvuses töötades määrab kuupalga ja seega sinu töö väärtuse pigem tööandja.

Marise ettevõtte Profee OÜ tegevus sai alguse eelmise aasta septembrikuus, kuid alates tänava kevadest on ta erinevate asjaolude kokkulangemise tõttu täiskohaga iseendale tööandja.

„Kõik juhtus äkki,“ kirjeldab ta. Kevadel osales ta Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse korraldatud alustava ettevõtte baaskoolitusel ja seejärel võttis

Turundushaldjas Maris Kaer naudib elu ettevõtjana

Maris tahab olla see, kes võtab enda kanda ettevõtte turunduslikud ja müügi-alased tegevused viisil, et ettevõtja saab keskenduda ettevõtte teistele põhi-funktsioonidele.

osa alustava ettevõtte mentorprogrammist. „Universum hoidis mind selles vaos kinni, positiivses mõttes. Ei saanudki mõelda teisi mõtteid, kõik lihtsalt juhtus.“

Kartis läbikukkumist ja hinnanguid

Marisel on kindel visioon, kes ta tahab ettevõtjana olla ja millist teenust teistele ettevõtetele pak-kuda. „Ma tahan olla ettevõttes haldjas, kes võtab enda kanda turunduslikud ja müügi-alased tegevused viisil, et ettevõtja saab keskenduda ettevõtte teistele põhifunktsioonidele. Ta ei pea muretsema, kas ta toode või teenus on hästi presenteeritud, ja võib usaldada mind kui ettevõtet viisil, et see, mis on kokku lepi-tud, saab tehtud,“ ütleb ta selge sõnaga ja konkreetselt. Näiteks ei pea ettevõtte muretsema, kas täna peab ta uudiskirja või pressiteate saatma, see oleks juba Marise ülesanne.

Ühena esimestest usaldas Marisele oma ettevõttele turundust tegema Marise isa, kes on olnud puidutööstuses tegev

juba mitukümmend aastat. „Ta ütles, et tee mis iganes. Me lõime sotsiaalmeediakanali, praegu arendame veebi. Tagasiside on olnud äärmiselt positiivne ja ka tulemuslik müügi suurenemise poole pealt ja see annab kindlust,“ räägib Maris. Just pere toetus on tema sõnul andnud hästi palju motivatsiooni. Ta tõdeb, et kuigi tal ei ole kunagi olnud kahtlust, et teeb head asjad, saab ta alles nüüd oma väärtusele vastavat hinda küsida.

Kõige enam kartis Maris ette-võtluse juures läbikukkumist ja hinnanguid. „Raamatud kirjeldavad seda, et kui ei ole läbi kukku-nud, siis ei ole õige ettevõtja. See hirm oli mul suur. Samas, kui mõtlen loogiliselt, mis see kõige hullem asi saab olla. Kui see on, et lähen palgatööle tagasi, siis see pole üldse hull asi,“ räägib ta. Ta kartis ka teiste hinnanguid, ise teadmata, miks see nii tähtis oli. Täna võib Maris juba aga öelda, et isegi kui ei lähe kõik täpselt nii, nagu oli planeeritud, ei ole sellest midagi.

Iseenda tööandjaks olemise juures on suurenenud Marisel oma töö suhtes vastutustunne.

„Enam ei ütle hommikul keegi, mida sa täna tegema pead. Ühelt poolt on see suurepärane tunne, teisalt ka väljakutse. Lisaks ei ole tihti kellegagi nõu pidada vastukaaluks sellele, kui töötad suures meeskonnas. Mehega arutan küll, aga otsustama pean ise.“ Täna julgeb Maris tunnis-tada, et otsuste vastuvõtmine on olnud tema nõrk külg, mida on soovitud väga arendada ning palgatööl juhtivas rollis olles ei julgenud ta seda sugugi alati teha. Ettevõtjana töötades on Maris saanud seda oskust endas arendada. Samuti on ta pidanud läbi kogemuse õppima olema oma kokkulepetes varasemast konkreetssem.

Samal ajal ei arva Maris, et palgatööl olemine oleks erili-selt mugavam või turvalisem. „Näiteks saada koondatud võib olla kordades kergem kui see, et paned oma ettevõtte kinni, kui sul on juba kliendid, töötajad, investeeringud. Ettevõtlus on suur väljakutse, aga sa otsustad ise enda tegemiste üle, mitte sinu üle ei otsusta keegi kol-mas, mis võib olla palgatööl,“ põhjendab ta.

Tõukeid ettevõtluse suunas sai Maris tegelikult juba Rapla Vesiroosi gümnaasiumis õppi-des, kui oli vaja teha äriplaani. Pärast keskkooli otsustas ta minna aga hoopis turismikor-raldust õppima ning töötaski mitmeid aastaid reisivaldkon-nas. Marist hakkas paeluma müügivaldkond ning sealt edasi juba see, kuidas toodet kliendile atraktiivseks teha. „Mõtlesin, et see on pigem turundus ning läk-sin Estonian Business Schooli rahvusvahelist ärijuhtimist tu-rundusele spetsialiseerumisega õppima,“ selgitab ta.

Seal õppis Maris enda sõnul suuremat pilti nägema. „Õp-pisin nägema tervikut, kuidas ettevõtte erinevad funktsioonid töötavad ja kuidas turundus kõiki neid funktsioone toetab.“

Õpingute ajal veetis Maris pool aastat Lõuna-Prantsus-maal vahetusüliõpilasena, õppides muutuste juhtimist, kommunikatsiooni ja turun-dust. Seal õppis ta näiteks brändistrateegiate loomet ja analüüsi, mida ta ei tea, et Ees-tis turundajatele õpetatakse. Sai

luua brändistrateegiaid ja uute toodete lansseerimisi turgudele sellistele brändidele nagu Air France, Nestle, Victoria's Secret. Prantsusmaal võõras keskkonnas rahvusvaheliste tudengitega ühise eesmärgi nimel pingutades koges Maris erinevate kultuuride põnevaid nüansse. „Mul oli enne juba tolerantsus suur, aga see kasvas veelgi,“ ütleb ta. Ka Marise ettevõtte võiks tulevikus olla rahvusvaheline, seda nii töötajate kui ka klientide poolest.

Alles aastajagu päevi tegutsenud ettevõtte on alles noor. Suure kogemusepagasiga Maris teab, et võid ükskõik kui hea professionaal olla, kuid keegi uksele koputama siiski ei tule. „Ise pead hästi palju vaeva nägema. Särin on sees, aga selline hea särin,“ räägib Maris.

Praegu on Marisel püsikliente, kellega on sõlmitud raamlepingud. Näiteks korraldab Maris neile online-turundust ning haldab sotsiaalmeediat ja veebilehte. Seda kõike saab ta teha oma kodukontorist lahkumata, ajades asju arvuti ja mobiiltelefoni abil.

On kliente, kelle puhul on kokkulepped, et ta viibib paar päeva nädalas füüsiliselt nende juures kontoris. „Nad ei soovi endale püsikohaga turundusiniimest, sest see on personalikulu, aga neile sobib, et nad ostavad minu kompetentsi sisse. Nendel päevadel olen täielikult nende päralt,“ selgitab ta.

Lisaks tegutseb Maris projektipõhiselt. Ta toob näite, kuidas klient, kes peab Tallinnas Roterhamni kvartalis restorani, palus tal menüü ümber kujundada selliselt, et restoran esinduslikum välja paistaks. „Lõpuks lõin ma talle kogu nägemuse sellest, millised peaksid menüükaaned välja nägema, milline peaks olema esitlus. Lõin tervikkonseptsiooni kuni selleni välja, et viisin füüsiliselt trükitud

menüüd neile laua peale. Neil on täna need kasutusel ja nad on väga rahul,“ räägib Maris.

Sellist töötamise viisi peab Maris tänapäeval kasvavaks trendiks. „Meie töösse suhtumine on hakanud muutuma. Natuke läheb veel aega, aga üha enam hakatakse juba praegu teenuseid sisse ostma. Väga sageli kardetakse, et kui ei ole püsiv töötaja, siis ta ei panusta, ei ole nii motiveeritud. Ma ütleks, et ta on kõrgemini motiveeritud,“ on Maris veendunud.

Turundushaldjana tegutsedes on Maris märganud, et väga paljud juhid ei mõista veel üldse turunduse tähtsust. „Kui juht ütleb, et turundus on miski, mida keegi kuskil teeb ja ma täpselt ei tea, siis ma ütleks, et väga pikka pidu ettevõttel ei ole,“ väljendab Maris oma seisukoha. Tema sõnul ei saada ka väga hästi alati aru, mis see turundus täpsemalt on. „Turundus võib tähendada ka seda, kuidas kiri ettevõttest välja läheb, kas sellel on signatuur näiteks,“ selgitab ta, kuidas turundus loob ettevõttest kuvandi. Lisaks, kuna ei teata, kardetakse, et see kõik on meeletult kallis ja kardetakse ka kasvõi nõu küsida.

Maris nimetab enda ettevõtet butiik-agentuuriks ehk personaalseks agentuuriks, kuna lisaks turunduses ise tegutsemisele vahendab ta oma ettevõtte kaudu mitmeid teisigi turundusvaldkonnas vajalikke teenuseid nagu näiteks kujundusteenust. Praegu on Maris ühenaisebänd, nagu ta ise ütleb, kuid viisaastaku plaan näeb ette kontorit väljaspool kodu ning ka teisi töötajaid.

„Olen ärevil, aga see on positiivne ärevus,“ ütleb ta tulevikule mõeldes. „Julgustan inimesi riskima ja võtma vastu väljakutseid, eriti siis, kui sa väga kardad, sest midagi väga suurepärast võib välja tulla.“

ESPAK

R A P L A

**06.-09.
oktoobrini on
Espaki ehitusmaterjali-
kauplustes üle Eesti
kõik kaubad
20%
soodsamad!**

Tutvu kampaania reeglitega
www.espak.ee

ESPAK RAPLA
N&N Invest Grupp OÜ,
Tallinna mnt 3b, tel. 489 4590
E-R 8.00 - 18.00, L 9.00 - 15.00, P suletud
www.espak.ee

Ettevõtjaks saamise hetkeni oli Maris kümme aastat turundusvaldkonnas tegutsenud.

Fotod: SIIM SOLMAN

Ühe valija küsimused

Riivo Pärnapuu

Tere, Kalled, Rened, Ülled, Malled, (H)antsud ja Kõik Teie, Austatud kandideerivad noor- ja juba staažikad poliitikud!

Tagasihoidliku Rapla vala kodaniku ja valijana küsin otse kandidaatidelt (muidu ei tea, keda valida): kes teist on nõus volikokku astudes, käsi südamele, töötama, et ka poliitikas olles jääte väärrikaks ja ausaks inimeseks, aga seda mitte täites loobuma oma soojast kohast saadikuna?

See tähendab, et jätaksite kõrvale oma isiklikud (häbi-väärsed) majanduslikud huvid või muude hüvede ahnitsemise. Et mustkattega teed ei viiks "kogemata" teie koduni. Et

"vahendeid" ei suunataks teie isiklike äride arenguks jne. Et vastuvõetavad volikogu või komisjonide otsused ei oleks otseselt või kaudselt seotud otsustajate isiklike ja perekondlike huvidega.

Et oleks selgelt arusaadav ja läbipaistev KOV-ettevõtete (näiteks AS Matsalu Veevärk vms) ja samuti haldusasutuste juhtimine ning nendes toimuv tegevus. Et nende asutuste etteotsa ei "satuks" inimesed, kellel on samas ampluaas isiklikud ärihuvid. Kas soovite näiteid? Pigem on lihtsam nimetada asutusi, kus selliseid sahker-mahker-tehinguid ei toimu.

Kas on mõnel kandidaadil lubada ja teha midagi konkreetset? Midagi käega katsutavat ja tähtjalist? Jutt tasakaalustatud piirkondade arengust või turvalisemast kodukohast EI VEENA!

Mida hakata peale teadmissega, et "kindlustame konkurentsivõime nii tänases päevas kui ka homse perspektiivis"? Koogel-moogel! Kas see annab mulle kindluse, et Rapla vallas saab olema rohkem kultuuri või toredaid ettevõtmisi (a la Melu Messi päev) kõigile kodanikele ja tasuta?

Ei taha teotahtelisi (kultuuri)inimesi kuidagi kritiseerida ja öelda, et teete lähedaid asju, aga pileet on kallis/kirves vms. Samuti saan aru, et suurte ja tähtsate objektide kordategemine võtab kaua aega (aastaid häbiväärses seisus olev Tammemäe laululava või kasutuseta olev Rapla keskväljak ning ka põhimõtteliselt kogu turuplats ja selle kole ümbrus jne).

Miks ei paku Rapla valla kõrgelt haritud ametnikud ja spetsialistid ise välja, kuidas

konkreetselt rohkem **elu** Rapla tuua, et oleks rakendatud avaliku ruumi mõistlik kasutamine? Näiteks (utreeritult) tuleb "tädi Silvi" ja teeb korra kuus Rapla kultuurikeskuse taga (ümber) laada, mis on sisuliselt Poola/Hiina kaubaga turg. See ei ole ju kultuurimaja kultuur! Miks ei võiks seesamune tädi kauplajatelt (maksuvaba sula) raha korjamas käia kasutuseta seisval Rapla turuplatsil?

Tore, et linn annab kõigile loa, kes seda taotlevad, misiganes ürituse läbiviimiseks, kuid kas avaliku ruumi kasutamise eest laekuvad ka mõistlikud tasud? Võtame näiteks Tammemäe laululava. Suvel käib seal läbi kümnekond tuuritajat oma kontsertidega, millest võtab osa 1000-3000 inimest. Tänavu oli ühel kontserdil 4500 inimest. Pilet maksab 15-18 eurot. Kasum on seega 15 000-60 000 eurot ja

samas toitlustajad ja joogimüüjad pinna "all-rentnikena" (umbes 10 tükki ürituse kohta) tasuvad ühe öhtu eest 300-500 eurot ehk kokku kuni 5000 eurot korraldajatele. Kui suure osa sellest "lābust" saab kohalik inimene ehk oma-valitsus? Kas ainult lauluväljaku amortisatsioonikulu? Märkusena peab mainima, et enamik selliste tuuride külastajaid on pigem Harjumaalt või kaugemalt (või kuidas seletada kontsertideagset autouputust Raplas?) Jah, ma pole kade, et käiakse, ja tore, et korraldatakse, aga mida saab sellest tagasi kohalik kogukond?

Ma ei jaks kirjutada veel kümnetest konkreetsetest näidetest, mida tehakse või ei tehta ja kus peaks "taevast appi" hüüdma. Aga väga soovin kirja alguses olevatele küsimustele vastuseid.

Tulistage nüüd, tulevased volikogulased kalletoometid, ilvipered, väinosassid, renekokad ja alarmutlid.

Owens-Illinois, Inc. (NYSE: OI) on maailma suurim klaaspakenditootja ning paljude maailma juhtivate toiduaine- ja joogitööstusettevõtete eelistatud koostööpartner. Ettevõtte tulud olid 2016. aastal 6,7 miljardit USA dollarit ning ettevõtte 23 riigis asuvas 79 tehases töötab kokku üle 27 000 inimese. O-I, mille kontserni peakontor asub Ohios Perrysburgis, toodab ja tarnib pidevalt laienevale maailmaturule turvalisi, keskkonnasäästlikke, puhtaid, silmapaistvaid ja tootemarki kujundavaid klaaspakendeid. Lisateabe saamiseks külastage veebisaiti o-i.com.

O-I Production Estonia AS ootab oma meeskonda

SEADISTAJAT

(töökoht Järvakandis)

Sinu tööks on klaasiautomaatide ja kontrollmasinate seadistamine ning hooldus. Masinate ja mehhanismide rikete operatiivne likvideerimine.

Ootame Sind kandideerima, kui:

- Oled töötanud eelnevalt elektrikuna/automaatikuna või omad (oled omandamas) automaatika/mehhatroonika alast haridust
- Oskad kontrollmasinate seadistamist nii mehhaaniliselt kui ka arvutiga
- Oled valmis meeskonnatöoks ning hea pingetaluvusega
- Oled hea suhtleja ja positiivse ellusuhtumisega

Omalt poolt pakume:

- Huvitavat ning püsivat tööd rahvusvahelises ettevõttes
- Tulemustele orienteeritud meeskonda
- Arendavaid koolitusi ja karjäärivõimalust
- Vähemalt Eesti keskmist töötasu

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega meiliaadressile kandideeri.estonia@o-i.com

Owens-Illinois, Inc. (NYSE: OI) on maailma suurim klaaspakenditootja ning paljude maailma juhtivate toiduaine- ja joogitööstusettevõtete eelistatud koostööpartner. Ettevõtte tulud olid 2016. aastal 6,7 miljardit USA dollarit ning ettevõtte 23 riigis asuvas 79 tehases töötab kokku üle 27 000 inimese. O-I, mille kontserni peakontor asub Ohios Perrysburgis, toodab ja tarnib pidevalt laienevale maailmaturule turvalisi, keskkonnasäästlikke, puhtaid, silmapaistvaid ja tootemarki kujundavaid klaaspakendeid. Lisateabe saamiseks külastage veebisaiti o-i.com www.o-i.com

O-I Production Estonia AS ootab oma meeskonda

KLAASIVORMIMISMASINA OPERAATOREID

(töökoht Järvakandis)

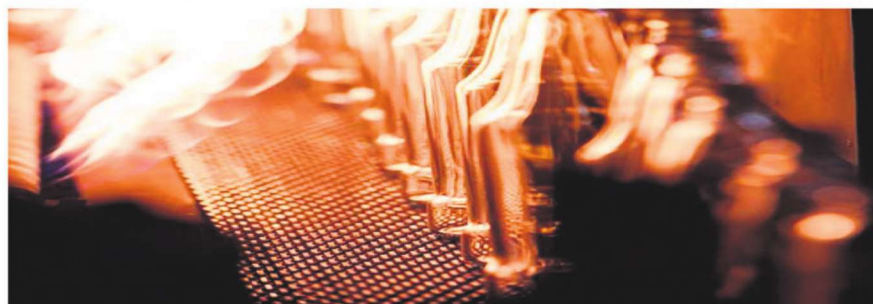
Ootame Sind kandideerima, kui oled:

- Valmis meeskonnatöoks, heas füüsilises vormis ning harjunud rutiiniga
- Valmis töötama vahetustega töögraafikuga (6.00-18.00 : 18.00-6.00)
- Iseseisev, täpne ning vastutav

Sind ootavad:

- Ainulaadne ning püsiv tööd rahvusvahelises ettevõttes
- Arendavad koolitused ja võimalus liikuda karjääriredelil
- Tulemustele orienteeritud meeskond
- Eesti keskmisest kõrgem töötasu

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega meiliaadressile kandideeri.Estonia@o-i.com

VESTLUSRING

Eesmärgid peavad olema suured, aga utoopiat pole vaja

Rapla valda mõjutab haldusreform kõige enam. Vabatahtlikult Raplaga ühinenud Raikküla ja Kaiu ning vabariigi valitsuse otsusega liidetud Juuru valla liitumisega kasvab valla territoorium 637,6 km² võrra (kokku 880,9 km²), elanikke lisandub veidi üle 4200 (kokku ~13 500). Kuid arvudest olulisem on see, kuidas need neli, ajalooliselt kahte eri kihelkonda kuuluvat valda suudetakse liita üheks tervikuks nii, et keskusest, s.o Rapla linnast kaugemale jäävad piirkonnad ei tunneks end hüljatuna.

Inge Põlma, Tõnis Tõnisson

Seekordses vestlusringis 28. septembril osalesid Piret Minn (Valimisliit Rapla Vallakodanike Liit 2017), Margus Jaanson (EKRE), Jaak Pregel (IRL), Hans Liibek (Keskerakond), Märt Kubo (Reformierakond).

Ei osalenud Maili Metssalu valimisliidust Ühinenud Kogukond, kes põhjendas mittemumist sellega, et peab samal ajal olema varem kokku lepitud debatil Rapla Vesiroosi gümnaasiumis. Sotsiaaldemokraatide esindajale Madis Roodlale said takistuseks lennureis ja Tallinna liiklusummikud.

Tutvustage ennast, oma nimekirja ja tehke lühike ülevaade oma programmilistest seisukohtadest.

Pregel: Aastast 1992 kuni 2006. aastani on minu elu keelenud vallatöö ümber. Enne seda olin külanõukogu viimases, mis ta siis oli, täitevkomitees ja sealt läksin sujuvalt Raikküla vallavanemaks. Algul olid vallavanem ja volikogu esimees ühes isikus. 2006. aastast olin volikogu liige kuni viimase perioodini, kui olin poolteist aastat volikogus. Tulin ära, osalt seetõttu, et omavalitsustöö ei pakkunud enam naudingut, ja ka seepärast, et Raikkülas hakkas IRL-i osakaal vähenema ja sõnumi väljaütlemine jäi nõrgaks. Tänase seisuga on meie IRL-i seltskond seal väga väikseks ja vaikseks jäänud. Liitusin Rapla nimekirjaga Tarmo Luki kutsel. Isiklik tunne on selline, et väge ja mõtteid veel on, et kohalikku elu edendada. Saan oma panuse suhteliselt väikesse Rapla valda lisada.

Minu nägemus oli, et ka Kehtna ja Järvakandi oleksid liitunud Raplaga, paraku on teistel inimestel teised soovid, aga usun, et Rapla saab tugevaks.

Kubo: Meie nimekirja eesotsas on Toomet, Täpsi ja Pere, kes on siin pikemalt toimetanud ja keda inimesed teavad. Aga tahtsime, et teistest, liituvatest valdadest oleks ka inimesi, kes on ennast näidanud. Muidugi on

Raplast inimesi, on nooremaid, on ettevõtjaid ja kaks vana veterani, Harri Õunapuu ja Märt Kubo, kes on elukogemusega ja vahel ütlevad teravusi. Mina isiklikult ei ole väga palju sekunud, aga jälgin Rapla elu väga hoolikalt.

Oleme püüdnud saada aktiivseid inimesi, kes midagi teevad ja kes oskavad kokku võtta teiste inimeste seisukohti. Ma arvan, et see on päris hea nimekiri. Eks me oleme võimul ja meie pihta saab pilduda igasuguseid teravusi, aga kes on midagi teinud, sellel on ka kogemusi ja kogemus maksab tänapäeval. Nagu Raul Rebane ütleb, et inimesed usuvad igasuguseid jutte, erutuvad igasugustest asjadest ja ei saa enam aru, kus on tõde ja kus vale. Katsume vaadata valimistel inimesi ka tegude järgi.

Kui vaadata meie programmi, siis ma arvan, et valla käivitamine on üks tähtsamaid probleeme. Peame uue valla eesmärgid määratlema, mõtlema, kust saada vahendeid asjade jaoks, mida tahame teha. Tänapäeval on eriti oluline, millised on demokraatliku juhtimise efektiivsed vormid. Siin on meil endal olnud vajakajäämisi. Minu meelest võiksid vallajuhiid rohkem rahvaga rääkida, sõna võtta, kirjutada, sest inimesed tahavad kuulda, kuidas meil tervikuna elu läheb. Asju tuleb seletada, mitte ainult säutsuda Twitteris või kuskil Facebookis teravusi öelda ja inetusi pilduda. Arvan, et selles osas on meil tööd küll.

Kui suuremate eesmärkidest rääkida, siis programmi on sisse kirjutatud ka Juuru, Kaiu ja Raikküla valla tegemisi ja tahtmisi. On ka mõningaid asju, mis erutavad meid rohkem: perearstikeskus; kuidas me saaksime selle eest seista, et haigla oma tegevuses kaotusi ei kannaks. Ka küsimused, mis puudutavad koolikorraldust: kuidas jätkavad vanad koolid, kui tuleb riigigümnaasium. Need, kes hakkavad valda juhtima, peavad tegema head meeskonnatööd, et asjad läheksid sujuvalt ühest olekust teise.

Veel on kavandatud Raplas

Märt Kubo.

Foto: SIIM SOLMAN

lauluväljak korda teha, jalgpalliföderatsiooni abiga tahetakse jalgpallistaadion teha, korvpallimuuseum; Rapla kinost on juttu olnud. Võib-olla mõni ütleb, et seda on liiga palju väikese valla jaoks, aga kui me neid eesmärke ei sea, siis me neid asju kunagi ei saa. Peame mõtlema suurelt, aga mitte ka utoopiat ajama. Tundub, et senisest tähtsamaks muutub suhtlemine vabariigi valitsuse ja valitsusasutustega. Ja veel kord tuleks üle vaadata meie vajadused ja tahtmised.

Minn: Olen Rapla Vallakodanike Liidu vallavanema kandidaat. Meie üheks põhi-väärtuseks on valla elanik ja tema teenindamine. Näeme oma valimisplatvormina küsimust, kuidas asju teha, mitte niivõrd seda, mida teha. Just tänu valdade liitumisele on väga oluline paika panna uued struktuurid, uued protsessid ja need toimima panna nii, et see, mida rahvas kohtadel soovib, saaks teoks. Ehk ehitada üles toimiv struktuur ja seda, mida tegema hakatakse, peaksid ütlema inimesed kohapeal, mida nad oma kantides oluliseks peavad.

Loomulikult tuleb seada prioriteete, loomulikult on vallal rahakott ja sellepärast tulebki inimestega suhelda ja selgitada, et kui täna ei saa, siis miks ei saa ja millal saab.

Kui programmist rääkida, siis kõigepealt lapsed-noored, haridussüsteem tervikuna, kuidas hakkab tööle riigigümnaasium. Lasteaedadesse lisajõu andmine, sest logopeedilise abi andmine lasteaias hoiab tõenäoliselt ära

suuremad probleemid edaspidi. Parimas eas inimesi saame toetada ettevõtluskeskkonnaga. Kui vallad liituvad, tuleb üle vaadata taristu, et see toimiks. Tuleks kaardistada ja toimima saada võrgustik kodus töötavatele inimestele, sest tööjõuturg on teatud mõttes kvalitatiivses muutuses. Loomulikult tuleb olla pildil ja pakkuda võimalusi Tallinnast välja kolivatele riigiametitele ja olla atraktiivne suurematele ettevõtetele, kui neil on huvi Tallinnast välja tulla, samuti kohalikele inimestele ettevõtlusega alustamiseks ja selle arendamiseks. Ja loomulikult vanadus. Väärikas vananemine on oluline võtmesõna. Et Rapla hooldekeskus saaks ühel hetkel ikkagi valmis. Need on asisemad plaanid.

Ma olen ise Raplas kasvanud ja koolis käinud, töötanud pikki aastaid Sadolini värvivabrikuga seotud ettevõttes. Kuigi ma töötasin palju Raplast välja, võimaldas see mul maailmas koguda juhtimiskogemusi. Kasvava organisatsiooni töös hoidmine on olnud minu leib. Suures rahvusvahelises masinavärgis töötades mõtlesin tihti, kui põnev oleks töötada kohalikus asutuses, kus kõik on hästi lihtne ja lähedal. Üks võimalus seda kogeda oleks valla juhtimisel, nii et hea meelega panem oma õla alla selle suure valla töölesaamisele. Arvan, et organisatsiooni liitmise ja kasvatamise kogemust mul on.

Jaanson: Hingelt ja taustalt olen ettevõtja, aastast 1996. Viimased 12 aastat olen töötanud Juuru vallavanemana. Avalikku sektorisse sisenedes olin ettevõtja mõtete ja vaadete ja võib-olla lõhkusiin palju asju julgelt, aga see toob avalikus sektoris tagasilööke. Elan praegu Raplas ja olen EKRE nimekirjas, sest mind motiveeris mulle ettepaneku teinud noorte meeste-naiste seltskond, kes viitasid, et nende eesmärk on laiapõhjaline maakonna katmine. ROL-i viimase juhina oli minu idee hoida maakond – kuigi mõned ütlevad, et seda maakonda pole olemas, siis viimase 25 aasta jooksul on Rapla maakonna identiteet kindlasti tekkinud – koos. Kui Märjamaa ja Kohila vaatavad mujale, siis ma arvan, et nende vaade on vale.

Meie valimisprogrammi üks põhiidee on, et kogu Rapla maakonna tasakaalustatud areng on

meie enda kätes. See tähendab, et arengud tuleb kokku leppida selle ruumi sees, kaasa arvatud need naabrid, kes uude Rapla valda ei kuulu. Olulistest arengutes kokkuleppimine on nii Raplale kui ka naabervaldadele väga oluline. See on selle piirkonna arenguvõti.

Meie nimekirjas on neli persooni, kes on piirkondade juhid. Me ei ole oma vallavanema kandidaati nimetanud. Kui see võimalus tuleb, siis me selle inimese enda seest leiame. Viitan sellele, et juhti ei peaks valima avaliku konkursiga, vaid juht peab tulema meie enda seest.

Inimene peaks tunnetama keskkonda, kuuluma siia ruumi, siis ta kannab nimetust vallavanem, vastasel juhul on ta direktor, nagu avaliku teenistuse seadus seda täna käsitleb.

Meie jaoks on väga oluline ettevõtlus ja selle ruumi korastamine. Ma ei ütle, et seda on vähe tehtud, aga seda ei ole piisavalt tehtud. Noortel inimestel peab olema võimalus siin tööd teha, siis tekib juurde elamuehitus ja sidusettevõtted. Selle n-ö Tallinna magala versiooni peaks ära lõpetama. Peab olema võimalus ka siin tööl käia, see on kõige alus.

Liibek: Kui ma eelmine kord kandideerisin Vallakodanike Liidus, siis ainult protestist ühe persooni vastu, kelle jaoks oli riigi tasandil tähtis ainult Tallinn. Nüüd olen Keskerakonna nimekirjas tagasi. Minu tööalane suhe Rapla vallaga on aastast 2002, kui kandideerisin esimest korda volikokku. Sellest ajast olen olnud nii valitsuses kui ka volikogus. Viimasel aastal olen olnud Rapla vallavalitsuses koosseisuvälisena. Sellist valitsemisvormi pole varem Rapla vallas olnud.

Usun, et ühinenud Rapla vallas suudavad kõik kandideerivad isikud mõistlikku koostööd tegema hakata. Kui valimisnimekirjasid vaadata, saab iga nimekiri keskmiselt 4 mandaati ja läbirääkimise kohti on kõigil päris palju. Meie nimekiri ei ole pikk, aga kandepind on võimalikult lai, üle nelja valla. Seekord on rohkem rõhku pandud kvaliteedile, et oleksid inimesed, kes midagi ütlevad ja teevad. Väikses piirkonnas ei peitu jõud igakord massis.

Kindlasti on meie prioriteediks haridus, see on ka eelarvest kõige suurem koht. Mis siis, et tekib riigigümnaasium, see ei tähenda, et koostöö lõpeb haridusvaldkonnas. Samamoodi olen alati rõhutanud Rapla piirkonnas ettevõtlust ja töökohtade loomise vajadust.

Minu meelest võiksid vallajuhiid rohkem rahvaga rääkida, sõna võtta, kirjutada, sest inimesed tahavad kuulda, kuidas meil tervikuna elu läheb.

Märt Kubo

(Järg lk 16)

VESTLUSRING

Eesmärgid peavad olema suured, aga utoopiat pole vaja

(Algus lk 15)

Valla osa on pakkuda võimalusi, arengutele kaasa aidata, alates planeeringute menetlemisest kuni elluviimiseni. Vallavalitsus peab olema inimese teenistuses, mitte vastupidi. Täna kumab tihti läbi vastupidine. Sellest ma aru ei saa, selline suhtumine on mulle võõras. See peab muutuma. Olen seda meelt, et meeskonna paneb kokku vallavanem, mitte volikogu, ja poliitilised ametikohad on minu jaoks tabu.

Neljas põhirõhk on hoitud ja turvaline elukeskkond. Raplas on seda mingil määral saavutatud, aga inimeste turvalisele liikumisele suures vallas aitab kaasa ühistranspordikorraldus, et inimesed saaksid liikuda ja teenused oleksid igas valla otsas kättesaadavad. Ma ei poolda küll omavalitsust, mis igas piirkonnas töötab oma reeglistikuga, aga mismoodi kommunikatsioon toimima hakkab, et inimesed teenuse kätte saaksid, on korraldamise küsimus.

Mismoodi uue suure valla struktuur peaks välja nägema, kuidas äärealad seotud saavad?

Liibek: Mina näen, et igas piirkonnas on oma teeninduspunktid. Osavallad mulle ei sobi, see pigem killustab kogukonda. Tänapäeva IT-lahenduste juures peaks kohapeal teenuste kättesaamine olema lihtne. Kohapeal on paar spetsialisti, ei pea olema tervet koosseisu. Dokumentatsioon on elektrooniline, inimesed saavad vorme täita, neid on võimalik edastada omavalitsuse spetsialistile. Ei pea sõitma Purkust või Kuimetsast Raplasse asju ajama.

Üldise struktuuri osas toetan Margust, et vallavanem peab olema oma inimeste seast valitud. Ta tunnetab siis rohkem oma kohustusi. Suvel välja pakutud valla üldine juhtimisstruktuur läheb minu nägemusega suhteliselt palju kokku.

Kubo: See, kuidas ühinevad vallad lülituvad, on päris mõtlemapanev asi. Olin pikka aega Haabersti halduskogu – mis oli ka nagu osavald – arengukomisjoni esimees. Arengukomisjon andis arendatavatele projektidele esialgse hinnangu, linnavalitsus võis meiega mitte arvestada, aga ta teadis meie seisukohta. Meie ei saanud otsustada, aga me andsime oma hinnangu. Võib-olla kolme aasta pärast pole seda vaja, aga alguses võiks olla mingisugune vorm, ma ei ütle, et osavald, aga mitte ka päris nii, et mingi punkt on teinud endale kogukondliku organisatsiooni ja ütleb, et me esindame rahvast. Võiks olla nii, et nimekirjas järgmised, kes volikogusse ei saanud, moodustavad selle piirkonna halduskogu. Nad on ikka

teiste poolt valitud, mitte lihtsalt kokku tulnud huvilised. See tuleks kuidagi institutsionaliseerida.

Teise kontra panen Margusele. Kohe kindlasti ei saa me inimeste vaba tahet eirata. Kui nad tahavad Tallinnas tööl käia ja oma suured maksurahad siia tuua, siis selle vastu pole meil mitte midagi. See on kogu maailmas niimoodi, et sõidetakse teise kohta tööle. Meie suur eelis on hea raudteeühendus Tallinnaga, ei pea autoga sõitma. Eelist ei tohi ära kaotada. Aga see on ka õige, et siia tuleb samuti töökohti luua. Kõik ei taha iga päev Tallinnas või kuskil mujal tööl käia.

Rapla on hea koht elamiseks, ei ole ainult magala. See on hea koht laste kasvatamiseks, aga samas on see hea koht, et jõuda Tallinna tööle või Pärnusse suvitama.

Minn: Kõigepealt unustaksin ära nime de panemise. Las igaüks nimetab Raplat nagu tahab, kas magalaks või arenevaks, peasi, et inimesel on siin hea olla. Mul on väike kartus osavaldade suhtes. Ma saaksin aru, kui kõik reformieelsed vallad oleksid teinud osavallad, aga täna, kui osa teeb ja osa mitte, võib kujuneda, et reformieelne Rapla vald ongi nagu see päris volikogu ja siis on veel osavallad. Võib tekkida konflikt ja vajadus end tõestada, aga kui rahvas on nii otsustanud, tuleb meil sellega toime tulla.

Kolmas asi, mida näeme suures vallas, on see, et juhtimises tekib maatriksi süsteem, kus on väga suur oht nn silotornide tekkimiseks, mida me riigitasandil kurdame, et üks ministeerium ei tea, mis teine teeb. Seda peaksime valla juhtimisel mitte laskma tekkida, et on näiteks finantsfunktsioon, mis ajab ainult oma asja, on haridusfunktsioon, mis ajab oma asja, ja nad omavahel ei räägi.

Liibek: Mina näen vallavalitsust küll nii, et igast ühinevast vallast on valitsuse juures koosseisuväline liige, et informatsioon jõuaks vallavalitsuse laua taha.

Kubo: On ka see võimalus, et piirkonnast on inimesed volikogus või komisjonides ja moodustavad seal selle piirkonna tuumrühma. Nemad võivad ka olla selle piirkonna halduskogu.

Liibek: Absoluutselt.

Jaanson: Mina ei toeta absoluutselt osavaldade ideed. See [vald] peaks olema sidustatud, et olla juhitav, aga struktuur peaks olema kokku lepitud laiemalt. Rõhutan maakondlikku koostööd, RAEK, ROL, omavalitsused. Aga tekitada konflikt, et tekib täiesti uus omavalitsus, millesse me usume, millesse

Margus Jaanson.

oleme vabatahtlikult kokku tulnud, ja siis üks hakkab teises nurgas kodu mängima... Ma ei saa sellest aru.

Kubo: Siin on see, et kas Juurut ei olegi enam või? Üleminikuks, enesetunnetuseks võiks alguses olla mingisugune... Ma ei ütle, et osavald. See ei ole hea sõna muidugi, aga mingisugune struktuuriüksus.

Jaanson: Täitsa nõus. Mina ei ole ka seda meelt, et peame kohe täitsa ära lõpetama ja siis uuesti alustama. Esimesel aastal peab olema leebe, jätma teenuskeskused, vaatama, kuidas see mudel hakkab kujunema. Siis juba, et keegi vastutab mingi valdkonna eest piirkonnapõhiselt ja nad on võib-olla valitsuse liikmed. Mitte ei juhi valda, aga on seal kõrval.

Mida te teete selleks, et ei korduks sama olukord, mis juhtus pärast kahe Rapla ühendamist? Te räägite Raikkülast, Juurust ja Kaiust, aga ei räägi Kodilast, Purilast ega Kuusikust, mis on praeguseks suuresti hääbuvad piirkonnad. Mida te teete, et sama ei saaks nelja või kaheksa aasta pärast öelda Kaiu, Vahastu või Juuru kohta?

Jaanson: Juurus oli meil sama küsimus, kui hakkasime pikaajalisi perspektiive planeerima. Oli selge, et igale poole me investeerida ei jõua. Tuli jagada loogiliselt piirkonnad ja kutsuda kokku need külad, kes kuhugi piirkonda kuulusid. Leppida

kokku valdkondade lõikes, milised on soovid, et see piirkond jääks ellu, et oleks kaetud nende soovid. Valla võimalused ära kaardistada ja panna pingerivi ja ajakava paika. Siis rahvas toetab, kõik on jälgitav ja tekib usaldus. Keegi ei saa minna Kodilasse midagi andma, kui see ei ole kokku lepitud.

Minn: Me ei tohi tekitada õhkkonda, et mida teie teete nende jaoks. Inimesed ise peaksid ka ütlema, et meil on sellised võimalused ja sellised probleemid, hakkame tegema.

Kubo: Me loodame, et aeg on sellest (Rapla linna ja valla ühinemisega – toim) ajast edasi läinud. Me räägime palju kodanikuaktiivsusest. Peame rohkem ellu äratama selle, et kohapeal on mingigi institutsioon, kes võtab kokku need arvamused, toob siia ja ütleb, et perspektiivis oleks meil seda ja seda vaja. Ma loodan, et kodanikuühiskond aitab meid siin, aga selle eest tuleb hoolt kanda.

Selles mõttes oleks halduskogu või esinduskogu väga oluline Kaius, Vahastus, aga ka Kuusikul, Purilas... Purila inimesed tunnevad, et nad on unustatud, maha jäetud ja kõrvale lükatud vallavalitsuse poolt.

Liibek: Purilas on üks konkreetne asi, miks räägitakse, et vallavalitsus on selle ripakile jättnud. See on pelletitehas. Seal on käputäis inimesi, kes on selle

asja suureks puhunud, aga valdavalt pakub see töökohti jne.

Pregel: Osavalda mina sisuliselt ei poolda. Vaadates Raikküla keskuse Tamme küla ja Rapla suhet, siis see vahemaa on nii väike. Me elame juba ammu siin Rapla külje all. Teenuskeskuste asi tuleb esimese nelja aastaga selgeks saada. Kui Märjamaal ühineti, siis lepitati Valgus kokku käimised maareformiga seoses, aga mingil ajal on see kadunud, kõik on jäänud Märjamaa keskusesse.

Mul on tunne, et meid seoks ja liidaks sport ja kultuur, huviringid. Esimesel neljal aastal tuleks siia hästi palju panustada. Majandusinvesteeringud kipuvad laiali valguma. Ka arengukavad on poolest saati realiseerimata. Kas uues omavalitsuses ongi kõike vaja?

Juuru on väga jõuliselt välja tulnud osavallaga.

Jaanson: Seal on lihtsalt osavallavanema kandidaat olemas.

Kubo: Ma tuleksin Jaagu jutu juurde tagasi. Mind väga vaimustas Baasi tekkimine. Seal toimub pidev regulaarne töö. Kuidas saaks teha, et Kaius või Vahastus ka teataks, et on selline Baas, et seal on kursused ja kontserdid. Ma arvan, et ega inimesed ei teagi sellest. Selles mõttes on õige, et kui mul on vaja aia taga natuke puud kohit-seda, siis selle saab internetis aetud, aga suhtlus ei saa jääda ainult internetti. Vaja on ka,

et inimesed kokku saaksid ja räägiksid. Sa ei tee igale poole väga põnevat huviringi, sa pead saama nii, et kui siin on toredad üritused, oleks kohal mitte 30, vaid 60 inimest. Inimesed võib-olla tuleksid, aga miski segab neid, kas infopuudus või tahtmise puudus. Inimesed peaksid tahtma ka kaugemalt tulla.

Jaanson: Kõik piirkonnad on erinevad. Et midagi toimuks, peavad olema tegijad. Aga seal, kus vastuvõtjat ei ole, ei saa midagi teha. Sinna tuleb panustada, kus vastuvõtja on.

Minn: Kui inimene ikka ise ei soovi, ei kuule, ei näe, siis ei saa aidata.

Jaanson: Vahastus ja Kui-metsas on huvilised olemas, nad ei vajagi Baasi. Nad käivad ka kolmekesi või kolmeteist-kümnekesi koos ja teevad oma kultuuriüritusi. Aga neid tuleb toetada, seda ei saa praegu ära lõpetada.

Kubo: Muidugi. See on õige, kui valda siduda, siis läbi selle, et nendel üritustel, mis siin toimuvad, oleks vallarahvast suuremalt koos.

Minn: Ma ei näegi alternatiivi. Ma ei kujuta ette, et Raplas mõtleb vallavalitsus, mida Vahastus tegema hakkame. Ta ei mõtlegi seda välja, loomulikult ta ootab sealt initsiatiivi ja nägemust.

Küsimus ei ole selles, kas vallavalitsus mõtleb, mida Vahastus teha, vaid selles, kas Kaiu jääb kool alles, kas Kabalasse ja Hagudisse jääb kool alles. Raplas on kaks suurt kooli.

Minn: Sellised jah-ja-ei-küsimused on *talkshow* elemendid. Kõik see, mis puudutab inimesi, lapsi, on mingisuguse piirkonna jaoks arengukriitilisem, on juhtumipõhised asjad.

Liibek: Asi on kogukonna inimestes kinni. Persoonides on küsimus. Hagudis on inimesed, kes võitlevad piirkonna eest. Kuusikul on eestkõnelejad olemas. Kodilas kahjuks on valik tehtud inimeste poolt, miks kool jääbub, lasteaed. Inimesed käivad valdavalt väljas tööl, neil on mugav lapsi keskusesse lasteaeda-kooli viia, kus kõik, ka huviringid on käe-jala juures. Lihtsalt hästi tobedalt on seal välja kujunenud. Samas kõrval Oelas käivad üritused.

Kubo: Tuleb vaadata kvaliteeti, kas miski jääb või mitte. Kui kool on ikka väga väike... Tänapäeva maailm on suhtlemismaailm, ei saa ikka lapsi päris kümnekesi harida. Tuleb hoida niikaua, kui saab, aga kui kvaliteet alla läheb... Nii on ka muude asjadega. Ei saa kultuurimaja hoida ja palka maksta, kui seal üritusi ei toimu

ja inimesed ei käi.

Jaanson: Kui räägime täna haldusreformist, mis on pannud inimesi otsuseid ette tegema ja lahkuma, siis võti on selles, et piirkondadega tuleb avameelselt rääkida. Tuleb luua usaldus, et see piirkond on selle ruumi osa. Kui lepitakse piirkonnas kokku, et need-ja-need asjad hakkavad liikuma ja ei kaotata ära seda, teist ja kolmandat, siis on võimalik need asjad üles ehitada. Peab olema ka mingisugune optimaalne situatsioon, mida saab hoida. Paljudes kohtades ei ole see enam võimalik, sest inimesi on juba liiga vähe. Need piirkonnad, mida on veel võimalik elus hoida ja kus on mõte ja tahe olemas, nendega tuleb läbi rääkida ja usaldus tuleb taastada nii, et tegevus lepitakse pikemalt kokku. Nad ei pea iga päev mõtlema, et homme kaob võib-olla see ja ülehommee too.

Liibek: Rapla vald on tegelikult koostanud piirkondlikud ehk kandi arengukavad. Julgen küll nii volikogule kui ka valitsusele tuhka pähe raputada, et neid arengukavasid, mis on kantidega kokku lepitud, päriselt lõpuni käsitletud ei ole. Need ongi olnud teisejärgulised.

Ole täpne, nendega pole absoluutselt arvestatud.

Liibek: Päris seda ei saa öelda, et absoluutselt ei ole, aga nendega on vähe arvestatud.

See kantide teema, mis mõned aastad tagasi Raplas üles võeti, oli äärmiselt oluline, see tõmbas kaugemad kandidid Rapla külje alla, aga viimasel neljal aastal on need praktiliselt ära unustatud. See tekitab umbusku keskuse suhtes. Küsin Juuru valla seitsme küla kohta. Kas nende Rapla valda jäämise probleem tuleb suures volikogus arutusele, nagu neile on lubatud?

Jaanson: Elu ei ole nii lilleline, nagu selles kirjas. Esiteks, olen olnud Järlepa elanik, oleme sinna ehitanud väga tugeva struktuuri, väga tugeva kogukonna kümne aasta jooksul, kui ta oli täitsa hääbumas. Samal päeval, kui Juuru volikogu tegi hääletuse, kas minna Kohilas- se või Raplasse, istuti nurgas ja korjati inimestelt allkirju. Samal päeval korjati see n-ö meelsus kokku. Aga kui oleme demokraatlikus kogukonnas, tuleb need avaldused kahtlemata läbi vaadata. Miks Juuru seda ei teinud, oli see, et Juuru oli veel omavalitsus ja volikogu tegi otsuse, et me ei lase valda kaheks. See oli meie õigus minna kas vasakule või paremale, aga minna ühe tervikuna. Seda võib kaheti võtta, aga minu isiklik arvamus on, et sel hetkel oli otsus õige.

Selge on ka see, et kui üks piirkond ikkagi ei kuulu sellesse ruumi, siis tuleb seda ka selliselt vaadata. Järlepa on hakanud Kohila ruumi kuuluma tänu

sellele, et leppisime mõned aastad tagasi Kohila vallavanemaga kokku, et kui Juuru gümnaasiumiaste suletakse, paneb Kohila vald bussi käima, et Järlepa lapsed saaksid minna Kohila gümnaasiumisse, sest Raplasse on pikem maa. Nüüd on hakanud ka põhikool seal käima. Loogika ütleb, et kui oleme reformi teinud, siis lähme sellega lõpuni. Tuleb teha neile selgeks, et neil pole ka siin ruumis midagi viga. Tegelikult ei ole Kohila neile rohkem pakkunud, ka siin ruumis on võimalused. See, mida lubasid need tegelinskid, kes kirjutasid Järlepa rahvale, et tulge meile, meil on parem – ma arvan, et see oli Rapla koalitsioon, Lukk, Toomet ja Pere –, vihjab sellele.

Kubo: Kaius oli ka paar küla, kes tahtsid teisele poole minna. Ma arvan, et inimesed elavad oma elu, aga nad tahavad kuhugi kuuluda, see on selge. Kui nad lähevad läbi Kohila tööle, siis võib neil olla lihtsam lapsi sinnapoole viia ja neist võib aru saada, aga teiste jaoks see küll tähtis ei ole. Ma siiski arvan, et ära tuleb see kindlasti arutada ja mingi selgus anda, kas kindel ei või luua mingi perspektiiv. Kui inimesed elavad ikka sinnapoole, siis öelda vägisi, et peate ikka siia poole käima, ei ole vist tänapäeva eluga hästi kooskõlas.

Liibek: Raikküla vallast kolm küla lähevad Märjamaale. Kindlasti ei saa volikogus eirata Järlepa küsimuse arutamist. (*Naerdes:*) Arutame kasvõi seda, kas seda tuleb arutada või mitte.

Minn: Minu meelest tuleb selles olukordades selgeks teha, kas tegu on kitsa huvigrupiga või kogukonna selge trendiga, sest nende tõmbekeskus on mujal. Ma arvan, et on olnud juhtumeid, kus huvigrupp on

osanud manipuleerida kogukonnaga.

Aga lähme edasi Rapla kui maakonnakeskusega. Seoses maavalitsuste kadumisega tekitab juhtvallad, kes peavad võtma endale täiendavaid kohustusi. Paraku tuli Kohila vallaga kohtumisel välja, et see piirkond Raplat oma tõmbekeskuseks ei pea. Ka Märjamaa vestlusingis öeldi seda. Märjamaa EKRE esindaja kirjutas meile selgelt, et mingisugust maakonda pole enam vaja. Mis te teete selleks, et Raplast saaks väga oluline keskus ka Kohila, Märjamaa, Vigala jaoks? Märjamaa ja Vigalaga on probleem ka selles, et ühis-transportiühendus Raplaga praktiliselt puudub.

Kubo: See algab valitsuse poliitikast. Kui valitsus ütles Juurule, et liitute ja kõik, siis see oli nii. Kui valitsus ütleb Kohilale, et ei lähe te kuskile, siis Kohila ütleb, et me praegu ei lähe. Mina olen ka seda meelt, et maakond oleks moodustanud mingi tugeva terviku nagu Saaremaa vald, aga läks teistmoodi ja olukord on keeruline. Kuna Rapla maakond on suhteliselt uus, võib-olla sellest ka need mõtted, aga need mõtted võivad Kohilas ja Märjamaal ka mööda minna. Kuhu nad ikka lähevad. Valitsus peab looma vajaduse, et oleksid mingid regionaalsed identiteedid. Kui ta seda ei tee, midagi ei toimu...

Kas Rapla tahab olla maakonnakeskus? Kui tahab, siis kuidas ta peaks siduma teisi omavalitsusi?

Liibek: ROL-is ongi kriis, et Rapla nimetab ennast maakonnakeskuseks, aga pole suutnud ennast ümberkaudsetele valdadele maha müüa, et nad aru saaksid, et Rapla on maakonnakeskus.

Jaanson: Olgem ausad, kui vahel tundub, et see on olnud persoonidevaheline konflikt, siis tegelikult on üheksa olnud ühte meelt ja Rapla ei ole. Paraku on see nii olnud ja mitte keegi pole tüli kiskunud. Tegelikult on Rapla tänu ROL-ile ja kokkulepetele võitnud ka maakonnakeskusena. Nüüd sõltub kõik sellest, millised jõud hakkavad omavalitsusi valitsema. Kui teadlikud ja avatud nad on väljapoole suhtlema. Kõik neli võivad hakata oma asja ajama, ka neid asju ise korraldama, mida riik on pannud n-ö maakondlikult tegemiseks. Kui ühiseks lahendamiseks antud ülesanded koondada näiteks ROL-i, sõltub juhtidest, kes lepivad omavahel kokku, et mõistlik ongi seda teha maakondlikus mastaabis.

Pregel: Märjamaa on isenesest nii tugev, et temal pole tõesti momendil Raplat vaja. Haigla on, teenused enam-vähem kõik paigas... Et teda siia juurde tõmmata, tuleb teda hoopis ära väsitada. Aga see on rumal mõte.

Kubo: Kui midagi siin ei toimu, ei tule nad üldse siia. Midagi peab toimuma, kasvõi mõtleme uued identiteediüritused välja. Laulupeost on vähe. Kirikupäevi on teistel ka. See on üsna keeruline küsimus ja võtab aega. Kohila tunneb oma jõudu ja on Tallinnale lähemal.

Jaanson: See võib mingil hetkel miinuseks kujuneda.

Liibek: Aga ikkagi, jäävad ju alles ROL ja RAEK ja valitsus pole ju otsustanud, mismoodi see struktuur nende nägemuses olema hakkab. Pole teada, kuidas see ühine ülesannete täitmine toimima hakkab.

Osa funktsioone tuleb ikkagi juhtvallale ehk maakonnakeskusele.

Minn: Mina olen aru saanud, et haldusreformiga optimeerib ennast riik, mitte omavalitsused. Kui mina peaksin seda projekti juhtima, oleksin oluliselt konkreetsem ja nõudlikum. Praegu on tekkinud segadus sellest, et on jäetud vaakum – ise otsustage. Nii on olnudki, et Läänemaa laguneb jne. Ma Kohila asemel mõtleksin, kas on parem olla üks tugev tegija kuskil pundis või väikevend ühes teises pundis, kus on juba tugevad ja jõukad ja mainekad haldusüksused ees.

Liibek: Olen 100% seda meelt, et neil, kes on haldusreformi läbi viinud, on juhe kokku jooksnud. Sihukene demokraatia mängimine ja kõigile otsustusõiguse andmine, et teeme nii nagu ise tahame... Oleks võinud teha maakonnad omavalitsuseks, nagu Tarmo Loodus 10 aastat tagasi ajas.

(Järg lk 18)

Hans Liibek.

Fotod: SIIM SOLMAN

VESTLUSRING

(Alguks lk 15)

Kubo: Nojah, Kaiu on valla osa, aga ta on kaugel. Kehtna on lähedal, aga hoopis teine vald. See on, kuidas kokku saadi. Ma olen ka selle poolt, et riik peab protsesse juhtima. Ja keskusel peavad olema funktsioonid.

Jaanson: Võtame seda Reformierakonna retoorikat, et ehitame spaa. Aga mõttekoht on siin, kuidas Kehtnat integreerida.

Kubo: Jah, aga kus sa ka ei lähe, inimesed on harjunud neid asju lähedalt saama. See ei ole tänapäeval mingi ime.

Jaanson: Aga kas seda peaks avaliku rahaga tegema?

Kubo: Ei, seda ma ei väida.

Jaanson: Ma ei ütlegi, et seda ei peaks tegema, aga teeme õigeid asju õigel ajal.

Kubo: Jaa, muidugi, aga mõtlema peab.

Liibek: Kaereperes on ka mingi huvigrupp, kes arvab tõsimeeli, et see peab Raplaga liituma.

Jaanson: Nüüd me jõudsim Kaereperre, väga tubli! Meil on kutseõppeasutused, mida riik tahab anda omavalitsustele üle. See pole loogiline, see peaks olema riigi prioriteet pakkuda õppekavasid jne, aga see on ka maakonna võimalus tugevdada oma õppeasutusi. Need on mõlemad rekonstrueeritud, sisustatud, aga õpilasi on vähe. Ühiseid asju, mis võiksid olla maakonnakeskuse korraldada, leiab veel.

Liibek: Kogu logistika, ühis-transportikeskus.

Ka piirkondade integreerimisel on keskustel erinev filosoofia. 2002. a ühines Märjamaal kolm äärmiselt keerulist ja kehval järjel omavalitsust. Neist on tekkinud ennast ühtsena tundev omavalitsus. Tahan tähelepanu juhtida sellele, et äärmiselt oluline on olla mitte iseteadev keskus, vaid mõelda ka teistele aladele.

Liibek: Sellest Märjamaa ühinemisest on ka 15 aastat möödas. Töö tõttu olen seal päris palju käinud ja näen, kuidas Loodna kandis asjad käivad. Võin öelda, et väljanägemine on parem kui sisu. Kõik taandub isikutele. Kui meil Hagudis ei oleks eesotsas Aivar Arakut, kes hoiab koolimaja avatuna, siis oleks asjad teistmoodi. See on täiesti inimestes kinni.

Kubo: Ja juhtide töö ka.

Mida lubate koos teha? Tuleb spaa või ei tule?

Kubo: See asi algas saunast,

mis ära kadus. Kui sauna ei hakka ehitama, siis tuleb ehitada koht, kus kooliõpilased saavad ujuda. Küll ta tuleb, ma olen täitsa kindel. Kõiki asju ei tule, mis maailmas on, aga veekeskus on muutunud maailmas täiesti tavaliseks asjaks. Küsimus on selles, et üleminekuperiood ei tohi jätkuda samas stiilis, nagu seni on väiksemaid valdu juhitud. Kui on kantide või seniste valdade arenguplaanid tehtud, tuleb neist iga kahe kuu tagant üle käia ja vaadata, mis toimub. Kui me tahame, et see vald hakkab tööle, peame hirmsat vaeva nägema.

Minn: Väga palju on kinni arengukavas. Need kipuvad olema pikad ja raskesti loetavad, räägivad kõigest. Nad võiksid olla konkreetsemad, et kõrvalt-tulijal, kes peab võtma arengukavast mingi kontsentraadi ja selle eelarvesse panema, oleks lihtsam.

Kubo: Igal juhul tehakse koalitsioonivalitsus ja valitsus teeb endale neljaks aastaks plaani. See peab ka kante laiemalt lahti kirjutama.

Liibek: Mis te arvate sellest, et Juuru ei saanud ühine-mislepingu koostamisel kaasa rääkida?

Jaanson: Meil ei ole vajagi rääkida, meil on seal kõik olemas.

Liibek: Mul on ka see küsimus, et kui uus suur vald kokku tuleb, kas sellest ühinemislepingust peetakse kinni?

Jaanson: Ei! Seda lepingut oli vaja ühinemisprotsessi lõpetamiseks. Tuleb uus volikogu, struktuur pannakse paika, arenguid ei saa selle dokumendi järgi pidurdada. Paljud asjad tuleb muuta, teha selliseks, et nad tegelikult hakkaks tööle.

Kusagil piirkonnas on sellega arvestatud, et nii jääb, nagu me rääkisime.

Jaanson: Mingid inimlikud aspektid kindlasti jäävad. Keegi ei lähe lõhkuma.

Kubo: Leping on selleks puhuks, et kui läheb jamaks, tuleb leping lauale tuua ja vaadata.

Pregel: Investeeringute kavad olid seal päris suured. Järgmine aasta need ikka mõjuvad.

Minn: See on piisavalt keeruline ja suur muutus, oleks tark struktuuri moodustamise ajal lasta operatiivsed asjad tiksuda kokkulepitud kujul.

Kubo: On lootust, et tulumaksuprotsent eelarvesse suureneb, natuke ikka võimalust tuleb juurde ja seda tuleb kantidele kantida.

Jaak Pregel.

Pregel: IRL-i soov on selline, et rõhutaks spordile, kultuurile, alusharidusele.

Liibek: Olgem ausad, uus volikogu saab olema päris kirju. Vesi on alguses väga sogane. Esimene poolaasta näitab meeskonna tugevust ja koostöötaht. Kui eelarvet märtsi lõpus vastu ei võeta, siis teame ise, mis saama hakkab.

Jaanson: Lõpetuseks ütlen, et palju on räägitud ühisgümnaasiumi staadionist. Mina olen seda meelt, et maakonna esindusstaadion peaks asuma Raplas. See baas peab olema, kus trenni teha. Sinna juurde ka treenerid.

Minn: Mind teeb väga nukuraks, et kergejõustikustaadioni siin ei ole, aga kõik on kinni inimestes. Kas kergejõustiklased leiavad siia oma Jaak Karbi või surume Karbile naelikud jalga, aga niisama üksi seda ehitada... Teha seda nii, et me ei tea, kes on see karismaatiline isik, kes hakkab seda sisuga täitma, on väikese riskiga.

Jaanson: Aga seal on praegune ühisgümnaasium ja tuleb riigigümnaasium, kes seda iga päev kasutavad.

Minn: Samamoodi ujulat, täitsa nõus.

Kubo: Kergteid on tehtud, need on väga vajalikud, aga paljudel tänavatel pole kõnniteid. Kui linna kõnniteed pole korras, on ka piinlik.

Jaanson: Väga nõus! Juuru valda pole ühtegi investeeringut antud kergtee ehitamiseks.

Lapsed käivad keskasulas keset sõiduteed. On poliitiline otsus teha kergteid, neid tehakse metsa ja põllule, aga neid tuleks panna õigesse kohta.

Minn: Kõik need projektid - staadion, ujula, ka tennisehall - on väga vajalikud, et kasvatada vallaelanike arvu ehk tulubaasi, aga enne tuleks ära teha need asjad, mis on pooleli: hooldekeskus, kultuurimaja, keskväljak. Juurus on veel koolimaja remont.

Jaanson: Hooldekeskuse teema tuleb üle vaadata. Kuusikule on hakatud ehitama uut. Kõikides liituvates omavalitsustes on see olemas. Struktureerige ära, kuhu tulevad lamavad kliendid vms, kasutage seesama Kuusiku ära. Kas tõesti on vaja seda suurt hooldekodu? Seni on see olnud Rapla prioriteet, aga raha pole selleks olnud. Seega tuleb vaadata, millal mingeid asju teha.

Minn: Rapla kogukonna jaoks on see õhkuvisatud asi. Inimesed, keda see puudutab, ootavad, mis toimuma hakkab. Midagi peab toimuma, aga lihtsalt pilduda ideid, et meil võiks olla hooldekeskus ja ujula ja staadion ja tenniseväljak, nii ei saa.

Kubo: Hooldekeskus on täna tehtud sobimatusse majja, seal paljud võimalused puuduvad. Ma olen nõus, et see ei pea tulema kohe, aga ta võiks kunagi tulla. Aeg näitab, mida volikogus välja pakutakse.

Liibek: Eakad peavad saama hooldatud ja hoitud, see tuleb ära lahendada.

Minn: Peab vaatama, milline on mõju valla kassale, siis saame edasi rääkida.

Viimane küsimus, kuidas prognoosite oma väljavaa-

teid? Mis te arvate sellest väljaütlemisest, et valimised võidavad kaks valimisliitu ja EKRE?

Jaanson: Ma arvan, et meil läheb hästi.

Pregel: 70 häält peab saama kandidaat, et volikogusse saada.

Kubo: Meie kuulume tegijate hulka, aga see on rahva valik. Kui on usk, et metsast tulevad mehed ja teevad elu paremaks, andku minna. Ka erakonnad on head, aga see mõte peab liikuma, et vaatame, kas asjad on õiged. (*Jaansonile:*) See mõte on ka teil, aga kui tahate hakata kultuuri retsenseerima ja inimeste elu väga täpselt korraldama, siis vaat niipalju teile!

Jaanson: See on peavoolu suund, meie oleme Rapla esindajad ja tegeleme kohaliku eluga.

Minn: Vallakodanike Liit on oma mõtete taga ka pärast valimisi. Tahan öelda, et ka suurtes kontsernides vahetatakse vedajaid välja. Mitte selleks, et eelmised oleksid halvad olnud, aga tekib mugavustsoon, suletud pilk. Lihtsalt, et paremat soovida sellele organisatsioonile, vahetatakse juhid välja. Selles ei ole midagi isiklikku.

Liibek: Kui kohalikud inimesed tulevad valima, siis nad valivad inimesi, kes kogukonnas midagi teevad. Ärme sega omavahel riigipoliitikat ja kohaliku omavalitsuse arenguid.

Usun, et koalitsioon saab kokku ja on kõigi jaoks positiivse määrgiga.

Kubo: Ja väga tähtis on, et meie ajakirjandus jälgiks väga tähelepanelikult ja annaks ikka matakaid, mitte et EKRE keskstaap ütleks, et see ajaleht kirjutab halvasti, selle paneme kinni.

Piret Minn.

Kiri Rapla valla valimisliitude ja erakondade esindajatele

Meeri Ehandi, Järlepa küla

Kirjutan seoses kohalike valimistega ning haldusreformi õhku jäänud küsimusega Juuru valla seitsme põhjapoolse küla saatusest. Sõnumilehes kajastati meie teemat väga põhjalikult, empaatiaga ning asjatundlikult: “Juuru valla seitse küla soovivad liikuda Kohilasse” (8. märts), “Juuru valla seitse küla on olemuslikult juba Kohilaga liitunud” (15. märts), “Tuline arutelu Juuru volikogus lõppes otsuse edasilükkamisega” (29. märts), “Juuru volikogu jättis seitsme küla soovi rahuldumata” (5. aprill), “Rahvaküsitlus, millega ei arvestata. Või siiski?” (17. mai).

Viimati viidatud artikliga samal küljel avaldati ka “Avalik kiri Juuru valla elanikele”, millele on alla kirjutanud saabuvatel valimistel mitmes nimekirjas kandideerivad inimesed, liidrid (nt Anne Kalf, Tarmo Lukk, Ülle Kiviste, Kalle Toomet). Selles avalduses on öeldud, et “... Järlepa, Pirgu, Lõiuuse, Mahtra, Jaluse, Sadala ja Kalda külade elanike tahteavaldused haldusüksuste piiride muutmiseks saab uus vallavolikogu menetlusse võtta”.

Kas valimisliitude ja erakondade esindajad toetavad Juuru valla seitsme põhjapoolse küla eraldumist ja liitumist Kohila vallaga? Meie külade soov ei ole muutunud ning meil on kavas esitada oma sooviavaldus esimesel võimalusel uuele volikogule, loodetavasti veel selle aasta sees. See on oluline küsimus, kui palju on uus volikogu valmis arvestama kodanike kindla tahteavaldusega.

Madis Roodla (Sotsiaaldemokraatlik Erakond) vastus

Meie eesmärk on Rapla valla elanike arvu kasvatamine, et pakkuda läbi suurenenud tulubaasi loodavate võimalustega sellist valda, kuhu tahaksid nii noored kui ka vanad tulla ja jääda elama. Pakume nii elanike arvu kasvatamiseks, tulubaasi suurendamiseks kui ka vallaelu arendamiseks välja mitmeid meetmeid, mis püstitatud eesmärgi täita võimaldavad.

Elanike arvu suurendamiseks tuleb meie elanike seas läbi viia nii teavitustööd kui ka pakkuda pealinnas tööl käivatele seda „präänikut“, mille tõttu paljud Tallinnas tööl käivad Rapla elanikud pole enam Raplasse sisse kirjutatud – tasuta transporti. Lisaks tuleb soodustada

noorte spetsialistide Raplasse (tagasi)kolimist. Selleks peab vald tegema lisapingutusi lisandväärtustega töökohtade tekkeks. Seda võimaldaks näiteks ettevõtlusinkubaatori loomine ja korralike kaugtöövõimaluste pakkumine.

Lisaks eelnevalt mainitud peab kodukoht pakkuma võimalust ka kvaliteetseks elamispiinnaks, kodulähedasi haridusasutusi ja mitte vähem olulisi vaba aja sisustamise võimalusi. Vallal on võimalus parandada elamufondi nii erinevate toetusmeetmetega kui ka koostöös ettevõtjatega loodavate riiklike üürikortrite läbi. Peale juba mainitu tahame tuua Eesti esimese kodanikupalga pilootprojekti just Rapla valda.

Kuidas integreerida endised Juuru, Kaiu ja Raikküla vallad kõige valutumalt uude Rapla valda? Kindlasti on siinkohal oluline tagada kõigi teenuste võimalikult kodulähedane kättesaadavus ning bürokraatia miinimumini viimine. Juhtimise puhul tuleb silmas pida juhtimismudelit, kus on tugev esindatus igast uue Rapla valla kandist. Lisaks peame oluliseks kohalike kogukondade kaasatust, sealhulgas ka külavanemate rolli suurendamist. Kindlasti ei saa uue valla ühise identiteedi loomise protsess olla kiire, kuid kõik võimalikud juhtimistasandi muudatused peavad seda toetama.

Kindlasti tuleb Meeri Ehandi kirja arutada, kuna mina

isiklikult usun rahva enesemääratlusõigusesse.

Kuidas kavatsen teha Raplast arvestatava maakonnakeskuse olukorras, kus Kohila ja Märjamaa ei pea Raplat oluliseks? Kindlasti oleks siinkohal vaja kasvada suuremaks linnaks, et Kohila ja Märjamaa peaks meid maakonnakeskuseks. Nagu ma ka ennist ütlesin, pean oluliseks seda, et inimesed saaksid kuuluda neisse haldusüksustesse, mis on neile endile kõige südamelähedasemad ning Rapla peab siinkohal kindlasti peeglisle vaatama ning arenema!

Lähme kindlasti valimistel head tulemust tegema ning meil on head kandidaadid ja väga tugev programm.

Maili Metsalu (Valimisliit Ühinenud Kogukond) vastused

Valimisliit Ühinenud Kogukond koosneb mitmekülgsusest erinevate elualade esindajatest, kes pärit kõikidest praegustest valdadest. Meile läheb korda kohalik elu ning me soovime panustada tasakaalu hoidmisesse uues suures Rapla vallas.

Meid pole kokku toonud võimujanu, vaid päris soov hoida elu igas uue valla piirkonnas ning eesmärk luua arvestav, inimestel põhinev juhtimissüsteem. Eriti oluline on see uudses, haldusreformijärgses olukorras, kus keegi ei tohi end tunda kõrvalejäänuna. Soovime, et otsustamine jääks kohalike inimeste kätte ja kuna meil on kogemustega inimesed igast valdkonnast, oleme pädevad tegema õiglasi, kaalutletud ja jätkusuutlikke otsuseid. Oleme tugev meeskond ja peame väga oluliseks koostööd, nii valimisliidu sees kui ka kõikide teiste tasandite vahel.

Meile teeb muret valla ja maakonna olukord ehk see, et millegipärast ei ole suudetud

teha piisavalt koostööd. Me soovime juhtimise muuta läbipaistvaks ja kaasata sellesse võimalikult suures mahus kogukonnad. Viimased kaks on meie meeskonna valimisliiduks kogunemise suurimad eesmärgid. Uue Rapla valla eesmärgid on kajastatud valdade arengukavades, neid me austame ning teeme kõik endast oleneva, et valla areng oleks tasakaalustatud ja plaanipärane.

Endised Juuru, Kaiu ja Raikküla vallad aitavad kõige valutumalt uude Rapla valda integreerida selged eesmärgid (tulenevad uuest valla arengukavast) ja asjatundlik läbipaistev vallajuhtimine. On vaja kindlat ja kogenud juhtimist, kuna on uus olukord, uus vald. Kiirustamine, ennatlike muudatuste tegemine ja vastandumine siin ei aita. Ühtesulamine võtab aega, seda ei tohi inimestele raskeks teha. Tuleb hoiduda kogukondade ja inimeste vastandumisest ning toetada tunnet, et ühtsusest on kõikidele

kasu ning tuge. Kõik on uues situatsioonis ja selles võrdsed. Eelistusi kui selliseid ei tohi tekitada, sest oleme kõik üks suur pere. Ja inimeste jaoks ei tohiks teeninduses erilist muudatust tulla, see tekitab kindlustunde. Inimlikkusega jõuame rahumeelse ja ühtehoidva vallani.

Volikogu peab arutama kõiki teemasid ja see teema (vt Meeri Ehandi kirja) ei ole tabuteema. Abiks on volikogu komisjonid, osavallakogud. Kuigi pean end natukene ka Mahtra inimeseks, ei tea ma Juuru valla lõhenemisest palju. Haldusreformiga seoses jäeti oma vabatahtlikud, seadusest tulenevad võimalused kasutamata ja Juuru oli sundliidetav vald. See ajas Juuru inimesed tülli, kuid ühtki suppi ei sööda nii tuliselt kui keedetakse. Otsustajateks on ikka kohapealsed inimesed ja selleks tuleb nendega põhjalikult suhelda. Usun, et jõuame hea tulemuseni nii, et inimesed on terviklikult rahul.

Maakonna säilimine on

väga oluline, just identiteedi mõttes. Valdade vahel on vajalikud toimivad partnerlus- ja usaldussuhted. Kui Kohila ja Märjamaa ei pea Raplat oluliseks ja Kärü on lahkunud, tuleb küsida, miks maakond pole enam terviklik? Midagi on maakonna ja valdade juhtimises valesti läinud, see tuleb välja selgitada ja seda tuleb muuta. Koostöö ja tihe suhtlemine on heade muutuste alus. Usun, et Rapla maakonnal on tervikuna palju tugevusi, neid tuleb hoida ja arendada.

Bindan oma valimisnimekirja väljavaateid heaks. Usun, et praegustes valdades on väga palju inimesi, kes mõtleavad meie liikmetega sarnaselt, kes meid usaldavad ja kes tajuvad sama selgelt kui meiegi, et muutusi on tarvis.

Oleme valmis võtma vastutuse olema need, kes neid muutusi ellu viivad, ning anname endast kõik, et uues suures vallas on hea ja täisväärtuslik elada.

MOOTORSAAG CS-352ES
249-€

ÕHULUUD PB-251
251-€

ÕHULUUD PB-770
681-€

209 €

219 €

579 €

Ja palju teisi soodsaid aia- ning metsatehnika pakkumisi

METS JA AED
Alu tee 16, Rapla

Tel. 482 1815
E-R 9-18, L 9-15, P Suletud

 aiatehnika
eksperdid.ee

ECHO

Suvelugemine toob rohkem lapsi raamatute juurde

Selleks aastaks on viiendat korda toimunud suvelugemisprogramm „Suveraamat 2017“ läbi saanud, parimad lugejad premeeritud ja on aeg vaadata, kuidas möödus projekti lõpetamine.

Helerin Väronen

Varem on suvelugemise lõpupeol esinenud lastele kuulsad lauljad, kohalikud superstaarid, aga Kehtna raamatukogu otsustas seekord teha teisiti. Kuna on laste ja noorte kultuuriaasta, mõtles raamatukogu juhataja Maie Kalmiste, et ka esinejad võiksid olla lapsed ja noored. Soov oli, et kultuuriaasta märksõnad „iseolemine“ ja „ühistegemine“ oleks ka nende märksõnadeks.

Päeva juht oli Lotte, kes korraldas lastele erinevaid mängu ja lõbustas neid ning muidugi sai koos Lottega pilti teha. Rapla tantsuklubi Mustang noored tantsijad olid erinevas vanuses, kokku esitati neli

Suvelaagris osalenud Georg Kase ja raamatute hindamispuu.

Foto: SIIM SOLMAN

peatantsu.

Kalmiste sõnas, et algul mõeldi tsirkuse peale ja sooviti esinema kutsuda Vello Vaher. Kuid kuna Vaher vigastas end, kutsuti esinema lastetsirkus

Folie. Kuuldavasti jäid peol olnud täiskasvanud tsirkusega väga rahule, kuid laste kohta ei osanud Kalmiste kosta. Ehk nad siiski ootasid mõnd superstaari.

Suvelugemise lõpuüritus on liikunud mööda suuremaid keskuseid ja nüüdseks on ring täis saanud. Kalmiste leiab, et iga asi küll ammendab ennast kunagi, kuid seda üritust

tasuks siiski jätkata, uuele ringile minna. „Ega lapsed suvel muidu nii palju ei loeks.“ Muidugi tekib küsimus, kui põhjalikult lapsed raamatuid loevad, eriti kui on neid lapsi, kellel läheb kirja 40-50 raamatut. Kalmiste sõnas, et kindlasti on neid lapsi, kes loevadki lugemise enda pärast, kuid kuna suvelugemisel on võistlusmoment juures, on ka neid, kes peole saamise pärast loevad. Programmi eesmärk on aga siiski panna laps lugema iseenda pärast.

Iga loetud raamatu kohta oodatakse ka tagasisidet, kas raamat meeldis, miks meeldis ja kas laps soovitaks seda sõbrale. See tagasiside ei näita küll väga täpselt ära seda, kas laps ikka reaalset lugemist raamatut. Kalmiste rääkis, et ta on kuulnud, et Kose ja Toila raamatukogus tehakse ka talvelugemist, algklassiõpilastele on tehtud lugemismängu „Loeme puu kevadeks lehte“. Võetakse raagus oks, kuhu iga loetud raamatu kohta lisandub üks leht. Kevadeks on siis puu lehte läinud.

Ka Kehtna raamatukogus on üks puu, mis küll lehte ei lähe. Selle asemel on puu peal suvelugemises osalevate

raamatute pildid ja lapsed saavad, kuid ei pea, neile hinnangu anda. Sel hetkel, kui puust pilti tahame teha, astub raamatukokku Georg Kase, kes, tuleb välja, on üks Kehtna parimaid suvelugemises osalejaid koos oma õega. Kalmiste sõnab veel juurde, et kümnest paremast lugejast oli lausa kolm last Kehtna vallast.

Kui üldiselt osaleb Raplamaa suvelugemises lapsi ka väljastpoolt meie maakonda, siis Kehtna puhul ei tea Kalmiste, et väljastpoolt lugejaid väga oleks. Küll käivad mõned Valtu lapsed pigem seal raamatukogus lugemas, kuna seal on suurem valik raamatuid.

Rapla keskraamatukogu teeb valiku, milliseid raamatuid lapsed erinevates vanuseklassides lugeda võiks, igal pool pole aga raamatuid ühtemoodi. Nii peavad väikesed raamatukogud tegema oma valiku selle järgi, mis neil olemas on. Siinkohal kiidab Kalmiste Kuimetsa raamatukogu, mis on küll väike, kuid kus on väga hea valik. Lõpetuseks lisab Kalmiste, et kuna suvelugejate arv iga aastaga suureneb, on huvi lugemise vastu järelkult olemas ja aina kasvab.

Suvelugemine 2017

Ingrid Teder,
Rapla keskraamatukogu

Juba mitu aastat on lapsi rõõmustanud Rapla keskraamatukogu eestvedamisel korraldatav suvelugemise programm. Nii ka sel aastal.

Laste seas on suvelugemine väga oodatud ja lugemispasse hakkavad lapsed küsima tavaliselt juba mais. Ka paljud õpetajad on avastanud suvelugemisprogrammi võlud ning suunanud lapsi selles osalema.

Suvelugemine sai alguse lastekaitsepäeval, 1. juunil ja viimaseks kuupäevaks oli 31. august.

Selles ajavahemikus said lapsed laenata raamatukogu valitud raamatuid, mis olid jaotatud kolme vanusegruppi: 1.-3. klass, 4.-6. klass ja 7.-9. klass. Iga loetud raamatu ja täidetud küsimustelehe eest sai laps oma lugemispassi templi.

Valikus olid uuemad raamatud nii eesti kirjjanikelt

kui ka välismaistelt autoritelt. Kindlasti leidis sealt iga laps midagi vastavalt oma maitsele ja eelistusele.

Loetud raamatu kohta sai avaldada arvamust. Iga raamatukogu maakonnas valis omamoodi võimaluse, kuidas lastelt loetud raamatute kohta tagasisidet saada. Näiteks Rapla keskraamatukogus olid stendil plakatid raamatute kaanepiltidega, kuhu sai erinevat värvi kleepsudega avaldada oma arvamust.

Esimeses astmes olid endiselt populaarsed Martin Widmarki raamatud, kus Lasse ja Maia oma detektiivitööd tegid. Seekord siis raamatud „Jalgrattamõistus“ ja „Sünnipäevamõistus“. Samuti kõitsid lapsi endiselt Hirmsa Henry sarja raamatud. Enim positiivset vastukaja said veel näiteks sellised raamatud nagu „Saada õps kuu peale“, autoriks Heli Illipe-Sootak, „Vampiiri saladus – salajane nelik“, autoriks Cecilia Lidbeck, „Greta päikesekiir: sa oled minu parim sõber!“, autoriks Sandra Grimm, Kätlin Vainola „Nähh Pariisis“ ja paljud teised.

Keskmes vanuserühmas

said enim häält järgmised raamatud:

Emma Moss „Tüdrukud vlogivad!: hämmastav Abby, draamakuninganna“, Emma Moss „Tüdrukud vlogivad!: Lucky Locketi veebikatastroof“, Tim Collins „Vlogija päevik: internetistaari pihtimused“, Ilmar Tomusk „Algaja ajaränduri seiklused“, Ilmar Tomusk „Seiklused paralleelmaailmas“, Irene Zimmermann „Miss Edison, meie geniaalne pöörane õpetaja“, Bobbie Peers „Lüriiduumivaras“, David Walliams „Jube tädi“.

Kõige vanemate laste lemmikud olid: Nicola Yoon „Sina minu kõrval ja maailm meie vahel“, Sarah Crossan „Üks: Kaks öde. Kaks südant. Kaks unistust. Kaks elu. Üks keha“, Ene Sepp „Vabandust, aga mis asja?!“, Zoe Sugg „Tüdruk Online. Enda eest väljas“, Sara Zarr „Ühe tüdruku lugu“, Holly Smale „Mina, nohik: nohikust tsikiks“, Margit Sarapik „Õhku joonistatud naeratus“.

Neid raamatuid, mida loeti, oli tegelikult väga ja väga palju, aga kõiki siin välja tuua lihtsalt ei jõuaks. Tulge

raamatukogudesse nendega tutvuma. Stendid on veel vaatamiseks üleval.

Kokku osales Raplamaal sel aastal suvelugemise programmides 486 last! See on suur number ja meil on siiralt hea meel, et meie lapsed loevad. Kui küsitlesime lapsi, miks nad tulevad programmis osalema, oli vastuseks enamasti see, et programmis on kõige paremad ja uuemad raamatud. Tööpoolest, püüame pakkuda lastele parimat!

Maakondlikult lugemisest võtsid osa Kohila, Rapla, Märjamaa, Kehtna, Valtu, Käru, Järvakandi, Kabala, Kuimetsa, Raikküla, Kivi-Vigala, Kaiu, Juuru ja Purku raamatukogud. Täname siinkohal kõiki raamatukoguhoidjaid suurepärase töö eest!

Septembris, pärast suurt suvist lugemist, toimus nagu igal aastal suur pidu, kuhu olid kutsutud parimad suvelugejad ja kus on alati head esinejad ning maitsev tort.

Lõpuürituse korraldaja, Kehtna raamatukogu, lähtus sellest, et 2017. aasta on laste ja noorte kultuuriaasta. See aasta on põnev aasta väikestele ja suurematele ning väärtustab

Eelkool: Kaspar Kapsi, Kohila Männi lasteaed

1. klass: Keitlin Roopärg, RÜG, lugemine Kehtna raamatukogus

2. klass: Merilin Roopärg, RÜG, lugemine Kehtna raamatukogus

3. klass: Kevin Kozlov, Kehtna PK

4. klass: Roosi Mari Reede, Alu kool, lugemine Rapla keskraamatukogus

5. klass: Andra Aruksaar, Märjamaa gümnaasium

6. klass: Elis Nobel, Järvakandi kool

7. klass: Liis Luks, RÜG, lugemine Purku raamatukogus

8. klass: Maris Saar, Juuru Ed. Vilde kool

9. klass: Marlen Enok, Märjamaa gümnaasium

meie järelkasvu looja ja publikuna. Tunnuslause „Mina ka!“ sobis korraldusse nagu valatult – märksõnadeks iseolemine ja koos tegutsemine ning panustamine suvelugemise lõpuüritusse, kus nii publik kui ka esinejad olid noored, tragid ja tegusad inimesed. Peole olid kutsutud ligi 200 tublimat lugejat.

Päeva üllatusesinejad olid akrobaadid, žonglöörid ning tasakaalukunstnikud tsirkusestüüdiost Folie, kes esitasid pooleturnise kava etendusest „Siis, kui sa magad“ (lavastaja Terje Bernadt). Folie on 2000. aastal asutatud tsirkuse õppe-

kavaga huvikool, mis tegutseb Tallinnas. Folie soov on viia tsirkusepisi võimalikult paljude laste ja noorteni.

Ühelt toredalt peolt ei puudu kunagi laste tunnustamine. Tänukirja said kõik tublid lugejad. Vallad premeerisid oma parimaid lugejaid. Maakonna parimaid igast vanusest tänati aukirja ja raamatuga. Need olid lapsed, kes lugesid oma vanuseastmes kõige rohkem raamatuid.

Suvised lugemised on selleks korraks loetud ja pidugi peetud, aga lapsi ootame endiselt raamatukogudesse lugema.

Matsalu Loodusfilmide Festival – muutuvad maastikud ja üks õnnelik lõpp

Mari Tammar

20.-24. septembrini toimus Lihulas järjekorras 15. Matsalu Loodusfilmide Festival (MAFF), millega tähistati ühtlasi Matsalu rahvusparki 60 aasta juubelit.

Tänavu ühtegi Raplamaa filmimehe tööd ekraanil ei olnud, ent eelmisel aastal oma filmiga “Habras maailm” operaatori eripreemia võitnud Ants Tammik oli tänavu ise rahvusvahelises žüriis. Samuti astus Rändaja pööriöö kontserdil üles Kristiina Ehin ning publiku seas oli mitmeid raplamaalasi, mis kinnitas festivali peakorraldaja Silvia Lotmani öeldud mõtet, et festivalist on saanud aastate jooksul omamoodi suguvõsakkokkutulek.

Matsalu loodusfilmide festival, mida keskkonnaminister Siim Kiisler nimetas tabavalt ka filmihuviliste sügisrändeks, toimub traditsiooniliselt Lihulas. Festivali südameks on Lihula kultuurikeskus, kus viie päeva jooksul näidati ära 130 filmi. Lisaks olid Lihula mõisas kontserdid, näitused ja fotoõpitoad.

Festivali keskmeks on aga rahvusvaheline võistlusprogramm, milles osales tänavu 27 filmi. Loodusfilmide kategooria esikoha pälvis Saksa film “Megeti – Aafrika kadunud hunt” ja inimese ja looduse kategoorias Liivo Niglase film “Armastuse maa”. Kogu festivali peapreemia võitis

Norra režissööri Are Pilskogi film “Kärnkonnalugu”, mis rääkis tragikoomilises võtmes sellest, kuidas suur sõidutee lõikab läbi konnade rännutee kudeveekogusse ning seab kahepaiksed vastamisi autotaste hukutava kadalipuga.

Uue maantee ehituse käigus said konnad aga endale tänu kogukonna visale võitlusele ning maanteeameti ja erainvestorite koostööle tunnelid ning tõusnud meediakära tõstatas palju olulisi küsimusi inimese ja looduse vahelisest suhtest ja kogukonna koostöö võimalikkusest. (Minu nähtud filmidest oli see ainus, millel oli õnnelik lõpp.)

“Väga oskuslikult tehtud film, mis rääkis läbi väikesümbooli (konnade) suure loo eetikast, hoolimisest ja arvestamisest. Kohati humoritooniga ja tõgamisega norra heaoluühiskonna pihta, suutis film anda väga õige noodi, et ei ole ju tegelikult tähtis, kas surevad konnad või elevantid – mõlemal on süda sees, enne meid juba siin olnud ja nüüd meie tõttu hävimisohus,” kommenteeris Ants Tammik võidufilmi, lisades, et inimesele on antud karm roll otsustada, mis on oluline ja vajab päästmist, mis hetkest läheb inimese päästeoperatsioon mõttetuks ja kus on see punane joon, mis ütleb, et üks või teine looduse osa ei ole piisavalt oluline, et seda päästa. Võidufilm rääkis just neil olulistel teemadel.

Muutuvad maastikud

Minu kahe päeva filmivalikuse mahtus 14 filmi. Nähtust jäi kõlama tunne, et elame

ajastul, kus loodusfilmidel õnnelikke lõppe ei ole (v.a sellel norra filmil). Järved kuivavad, kõrbed laienevad, vihmamets võetakse maha, salaküttimine hävitab loomaliike, maailmameri püütakse kaladest tühjaks, liustikud sulavad, maastikud muutuvad, põlisrahvaste asualad jäävad linnastumisele jalgu ning ületootmine ja -tarbimine on tekitanud meie elukeskkonnale tagasipöördumatu kahjusid. Me justkui kõik teame seda, aga ometi me ei tee midagi, et oma elustiili ja harjumusi muuta – kuni see ei puuduta meid isiklikult.

Vahetasime ühel hetkel sõbraga mõtteid, et kõigi nende eksootiliste maastike ja kaugete kultuuridega on kuidagi raske haakuda, ent kui pühapäeval läksin Rapla KEK-i metsa jalutama, sain ühtäkki Tiibeti mägismaa ja Siberi taiga rahvast aru – ka minu lapsepõlvemets on maha võetud ja tugevate emotsionaalsete mälestustega seotud maastik muutunud. Nii toimub see ka kõikjal mujal maailmas.

Meie sõpruskonna ühiseks lemmikuks osutus aga soome noore filmitegija Jaakko Ruuska film “Loodus mu südames”, mis räägib kahe noore mehe ligi kuu kestnud 450-kilomeetrisest jalgsimatkast Helsingist Savonlinna, et leida üles kaduma läinud kontakt päris loodusega. Nende vaimuka rännaku taustal mõtisklevad aga kõikvõimalike elualade esindajad oma maailmatunnetusest ja sellest, mis neid loodusega seob.

Nii seda ja paari teistki festivalil olnud filmi saab

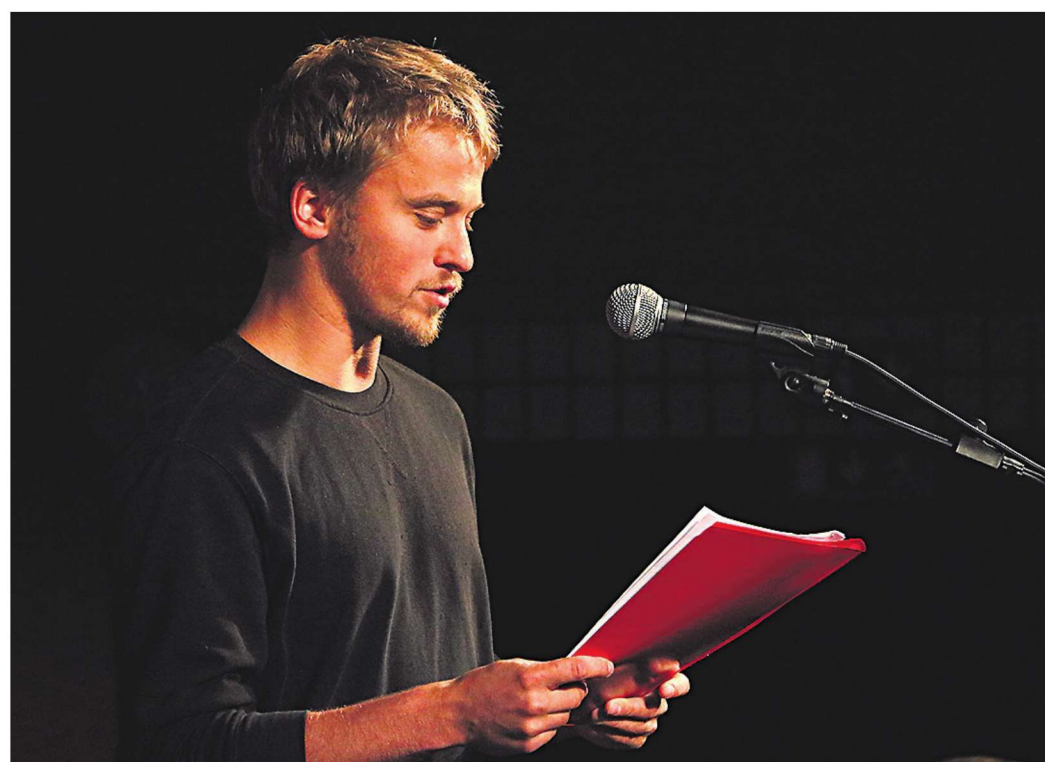
Kristiina Ehin Rändaja pööriöö kontserdil.

Fotod: MATSALU LOODUSFILMIDE FESTIVAL

näha ka Raplas kultuuriklubis Baas, kui teist hooaega alustav loodusfilmide öhtu teeb sel sügishooajal koostööd Matsalu

loodusfilmide festivaliga. Kolmel öhtul jõuavad ekraanile Jaakko Ruuska “Loodus mu südames”, Liivo Niglase “Ar-

mastuse maa” ja lühifilmide põimikus Brasiilia režissööri Leo Bello “Hinge portreed”.

Ants Tammik Matsalu Loodusfilmide Festivali žüriis.

TOPELT ALLAHINDLUS!

KLAASID

-30%

RAAMID

-30%

JA

KÕIK PÄIKESEPRILLID VÄHEMALT -25%

★ EESTI OPTIK ★

Optometristi vastuvõtt: 5., 13., 19. ja 25. oktoober

Eelregistreerimine telefonil 4 855 540, T-R 9-19, L 9-13

Kauplus avatud Rapla konsumis, Tallinna mnt 16

Kehtib prilliraamide ja klaaside koosostul. Kampaniaitingimused kauplusest! www.optika.ee

Juristi nõuanne

Õppepuhkust on õigus saada iga tööandja juures

Lugeja küsib: Töötan kahe tööandja juures. Kas õppepuhkust on õigus küsida mitme tööandja juurest ja kui palju?

Vastab Tööinspektsiooni nõustamisjurist Anneli Lepik: Uus õppeaasta on alanud ning iga õppija teab, et õppimine on mitmekülgne tegevus, mille hulka kuuluvad loengutest ja seminaridest osavõtt, iseseisev töö raamatukogus või kodus, eksamite ja arvestuste sooritamine ning näiteks ka õppepraktikal viibimine. See kõik vajab aega ning seetõttu on töö kõrvalt õppijatel hea meelde tuletada õppepuhkuse andmise korraga seotud küsimused.

Täiskasvanute koolituse seaduse kohaselt on töötajal õigus kalendriaasta jooksul kasutada kuni 30 kalendripäeva õppepuhkust. Nimetatud puhkus ei ole töötaja üldine õppepuhkuse

maksimummäär, vaid see on maksimummääraks konkreetse tööandja juures. Juhul, kui töötatakse korraga kahel töökohal, on õigus saada 30 õppepuhkuse päeva kalendriaastas kummagi tööandja käest kas siis üheaegselt või erinevatel aegadel. Mõlemad tööandjad maksavad töötajale keskmist kalendripäeva-põhist õppepuhkusetasu 20 kalendripäeva eest kalendriaastas.

Juhul aga, kui töötaja peaks aasta kestel töökohta vahetama ja on ühe tööandja juures juba 30 kalendripäeva õppepuhkust ära kasutanud, tekib tal uude töökohta minemisel samal aastal taas õigus kasutada õppepuhkust täies ulatuses.

Oluline on meeles pidada, et sarnaselt põhipuhkusega tuleb ka õppepuhkusest tööandjat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teavitada vähemalt 14 kalendripäeva ette. Lisaks avaldusele peab töötaja esitama õppepuhkuse taotlemiseks ka õppeasutuse teatise.

Stina Andok

Soolaste pirukate armastajate jaoks on spinati-suitsulõhepirukas kindlasti lemmikute seas, sest see maitseb ühtviisi hästi nii soojalt kui ka külmal ning ei nõua küpsetajat palju aega ega erilisi oskusi.

Vaja läheb:

Pirukapõhi: 180 g nisujahu, 100 g võid, soola, 2-3 sl külma vett

Täidis: 150 g külmsuitsulõhet või -forelli, 300-450 g värsket või külmutatud spinatit, 4

dl 35% rõõska koort, 3 suurt muna, soola ja pipart, 100 g riivitud juustu.

Tee nii: Taigna jaoks sega kausis jahu ja sool, lisa tükeldatud või ning näpista segu puruseks. Seejärel lisa lusikataie kaupa külma vett, ise käega tainast kokku surudes. Nüüd rulli tainas kergelt jahusel laual lahti, vooderda sellega 24 cm pirukavorm ning pane umbes veerand tunniks sügavkülma. Seejärel eelküpseta taignat 200-kraadises ahjus 15-20 minutit,

Taaskasutus: pesulõksuhoidja

Ulvi Blande

Paljud pakendid, mida me ostame, alates plastpudelitest kuni ajalehtedeni, visatakse hiljem lihtsalt prügikasti. Ent paljustki sellest, mis prügilatesse viiakse, on võimalik meisterdada väga erinevaid asju nii ilu kui ka tarbe jaoks.

Täna meisterdame pesulõksudele hoiutopsi.

Vaja läheb: 5 l plastnõud (näiteks veekanister), värvilist teipi, augurauda ja tugevat nõõri.

Tee nii: lõika noaga plastnõu ülemisest osast 1/3 ära. Nüüd kata nõu äär teibiga. Teibi asemel võid kasutada

ka näiteks liimi ja kangariba. Tee augurauaga ülemisse äärde kummalegi poole 2 auku. Tõmba nõõri aukudest läbi, kinnita sõlmega.

Hinnavõrdlus

Spinati-suitsulõhepirukas

	Külmsuitsulõhefilee viilud, Kalameister, 100 g	Beebispinat, karbis, 100 g	Rõõsk koor, 35 %, Farmi, 200 ml	Riivitud juust, küpsetistele, Atleet, Valio, 200 g
Maxima	1,99*/3,29	1,09	0,65	1,75
Selver	3,59	1,19	0,89	1,79
Konsum	-	1,10	0,75	1,80
Mini-Rimi	-	1,19	-	1,79
*Soodushind/ tavahind Hinnad on seisuga 3.10.17				

kuni põhi on kergelt kuldne. Samal ajal pese spinat ja pane märjalt suurele pannile. Kuumuta aeg-ajalt segades, kuni spinat „kokku kukub“. Nüüd loputa spinat kiiresti külma

vee all, suru hästi kuivaks ja haki peenelt. Kui kasutad külmutatud spinatit, siis tuleb seda lihtsalt korralikult sulatada. Lõika suitsukala ribadeks ning sega nüüd kõik

täidiseained omavahel, vala eelküpsetatud pirukataignale ning küpseta 200-kraadise ahju keskosas 30-40 minutit, kuni täidis on hüübinud ja pealt kergelt kuldne.

Retsept: www.nami-nami.ee

Rapla Talupoes on saadaval Pajumäe 35% rõõsk koor hinnaga 1,60 eurot 250 ml.

VABAD TÖÖKOHAD

Raplamaal seisuga 3.10. 2017

TÖÖPAKKUMISE NIMETUS

TÖÖKOHT

ASUKOHT

puusepp	2	Juuru alevik
kvaliteedijuht	1	Juuru alevik
raamatupidaja	1	Juuru alevik
kokk	1	Järlepa küla
lasteaiaõpetaja	1	Järlepa küla
müüja	1	Järvakandi alev
Järvakandi päästekomando päästja	1	Järvakandi alev
seadistaja	1	Järvakandi alev
klaasivormimismasina operaator	3	Järvakandi alev
Valtu Seltsimaja juhataja	1	Kaerepere alevik
kokk	1	Kaerepere alevik
hooldajate asendaja	1	Kalbu küla
töstukijuht (sisetöstuk)	1	Keava alevik
müüja (puhkuseasendaja)	1	Kehtna alevik
puidupingi operaator	2	Kohila alev
töstukijuht	1	Kohila alev
CNC liini operaator	1	Kohila alev
vahetuse meister	1	Kohila alev
transporditöoline	1	Kohila alev
müüja	1	Kohila alev
müüja (puhkuseasendaja)	2	Kohila alev
tootmismasina operaator	1	Kohila alev
lihttöoline	4	Kohila alev
klienditeenindaja	2	Loone küla

kokk	2	Loone küla
viimistleja	1	Prillimäe alevik
logistik-planeerija	1	Salutaaguse küla
tootmisoperaator	1	Salutaaguse küla
koristaja	1	Märjamaa alev
klienditeenindaja	3	Märjamaa alev
konditustaja, lihameister	1	Orqita küla
hooldaja-koristaja	1	Tolli küla
montaaži lukksepp	4	Alu alevik
abitöoline	4	Alu alevik
santehnik	1	Alu alevik
keevitaja	1	Alu alevik
tootmistöoline	3	Purila küla
operaator	2	Purila küla
valvur	1	Purila küla
talutöoline	1	Raka küla
ode	1	Rapla linn
hooldustöötaja	2	Rapla linn
santehnik	2	Rapla linn
siseviimistleja, paigaldaja	2	Rapla linn
kokk - juhataja	1	Rapla linn
müüja-klienditeenindaja	1	Rapla linn
transporttöoline	1	Rapla linn
klienditeenindaja	1	Rapla linn
farmitöoline	2	Sikeldi küla
kokk	1	Kohila alev

www.tootukassa.ee Töötukassa Raplamaa osakond Tallinna mnt 14, 79513
Rapla. Tel: 483 0140, rapla@tootukassa.ee

Sooduspakkumised 2. oktoober - 31. oktoober 2017 või kuni kaupja jätkub Tule! Tutvu! Üllatu!

Kevade Valga mnt 3 Tõrva
Loola Jakobsoni 11 Viljandi
Kasari Suur-Kaare 68 Viljandi
Suure-Jaani Lembitu 48 S-Jaani
Võhma pood Tallinna 2a Võhma
Noorse Rõpina mnt 1 Võru
Pille Kooli tee 2 Väänela
Oula pood Sõmerpalu vald Oula
Ostumarket Vabrik 11 Põlva
Kõrre Weissenbergi 21 Kanepi
A-Market Valga mnt 7 Elva
Harald Oja 12 Nõo
Karlava pood Võru 47a Tartu
Tabivere Tauliku 8 Tabivere
Luua pood Palamuse vald Luua
Riitli Lõssi 11 Põltsamaa
Keskuse Ala 1 Jõgeva
Pilti Pilti 7 Jõgeva
Torma Tartu mnt 7 Torma
Pere pood Avinurme vald Ulvi
Avinurme pood Rakvere tn 1 Avinurme
Jonase pood Kure 3a Paide

Koeru Jaani tee 2 Koeru
Mesilane Fachmanni 15 Rakke
Tamsalu KM Kaare 5 Tamsalu
Vajangu Tamsalu vald Vajangu
Kiltsi pood Pikk 2 Kiltsi
Trilgi pood V-Maaria vald Trilgi
Aravete Pille mnt 16 Aravete
Ambia Pikk 16 Ambia
Lehtse Pikk 14a Lehtse
Kiltsi Pille mnt 8 Angvidu
Tamsalu KM 1. mai pst 3 Tapa
Kaseke Ühisõud 8 Tapa
Vohnja pood Kadrina vald Vohnja
Kadrina pood Nooruse 1 Kadrina
Nord Tallinna 68 Rakvere
Mõisa pood Roodevälja küla Näpi
Roobika pood Saku vald
Loo pood Kaare tee 2 Loo
Kostivere pood Mõisa tee 3 Kostivere
Nurga pood Kuusalu tee 39 Kuusalu
Loksa pood Posti 2a Loksa
Keskuse Mere 67 Võru

Ulvi Rägavere vald Ulvi
S pood Kunda tee 4 Viru-Nigula
Toila Pikk 18a Toila
Mietaguse Kooli 7 Mietaguse
Isaku pood Tartu mnt 46 Isaku
Mustvee pood Tartu 7 Mustvee
Rae Rila mnt 27a 1 Pärnu
Olvi pood Olvi 27 Pärnu
Jõõpre pood Alas tee 1-6 Pärnumaa
Järvekandi pood Pargi 1 Järvekandi
Tammepood Tammepu küla
Lelle pood Lelle alevik
Kaerepere pood Kaerepere alevik
Karmari pood Kooli tn.6a Rapla
Ristiku Tallinna mnt 45 Rapla
Alu Rapla 3 Alu
Hagudi Viljandi mnt 24 Hagudi
Märjamaa pood Pärnu mnt 31A Märjamaa
Rita Märjamaa vald Varbola
Riisipere pood Metsa 2 Riisipere
Lihula pood Jaama 4 Lihula

partneri: Georgi Pikk 16 V-Maaria

meie toidukaubad

13 maakonnas, üle 60 kaupluse

RRLeht AS, Kauba 3, Tapa 45106

tel. 32 50 960 meie@meietoidukaubad.ee

Tänu tähistatud tooteid ei ole hõlides üksustes saadaval!

Rehe 36% -40% -35% -35% -31% Perealead 330g (1,09 kg), Tõltsatusepik 500g (1,18 kg) Rehe rukkilõhn 300g (1,09 kg) Kangipõõsme lühikesele 340g (1,17 kg) Kõrre pühik 330g (1,09 kg) Eesti Pagar	Kreeka 30% -37% -29% -26% -25% Lasvevorst 600g (3,15 kg), Vala lastevorst kg Vilner 500g (3,36 kg) Rakvere pühik 450g (4,63 kg) RLK Põltsamaa kotlet 350g (4,26 kg) Tallinn	Kanapähklid 43% -26% -26% Kanapähklid 1kg Tallinn Suitsutatud broileritükk 600g (4,65 kg) Tallinn Hernesupik 1kg RLK	Suitsutud 29% -23% -26% Suitsutud 350g (6,83 kg) Viru sink 400g (4,98 kg) Rulad kg RLK	Estimaine 34% -44% Estimaine broilerifilee kg kp Jahutatud broileri poikloib kg Tallinn	Delikatess 32% -25% -28% Delikatess maksapasteet 200g (4,95 kg) Soolapeekon kg Krõbekanapõõs 260g (6,88 kg) Nõo LT	Vasala 26% -26% -28% Maastik kg Vasala keedusalaami 105g (13,34 kg) TS Moskva juustuga 250g (10,36 kg) Nõo LT
Kodujuust 24% -25% -23% -22% Kodujuust 200g (3,75 kg) Kodujuust 500g (5,41 kg) Suitsutud Kaval Ants singiga 250g (7,16 kg) Vallo Kreeka jogurtijook 275g (2,25 kg) 2 sorti	Kreeka 25% -22% -30% Kreeka jogurt maitsestatamata 370g (2,41 kg) Kohupiimasead 200g Profel (3,45 kg) 2 sorti Ricotta pasta 250g (2,20 kg) 2 sorti	KV Põltsamaa 28% -33% -31% -34% KV Põltsamaa Tõnuu poissuutsuurst kg Sült sealiha 300g (3,47 kg) Kõrre juustu sinkivõrre 110g (9,00 kg) Atria	Liha 32% -29% -36% Liha 350g (4,26 kg) Talusink kg Valga hakiliha 500g (4,20 kg) Atria	Saaremaa 26% -22% -23% -26% Saaremaa pelminud 600g (3,32 kg) KV Juustuga suitsutatud 600g (4,92 kg) K/S Peekon kg TS Moskva 220g (9,05 kg) Saaremaa LT	Ranna 24% -27% -29% Ranna Rootsi Kalevi Ranna Rootsi Kalevi	Prastet 23% -20% -37% -45% Prastet rilmel tomatikartem 240g Minu (4,13 kg) Spreit 800g Amberfish (7,98 kg) Kõrre juustu 300g jahutatud (4,60 kg) Hearingilise Populaarne 240g Columbus (4,13 kg)
Viin 30% -21% -18% -28% Juust Hollandi viin 500g (5,98 kg) Vallo Viola sulatatud juust 370g (5,41 kg) Suitsutud Kaval Ants singiga 250g (7,16 kg) Vallo Riivjuust Eesti 200g (4,45 kg) Vallo	Margarita 47% -41% -17% -19% Margarita Rama Classic 400g (1,98 kg) Eesti juust viin 500g (5,98 kg) Vallo Ottu juust viin 400g (3,93 kg) Hilte Piknikupulad 120g (10,75 kg) Extover	Sokoladikreem 33% -21% -21% Sokoladikreem Twist 400g (4,98 kg) 2 sorti Aneke piimasead 100g (11,00 kg) Kalev Assortit Parimate soovid 180g (1,44 kg) Kalev	White Xtra 18% -18% -18% -24% White Xtra kokolaami 75g (8,67 kg) Kinder Bueno 43g (15,12 kg) Kinder Bueno 39g (16,67 kg) Mamba 4-pakk 100g (7,08 kg)	Küpsis 29% -25% -29% Küpsis Trio glasuuriga 250g (3,36 kg) Prünik banaan 250g (1,96 kg) Aduga Vahvel Mu-Mu 160g (3,06 kg)	Liha 25% -25% -30% -28% Liha 2*60g (4,92 kg) Moosilala 2*75g (3,93 kg) Rõõmuruul 300g (6,30 kg) Aprikoosikook 310g (5,77 kg) Eesti Pagar	Jäms 29% -36% Jäms Magnum Double 75g (13,60 kg) 2 sorti Unilever Jäms 100g 75g (3,47 kg) 2 sorti Põltsamaa
Kohvi 33% -47% -27% -33% Kohvi Jacobs Mild 1kg Kohvi Meina Strong 500g (4,98 kg) Kohvi Luxus 500g (6,98 kg) 2 sorti Kohvi President 500g (7,38 kg)	Maljone 39% -24% -38% -28% -35% Maljone Lommi provansaal 400g (1,98 kg) Borges ekstra nettoiluv 250g (9,98 kg) Risso rapsooli 1l Olivia kilepasta 11 Olivia rapsooli 1l	Marco 41% -22% -38% -42% Marco makaronid spiraal 400g (0,73 kg) Torino makaronid sarveke 400g (1,73 kg) Tartu MUI pasta penne 500g (1,10 kg) Kalev nisujahu 405 1kg	Herbol 36% -25% -29% -26% -29% Herbol kilepasta mustika 50g (8,39 kg) Hommikud OHO Terevõhikud kakaoga 150g (3,93 kg) Nõrde kakaopasta 400g (1,78 kg) Tõrrepuur Juust 400g (1,98 kg) Tartu MUI Ostakreem 300g Tartu MUI	Bondulle 19% -29% -38% -37% -30% Bondulle herved 121ml (3,25 kg) Põltsamaa jahimehalet 550g (3,07 kg) Frutice konserv kurgid 450g (3,20 kg) Frutice lõunasalet 820g (1,50 kg) Põltsamaa perekurk 680g (2,94 kg)	Regina 35% -45% -36% -37% -48% Regina hambapasta 34 white artie 100ml (14,90 l) Zewa tualetipaber nature lever 8 rulli (0,45 tk) Head&Shoulder classic clean 250ml (13,39 l) Mollive dušigeel oliv mull 250ml (6,76 l) Zewa majapaber nature lever 40 (0,10 tk) 2 sorti	Fairy 31% -34% -39% -33% -42% Fairy nõudepuhastusvahend sensitive 450ml (1,98 l) Mayeri pesuvahend sensitive 1l Mayeri klappipuhastusvahend Optimal 500ml (2,98 l) Apostoli pastataval 10 tk (0,40 tk) 2 sorti Fila hõlguvõrk 3 sorti
Viin 0,79 0,69 1,29 1,99 4,29 Hele õlu Saku On Ice Mustikas 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Karl Friedrich 5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Põltsamaa 4,5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Saku Kuld 5,2% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l) Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l)	Viin 0,79 1,10 1,19 3,79 Hele õlu A-Le Coq 1807 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Special 5,2% 0,51 (2,20 l) Hele õlu A-Le Coq Alexander 5,2% 0,5081 (1,79 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,99 1,49 5,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)
Viin 0,79 0,69 1,29 1,99 4,29 Hele õlu Saku On Ice Mustikas 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Karl Friedrich 5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Põltsamaa 4,5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Saku Kuld 5,2% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l) Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l)	Viin 0,79 1,10 1,19 3,79 Hele õlu A-Le Coq 1807 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Special 5,2% 0,51 (2,20 l) Hele õlu A-Le Coq Alexander 5,2% 0,5081 (1,79 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,99 1,49 5,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)
Viin 0,79 0,69 1,29 1,99 4,29 Hele õlu Saku On Ice Mustikas 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Karl Friedrich 5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Põltsamaa 4,5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Saku Kuld 5,2% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l) Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l)	Viin 0,79 1,10 1,19 3,79 Hele õlu A-Le Coq 1807 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Special 5,2% 0,51 (2,20 l) Hele õlu A-Le Coq Alexander 5,2% 0,5081 (1,79 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,99 1,49 5,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)
Viin 0,79 0,69 1,29 1,99 4,29 Hele õlu Saku On Ice Mustikas 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Karl Friedrich 5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Põltsamaa 4,5% 0,51 (1,79 l) Hele õlu Saku Kuld 5,2% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l) Saku 1820 Eripurjus 4,8% 0,331 kohver (1,64 l)	Viin 0,79 1,10 1,19 3,79 Hele õlu A-Le Coq 1807 5% 0,331 (1,79 l) Hele õlu Special 5,2% 0,51 (2,20 l) Hele õlu A-Le Coq Alexander 5,2% 0,5081 (1,79 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Extra Lager 4,5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,99 1,49 5,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)	Viin 0,89 0,79 0,55 1,99 Hele õlu Pils Extra Lager 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Saku 4,5% 0,331 (1,79 l) Tume õlu Grubbenberg Double 6,5% 0,51 (2,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l) Hele õlu Meistri Beer 5% 0,51 (1,98 l)

Piltidel on illustreeritud tähendus

www.meietoidukaubad.ee

RÜG-i suurjooksu start.

Foto: SIIM SOLMAN

RÜG-i suurjooksul kasutati juubeli puhul uut ajavõtusüsteemi

Tänavu tähistas Rapla ühisgümnaasiumi suurjooks väikest juubelit. Neljapäeval, 28. septembril toimus võistlus 35. korda. Esmakordselt oli kasutusel moodne ajavõtusüsteem, kus iga jooksja sai tänu kiibiga numbrimärgile oma aja väga täpselt kirja.

Siim Jõgis

Kiireimat aega näitas vilistlane Risto Ütsmüts, kes läbis 5,2-kilomeetrise raja 19 minuti ja 16 sekundiga. Ta oli ainuke osaleja, kes jõudis finišisse kiiremini kui 20 minutiga.

Esmakordselt jagati jooksjatele rinnanumbrid koos kiipidega, et finišijoone ületamine võimalikult täpselt registreerida. Varem jagati jooksjatele kaardid ning õpetajad tegid kontrollpunktides

nende peale märke, et siit on õpilane läbi jooksnud. Need ajad on möödas. Kokku läbis jooksu 505 õpilast, vilistlast ja lapsevanemat.

Rapla ühisgümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja Jaak Liivandi ütles, et teeb heameelt, kui vilistlased leiavad suurjooksu ajal tee tagasi kooli juurde.

Üldarvestuses teise koha sai Ütsmütsi järel vilistlane Riho Koplimets ajaga 20.41. Kolmandaks tuli üheksanda

klassi õpilane Kevin Kaarel Prazeres Rita, kelle aeg oli 20.55. Tema sai esikoha õpilaste arvestuses ning oli jooksu võitja ka eelmisel aastal. Õpilaste seas sai teise koha Kardo Kilk ajaga 21.02. Temast kolmteist sekundit hiljem ületas lõpujoone Bret-Gregor Maidre ning sai seega õpilaste arvestuses kolmanda koha ning esikoha gümnaasistide seas.

Tüdrukutest jõudis kõige kiirema ajaga finišisse Berit Täpsi ajaga 24.50. Pool minutit hiljem ületas lõpujoone teise Ketlin Kõiv (25.20) ning kolmas oli Keit Liis Kõiv, kelle aeg oli 25.33.

Enne starti pidasid motiveerivad kõned nii Rapla ühisgümnaasiumi direktor Imbi Kalberg kui ka suurjook-

su idee algataja ning esimene võitja Donatas Narmont. Tänavune võitja Risto Ütsmüts osales samal võistlusel ka õpilasena, kuid toona esikohta ei saanud. Nüüd sai ta kirja RÜG-i suurjooksu esimese võidu.

Viimastel aastatel on võistluse rada püsinud muutumatu. Pärast koolistaadionil antud starti suundusid jooksjad Suluperre ning tulid tagasi Alu poolt. Mõnel aastal on joostud vastupidises suunas.

Põnev saab olema see, kuidas toimub RÜG-i suurjooks järgmisel õppeaastal, kui Raplasse jääb lisaks riigigümnaasiumile alles kaks põhikooli. Ühe võimalusena pakkus Jaak Liivandi välja, et kõigi kolme kooli vahel võiks teha koostööd.

Kohila võrkpalliklubi noortevõistkonnad kannavad suurtoetajate nime

Ingrid Kangur, treener

Kohila juhtivad ettevõtted on Kohila Vineer OÜ ja Salutaguse Pärmitahas (Lallemand), kes on mõlemad panustanud väga palju kohaliku spordile.

Kohila võrkpalliklubiga on need ettevõtted seotud juba mitmeid aastaid, nii noorte kui ka esindusnaiskonna tegemisi on toetatud paljudel erinevatel viisidel. Sel hooajal sõlmiti kolmepoolne kokkulepe, et Kohila noortevõistkonnad, keda on kokku üheksa (viis tütarlaste ja neli poiste võistkonda) kannavad nime Kohila Vineer / Salutaguse Pärm, mis ilmestab pikaajalist, viljakat koostööd nii eelnevatel aastatel kui ka tulevikus. Kohila võrkpalliklubi on mõlemale ettevõttele väga tänulik ning annab endast parima, et noortevõistkonnad oleks sel hooajal Eesti

tiitlivõistlustel tavapäraselt kõrgetel kohtadel

Kohila Vineer OÜ juhatuse liige Ruth Grünthal: "Kohila Vineer OÜ-le on alati korda läinud kohaliku kogukonna spordi- ja kultuurielu. Meie koostöö Kohila võrkpalliklubiga on kestnud nüüdseks juba kuus aastat. Tore on tõdeda, et oleme saanud kaasa aidata Kohila au ja uhkuse, Kohila võrkpalliklubi arengule ja kordaminekutele. Jõudumööda toetame ka edaspidi ning soovime Kohila võrkpalliklubi suurtele ja väikestele jõududele ning edu algaval hooajal."

Salutaguse Pärmitahas AS-i juhatuse liige Tiina Valk: "Salutaguse Pärmitahas on võtnud oma prioriteediks toetada noorte sporti Kohila vallas. Kohila võrkpalliklubi teeb suurt ja tänuväärset tööd võrkpalli populariseerimisel noorte seas ja sellega sisustatakse ka noorte vaba aega."

Poisid 1.-2. klass

Karl Mattias Pedai 28.25
Kristofer Starikov 31.53
Kaarel Kukk 32.26

Tüdrukud 1.-2. klass

Annaloore Möttus 35.55
Saara Sofia Tammepuu 36.48
Lisane Valdmets 38.23

Poisid 3.-4. klass

Rendo Roots 27.45
Sten Tammekänd 27.52
Kuldar Sunni 27.56

Tüdrukud 3.-4. klass

Keit Liis Kõiv 25.33
Lisandra Vetesina 27.59
Marta Lään 29.29

Poisid 5.-6. klass

Karl-Joonas Romulus 24.54
Manfred Marko Trump 25.29
Rasmus Estaal 25.35

Tüdrukud 5.-6. klass

Berit Täpsi 24.50
Ketlin Kõiv 25.20
Angela Muddi 29.19

Poisid 7.-9. klass

Kevin Kaarel Prazeres Rita 20.55
Kardo Kilk 21.02
Martin Tilk 22.23

Tüdrukud 7.-9. klass

Anna Maria Tamberg 30.01
Grete Kruusma 30.20
Johanna Kuusemäe 30.22

Poisid 10.-12. klass

Bret-Gregor Maidre 21.15
Markus Bachmann 23.05
William Stein 25.18

Tüdrukud 10.-12. klass

Diana Tall 26.23
Anni Ambur 26.38
Anette Hannele Näkk 27.02

Mehed

Risto Ütsmüts 19.16
Riho Koplimets 20.41
Kaupo Kaljumets 24.08

Naised

Kaidi Möttus 29.03
Dane Tall 30.51
Krista Kõiv 33.48

Lauatennise veteranid käisid Türgis võistlemas

Raplamaa Sõnumid

Antalyas Türgimaal peeti kahekümne kolmandat korda lauatennise veteranide rahvusvahelist turniiri. Kohal olid 32 riigi esindajad, nende hulgas ka eestlased. Turniiri moto on "Lauatennis rahu eest".

Viie päeva jooksul peeti tugevaid pallilahinguid. Tagasiteel võistlusest kokkuvõtteid tehes olid eestlased võitnud viisteist medalit. Meie maa-

konda tuli nendest kaks. Aili Kuldkepp sai pronksmedali üksikmängus ning koos Malle Miilmanniga ka paarismängus. Kohamängus oli nende vastaseks Eesti-Venemaa paar Valve Sengbuch ja Aleksandra Dolmatova.

Selle kõrval leiti kindlasti aega lasta end paitada lõunamaa päikesel ja supelda Vahemeres, kus oli vahva püüda vahuseid laineid. Nädal möödus linnulennul ja rahulolevatena asuti koduteele.

Foto autasustamiselt:
I koht - Marjorie Dawson (Inglismaa) ja Anita Anderson (Rootsi), II koht - Monica Maul (Rootsi) ja Carol Judson (Inglismaa), III koht - Aili Kuldkepp ja Malle Miilmann (Eesti) ning Karin Stokke ja Elsa Skjaersveen (Norra).

Foto: ARVO KULDKKEPP

Avis Utilitas Rapla sihib algaval hooajal taas finaalkohta

Avis Utilitas Rapla tutvustas teisipäeva, 26. septembri õhtul oma fännidele uue hooaja meeskonda. Huviliste ette tulid nii 12 mängijat kui ka kõik taustajõud. Nende seas oli ka taustajõudude kõige värskem täiendus Indrek Ruut, kes liitus meeskonnaga üldkehalise ettevalmistuse treenerina.

Siim Jõgis

Sarnane üritus on toimunud ka varasematel aastatel, kuid mitte Raplas ja kohalike fännide ees. Varem on meeskonda esitletud Tallinnas, mis on lähemal nii suurtele toetajatele kui ka üleriiklikule meediale. Seekord tutvustati meeskonda aga otse kodusaalis fännide silme all.

Rapla korvpallikooli tegevjuht Jaak Karp rääkis, et algaval hooajal ei saa eesmärk olla kehvem kui eelmisel aastal. Sihiks seatakse taas pääs Alexela meistriliiga play-offi finaali. Teise eesmärgina tõi Karp välja, et Sadolini spordihoones suudetaks pakkuda publikule Eesti parimal tasemel meelelahutust.

Peatreener Aivar Kuusmaa ütles, et eesmärk on mängida atraktiivset korvpalli. "Kas suudame sama tulemuse teha

Küsimustele vastab Sven Kaldre.

Foto: SIIM SOLMAN

või teeme sammu tagasi, eks paistab. Meie ise ja toetajad usuvad, et suudame finaali pääseda," sõnas Kuusmaa.

Alexela korvpalli meistriliigas mängib Avis Utilitas Rapla esimese kohtumise neljapäeval, 5. oktoobril ning vastaseks on BC Kalev/Cramo. Meeskonna kapten Indrek Kajupank ütles, et meeskond võitu lubada ei saa, aga lubatakse hingestatud võitlust. Ta lisas, et noorematel meestel on tänavu hea võimalus koguda kogemusi vanematelt mängijatelt. Ta tõi näiteks 15-aastase Markus Ruubeli, kes treenib koos meeskonnaga, olles samal

ajal Gert Dorbekust rohkem kui poole noorem.

Gert Dorbek kiitis oma sõnavõttus fänne ja ütles, et nende loodav kodumängude atmosfäär on fantastiline. Ta ütles, et kevadises poolfinaalseerias, kui ta ise oli Tartu Ülikooli mängija, sai ta omal nahal tunda, kuidas terve Rapla oma meeskonna ümber koondus.

Pikalt vigastuse tõttu platsilt kõrval olnud Kristjan Voolaid ütles, et põlvega on seis hea ning loodetavasti pääseb ta tagasi platsile novembri alguses.

Meeskond oli teisipäevasel

üritusel väljas koosseisus Markus Ruubel, Gregor Ilves, Kustas Põldoja, Marek Ruut, Maris Ziedins, Risto Valge, Kristjan Voolaid, Indrek Kajupank, Nolan Cressler, Gert Dorbek, Devonte Upson ja Sven Kaldre.

Taustajõududest tutvustasid oma mõtteid manager Jaak Karp, peatreener Aivar Kuusmaa, treener Toomas Annuk, üldkehalise ettevalmistuse treener Indrek Ruut ja füsioterapeut Marjaana Raudmäe. Sõnavõttudega esinesid ka fännide ja sponsorite esindajad.

Raplamaa JK sai teise suure kaotuse järjest

Siim Jõgis

Eesti jalgpallimeistrivõistluste teises liigas mängiva Raplamaa JK hoog on viimastes voorudes raugenud. Vastakuti on mindud tugevate võistkondadega ning vastu on tulnud võtta kaks suurt kaotust. Viimati jäadi pühapäeval, 1. oktoobril võõrsil toimunud kohtumises 1:6 alla Saue JK Laagri.

Külaste ainsa värava lõi 30. minutil Ken Krister Maalinn. Saue JK Laagri läks kohtumist juhtima juba esimesel minutil, kui skoori avas Kristjan Suurjärv. Üheksandaks minutiks oli väljakuperemeeste eduseis juba 2:0, kui täpne oli Holger Suvi. Ülejäänud neli Saue JK Laagri väravat lõi Algis Kelder vastavalt 28., 57., 67., ja 76. minutil. Ken Krister Maalinna tabamus 30. minutil seadis sel hetkel skooriks 1:3.

Raplamaa JK mängis

koosseisus Rando Pajus (väravavaht), Alo Bärengrub, Priit Põldmaa, Ken Krister Maalinn, Tenno Samuel, Ravel Toome, Siim-Sten Palm, Raigo Noode, Oliver Andres, Hendrik Väli ja Kristjan Nõulik. Teisel poolajal sekkus Väli asemel vahetusest Tanel Oesalg. Hooaja lõpuni jääb kolm vooru ning Raplamaa JK

hoiab 30 punktiga seitsmendat kohta. Senise 23 vooruga on teenitud üheksa võitu, kolm viiki ja üksteist kaotust. Lähim jälitaja FC Otepää on ühe vähempeetud kohtumise juures 28 punkti peal.

Raplamaa JK järgmine liigamäng toimub eeloleval laupäeval, 7. oktoobril. Üliolulises kohtumises minnakse

vastamisi tabeli eelviimase SK Imaverega ning pall pannakse Rapla ühisgümnaasiumi staadionil mängu täpselt keskpäeval. 26. mail toimunud esimeses omavahelises mängus võttis Raplamaa JK Imavere jalgpalliväljakul toimunud kohtumises 3:0 võidu.

Teise liiga lääne/lõuna piirkonna tabeliseis

	M	Võ	Vi	K	V/V	P
1. FC Nõmme United	22	19	2	1	128:18	59
2. Pärnu Jalgpalliklubi	23	17	2	4	89:22	53
3. Saue JK Laagri	23	12	4	7	60:36	40
4. JK Tabasalu	21	12	3	6	60:41	39
5. Türi Ganvix JK	23	12	3	8	46:34	39
6. Viljandi JK Tulevik U21	21	11	1	9	45:51	34
7. Raplamaa JK	23	9	3	11	41:58	30
8. FC Otepää	22	9	1	12	55:55	28
9. Tallinna FC Flora U19	23	7	6	10	34:46	27
10. FC Kuressaare II	22	8	1	13	29:82	25
11. Pärnu JK Vaprus II	23	7	3	13	38:56	24
12. Tõrva JK	23	7	3	13	35:64	24
13. SK Imavere	23	6	2	15	31:79	20
14. Viimsi JK II	22	3	2	17	23:72	11

Koolisport

Finaalvõistlusele pääsesid Kohila G, Rapla VG ja Valtu PK jalgpallurid

Laine Rökk,
koolispordi instruktor

Koolinoorte 6.-9. klasside jalgpalli-võistlus toimus 27. septembril Kaereperes. Tütarlastest osalesid kolme kooli võistkonnad, kokku 25 osalejaga. Poiste võistkondi osales kaheksast koolist, kokku 67 koolinoort.

Tüdrukud

1. Kohila G (Keiti Kruusmann, Ulla Inger Veri, Liis Tori, Ruth Hansar, Marleen Miljand, Liisi Rump, Liisu Nikišin, Heliisa Aasa, Alice Kersen, Liis Kaidme, esindaja Leo Hansar)

2. Valtu PK (Öie Ellen Agu, Sade Agu, Emily Kio, Getter Metsallik, Elise Kreuz, Egle Raudsep, Janely Kuusemäe, Anett Viikmaa, esindaja Andres Saks)

3. Rapla VG (Kertu Viltok, Sandra Kala, Stefi Lants, Heelian Lehtsalu, Karmen Nugis, Kette-Liisa Ojamaa, Kadri Grüner, esindajad Ketlin Hamburg, Kendra Metsis)

Poisid

Gümnaasiumite grupp

1. Rapla VG (Erich-Raimond Stepanjuga, Markus Bortnik, Karl Erik Strandberg, Sten-Eric Andrejev, Mike-Cameron Simon, Mihkel Rääk, Andri Övel, Sander

Silm, Madis Kõrtsini, õp Risto Ütsmüts)

2. Rapla ÜG (Ahto Liivamäe, Martin Tilk, Robin Kaljumäe, Kevin Kaarel Prazeres Rita, Karel Kadarik, Christopher Robin Laja, Tauri Bachmann, Brenet Rohtoja, Siim Leier, õpetaja Jaak Liivandi)

3. Kohila G (Heigo Soidla, Karel Meerbach, Alex Kurjama, Markus Ladoga, Mattias Moosar, Taavi Kala, Georg Markus Tamverk, Aiden Madisson, Nikita Timofejev, Kaspar Saar, õp Leo Hansar)

Põhikoolide grupp

1. Järvakandi kool (Kristo Kivisild, Ander Leiste, Jaan Johannes Randla, Egon-Marten Anto, Aldo Pärn, Villibert Vörk, Arto Kivisild, Oliver Lang, õp Margus Sepp)

2. Valtu PK (Sander Illipe, Ats Kivik, Markus Laurimaa, Kevin Karivere, Rait Lohk, Andreas Palandi, Karl-Thomas Zink, õp Andres Saks)

3. Kehtna PK (Heiky Jaaska, Heiki Vaabel, Jaanus Oks, Kaspar Grauen, Tanel Toomla, Arnet Pihl, Sten-Rasmus Koort, õp Kadi Peedo)

Maakonnas toimunud võistlus tagab edasipääsu vabriigi finaalvõistlusele. Tütarlastest pääses 5. oktoobril Viljandis toimuvale finaali võistlusele Kohila G. Poisid mängivad kahes liigas. ML võistlusele 10. oktoobril tagas edasipääsu Rapla VG ja RL võistlusele 11. oktoobril Valtu PK. Mõlemad võistlused peetakse Kaereperes.

Vabariiklikus finaalis esindab maakonda ühisgümnaasiumi meeskond

Laine Rökk,
koolispordi instruktor

Koolinoorte 10.-12. klasside jalgpallivõistlus toimus 27. septembril Kaereperes. Osales neli kooli, kokku 37 koolinoort.

Noormehed

1. Rapla VG (Hendrik Väli, Markus Gross, Karel Pärn, Veiko Linamäe, Mert Olesk, Germa Lauri, Sten-Kenert Maalinn, Robert Haljas, Ander Vaiknurm, õpetaja Risto Ütsmüts)

2. Rapla ÜG (Antony Loodus, Auris Väli, Bret-Gregor Maidre, Drevor Andris Rudnevs, Holger Ollema, Juss Parek, Markus Bachmann,

Tarvi Tüvist, Tõnu Saarelaan, Martin Kio, õpetaja Jaak Liivandi)

3. Märjamaa gümnaasium (Timmo Tampõld, Robin Stefi Luhtaru, Markus Lapolainen, Gert Lõhmus, Erlend Pettai, Hendrik Akkatus, Jürgen Andessalu, Raul Krausberg, Gert-Robert Pütsep, esindaja Andres Elmik)

Maakonnas toimunud võistlus tagab edasipääsu vabariigi finaali võistlusele 12. oktoobril Paides. Kuna vabariigis saab osaleda ainult rahvaliiga võistkond, siis esindab maakonda Rapla ÜG.

RAPLAMA SÕNUMID: KUULUTUSTE HINNAKIRI

Kehtib alates 1.08.2017

Selleks, et kuulutus ilmuks soovitud kuupäeval, peab kuulutus olema saadetud ja arve tasutud lehe ilmumisele eelneva päeva kella 14-ks, välja arvatud kaastundeavalduste puhul, mis lähevad lehte kohe.

REAKUULUTUSED	Eraisik	Firma
3 rida = (90 tähemärki koos sõnavahedega)	6 €	9 €

- iga järgnev rida +1 €
- üle 10 reaga kuulutus ilmub moodul-kuulutusena, millele kehtib reklaami hinnakiri
- kuulutus paksus kirjas topelethinnaga
- lehes ilmuvad kuulutused avaldatakse ka Raplamaa Sõnumite kodulehel
- kuulutuste hinnad sisaldavad käibemaksu 20%

KAASTUNDEAVALDUSED	Eraisik	Firma
42x30 mm (kaastundeavaldus)	7 €	10 €
42x64 mm (kaastundeavaldus + lühike luuletus või sümbol)	10 €	13 €
42x99 mm (kaastundeavaldus + luuletus + sümbol)	13 €	16 €
90x64 mm (kaastundeavaldus + luuletus + sümbol + pilt)	16 €	20 €

- hinnad sisaldavad käibemaksu 20%

ÕNNITLUSED/TÄNUAVALDUSED	Firma
90x64 mm	16 €
90x99 mm (koos fotoga)	20 €

TÖÖPAKKUMISED	Firma
90x17 mm (kuni 150 tähemärki)	16 €
90x38 mm (151-300 tähemärki)	23 €
90x60 mm (301-450 tähemärki)	30 €
90x77 mm (451-600 tähemärki)	37 €

Kuulutusi võetakse vastu

Internetis	kuulutused.sonumid.ee	
E-posti kaudu	kuulutused@sonumid.ee	
Toimetuses	Raplas Viljandi mnt 6	E-R 9-17
Telefoni teel	489 2130, 5551 1084	E-R 9-17
Kaupluses Arleenike	Kohilas Vabaduse 3	E-R 7.30-17; L 9-15

OÜ Nädaline ei avalda kuulutusi:

- mis on vastuolus kehtivate õigusaktidega
- mis võivad kahjustada väljaande mainet

Kuulutuste ees tasumine:

- kuulutuste eest on võimalik tasuda sularahas, ülekandega otse kodulehel või arve alusel

Sõnumid

RAPLAMA

80

Kallis Ants Siitan!
SÜDAMLIKUD ÕNNESOOVID!
Kärpla küla elanikud

Mart Kivastik
GUNN, GUNN, VANA ...
VAADE ON TÄHTIS!

Lavastaja: **Mart Kivastik** / Kunstnik: **Silver Vahtre** /
Osades: **Tõnu Oja** (EESTI DRAAMATEATER) ja **Tiit Sukk** (EESTI DRAAMATEATER)

6.11 kell 19.00 Rapla Kultuurikeskuses

Piletid müügil Piletimaailma ja Piletilevi müügipunktides

Otsime Raplamaa Aasta Tegu 2017!

Kui Teil on silma ja südamesse jäänud Raplamaal tegutsevaid vabatahtlikke ja heategijaid inimesi, mittetulundusühinguid, ettevõtteid, sihtasutusi või organisatsioone, kelle tegevus ja isiklik eeskuju on käesoleva aasta jooksul mõjutanud kohalikku ja maakondlikku arengut ning kes on andnud olulise panuse kodanikuühiskonna aktiveerumisele ja edendamisele Raplamaal, siis andke sellest meile teada.

Kandidaatide esitamiseks täitke taotlusvorm, mille leiate RAEK kodulehelt www.raek.ee tunnustamise alt. Samas saate tutvuda ka statuudiga.

Täidetud taotlus saatke 24.oktoobriks e-kirjaga: karin@raek.ee

Aasta Tegu nominentide tunnustamine toimub **22.novembril 2017 Loomeruumis Raplas Tallinna mnt 5.**

RAPLAMA
ARENDUS- JA ETTEVÕTUSKESKUS

SISEMINISTEERIUM

KÜSK Kodanikuühiskonna Sihtkapital

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

MITMESUGUST

Silleni tervisevõimlemine: T 18.15
Kuusiku lasteaed, 19.30 Kodila kool. N 17.30 Rapla kultuurikeskus, 19.00 Hagudi kool. Kaasa matt!
Tel 520 7619

OSTETAKSE

Noor pere soovib osta vana talu või kinnistu maakodu rajamiseks. Tel 5606 4344 Martin

MÜÜAKSE

Kanarbiku talu müüb korralikku toorest ja kuiva lepa-, kasepuud ning sangleppa 30, 33, 38, 50, 60, 70 cm (ka võrgus). Vedu al 5 rm. Tel 5373 7294

Rapla Kütteäris puidu- ja turbabriketti, pelleteid, kaminapuid kotis. Vedu tasuta. Tel 5563 6856

Toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €. Laotud puude tarne 10 ja 15 rm autoga, transport hinnas. Tel 502 4895

Lõhutud ja saetud lepa kütetepuud nii lahtiselt kui võrkkotis. Müüme ka puitbriketti. Vedu. Tel 516 6305

kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid, pelleteid ning puidubriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503

kuivi küttepuid lahtiselt ja võrgus. Tel 503 6941

kuivi küttepuid pikkuses 30 cm. ja 50 cm. Tel 5196 3947

küttepuid toores haab 40-50 cm. Hind 28 €/rm. Tel 527 8922

ehituslikku saematerjali, servamata lauda, lepalauda, terrassi-, voodri- ja põrandalauda. Pikkused 3 - 6 m. Laudade värvimine. Vedu tasuta. Tel 528 2268

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

soodsa hinnaga talusealiha. Vajadusel tükeldame. Info tel 505 9151, 5354 3002

suitsuvorsti ja maasinki väikehulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628 või 5351 7414

Tapamaja müüb emise lihakehasid kohaletoomisega. Info tel 5351 7414

hobusesõnnikut, 30-liitrine kott 2,5 €. Tel 5656 5725

1-toal keskküttega 27,6 m² krt Raplas Lepiku 15, IV korrus. Vajab remonti. Tel 522 8882 Taivo

kanali ja elektriga garaažiboks Raplas, asub Mahlamäe 9 maja ees (hooneühistu Rapla Rool). Info tel 5563 9244

kõdusõnnikut ja istutusmulda kilekottides, kohale toomine. Tel 5330 5174

korralikku toidukartulit. Toon ka ise kohale. Küsi julgelt infot 5850 1798

Liugused ja garderoobid. Abi projekteerimisel. Parimad hinnad. Tel 522 1151 www.nagusul.ee

OSTETAKSE

Vanametalli kokkuost Raplas Järna 2. E-R 9-17, L 10-14. Tel 5818 8986 www.rauaspets.ee

Vanametalli kokkuost Agrovaru territooriumil E-R 9-17, L 9-14. Tel 505 8637, www.feralmet.ee

metsakinnistuid ja kasvavat metsa. Tel 502 4895; info@pajakapuit.ee

OÜ ESEST PR ostab põllu- ja metsamaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

TÖÖPAKKUMISED

Kaivi Trans võtab tööle
MASINAPARGI HOOLDAJA/MEHHAANIKU.

Tööülesanded:

- * müügiautode müügieelne kontroll/korrastamine
 - * tööautode/haagiste kontroll ja korrashoid.
- Kasuks tuleb arvuti kasutamise oskus.

Info tel 565 5884 Kaido
kaido@kaivitrans.ee

Pakume tööd veokite ja haagiste
REMONDILUKKSEPALE.

Vajalik eelnev töökogenus antud alal,
keevitusoskus ja rehvitööde kogemus.
Täpsem info telefonil 518 2908

Navator OÜ otsib **VAHESEINTE PAIGALDAJAT.**
Tel 514 2161 või janno.navator@gmail.com

MTÜ Elupuu Kehtna Hooldekodu pakub tööd
HOOLDAJATE ASEDAJALE.
Töö graafiku alusel. Töö algus: okt. 2017
Lisainfo tel 5301 5141, 489 2141

Rapla Metall OÜ otsib oma kollektiivi töökogemusega ja/või erialase haridusega
KEEVITAJAT.

Tööülesandeks on meie tootevalikus olevate toodete MIG/MAG keevitamine ja eritööde teostus vastavalt projektile.
Info ettevõtte kohta leiate www.raplametall.ee.

Palun CV saata aadressile
info@raplametall.ee. Lisainfo tel 5629 9910

Alu Kool pakub tööd
LASTEIAIAÕPETAJA ASSISTENDILE.

Pakume omalt poolt särasilmseid lapsi, häid töötingimusi uues, nüüdisaegses lasteaias.

Vajalik keskharidus. Kasuks tuleb eelnev töökogemus lasteasutuses, lastehoius või lastega. Tööle asumine esimesel võimalusel.

Avaldus ja CV saata hiljemalt 10. oktoobriks 2017 aadressil Keskuse tee 4, 79601, Alu, Rapla vald või e-postiga kool@alulakool.edu.ee
Info telefonil 5569 4827

MAGUS ELU

Head õpetajad ja treenerid!

Tulge pere või sõpradega

Oktoobris teile kõik -10%!

OLEME AVATUD: E-R 10-18, L 10-15
RAPLAS TALLINNA MNT 23, TEL: 6661550

TEENUS

 OÜ KÜLMALINE

Soojuspumpade remont, müük ja paigaldus, kodumasinade ja sõiduki kliimaseadmete remont. Tel 5330 1720 www.kulmaline.ee

Bussiteenus 8 kuni 82 kohta. Helista tel 5330 7447, sivaauto2007@gmail.com

Raamatupidamine, aruanded. Tel 505 9669, info@holopoint.ee

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968 või 5340 2068

Rehvivahetus Rapla linnas Jürna tn 2. Hinnad väga soodsad. Rehvivahetuse aja saab broneerida tel 5818 8986

Eesti Elektrimootorid OÜ Raplas remondib ja mähib elektrimootoreid. Tel 5333 5313 www.eestielektrimootorid.ee

Viljapuude lõikus ja kujundamine. Tel 5688 5527

*Kuigi läksid igaveseks,
mälestus on jääv.
Muld ei seda matta suuda,
meelde meile jääb...*

Sügav kaastunne
Tarmole, Tanelile ja Toomasele elukaaslase ja ema

ERIKA
kaotuse puhul.

Mälestavad KÜ Alu
Tallinna 12 majarahvas
ja Tiit

**Täname kõiki,
kes avaldasid meile kaastunnet ning aitasid meie kalli ema**

SAIMA NÕMME

viimsele teekonnale saata.

Tütär ja poeg peredega

REIN KAIDLA
Abikaasa koos tütardega tänavad südamest Rapla haigla õendusabi osakonda ja selle toredaid töötajaid, Raivo Ermi, Mihkel Kukke, Galerii kohviku peret ning kõiki sugulasi, sõpru ja tuttavaid, kes te olite meiega sel raskel ajal.

Võtan vastu igasuguseid õmblustöid. Pakun rõivalaenu-tusteenust. Ette helistades tel 520 7619 Võsa 17, Rapla

Kolimisteenused Rapla- ja Harjumaal era- ja äriklientidele (korterid, bürood jne), üritused (messid, näitused jms), raskete esemete vedu ja tõstetööd, uue mööbli ja tehnika kojuvedu, vana mööbli ja tehnika utiliseerimine. Pakume ka kiiret ja paindlikku veoteenust! Tel 516 6157 Milistar Group OÜ veod@milistar.ee

KAARDID ENNUSTAVAD 24 H. Tel 900 1727, h. 1,09 €/min

*Puud langetavad lehti,
sügislilled on pizarais...*

Mälestame kauaaegset head töötajat
JOHANNES POOMI.
Südamlik kaastunne omastele.

OÜ Kehtna Lihetööstus
Kehtna Mõisa OÜ

Jäi tühjaks koduõu ja tuba...

Avaldame kaastunnet perekond Poomile abikaasa, isa ja vanaisa

JOHANNES POOMI

kaotuse puhul.

Endised töökaaslased
Kummast

*Soe sügistuul võttis Sul käest,
viis sinna,
kust tagasi ei tulda...*

Meie sügav kaastunne
Tarmole, Tanelile ja Toomasele armsa elukaaslase ja ema

ERIKA ALLIKASE

kaotuse puhul.

Õnne, Edi, väike Kiur,
Mart, Rene ja Kaari

*Üks tee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud...*

Südamlik kaastunne Raimondile ning Railile kalli ema ja vanaema

ALVIINE ILVESE

surma puhul.

Anneli, Taimi, Merle,
Maiu, Andres

Südamlik kaastunne Tanel Poomile
EMA
surma puhul.

Töökaaslased
Balteco Mööblist

On lahkunud meie kauaaegne naaber

ALVIINE ILVES.

Sügav kaastunne Juhanile, lastele ning kõigile lähedastele.

Majarahvas

Meie siiras kaastunne Tarmole poegadega elukaaslase ja ema

ERIKA ALLIKASE

kaotuse puhul.

Jaama Konsumi/
E-Ehituskeskuse pere

*Elus palju suutsid anda,
suutsid valu,
muret kanda,
kuni viimaks rahuranda lõppes Sinu rännutee...*

Avaldame südamlikku kaastunnet Tarmole, Toomasele ja Tanelile kalli elukaaslase ja ema
ERIKA ALLIKASE
surma puhul.
Kaili, Maire, Marina,
Vaigor ja Marko peredega

Avaldame Raili Hermatile sügavat kaastunnet armsa
VANAEMA
surma puhul.

Kolleegid Naksitrallide lasteaiast

*Aeg seda kaotust ei kustuta eal,
süda Sind ikka meeles peab...*

Sügav kaastunne Tarmo Poomile lastega elukaaslase ja ema

ERIKA ALLIKASE

kaotuse puhul.

Perekond Rouhijainen

Mälestame

SAIMA NÕMME.

Südamlik kaastunne lähedastele.

Terviseameti endised ja praegused kolleegid

KINO

MÄRJAMAA HELK

„Treenitud tapma“ (USA, alla 14aastastele keelatud)

4. oktoober kl 17, 21.10

„Mässajad rukkis“ (USA)

4. oktoober kl 19.10

5. oktoober kl 17, 21.30

6. oktoober kl 19

„Kingsman: Kuldne ring“ (USA, alla 14aastastele keelatud)

5. oktoober kl 19

„Elumärgid“ (USA, alla 12aastastele keelatud)

6. oktoober kl 17, 21

„Paras pähkel 2“ (USA, 3D joonisfilm, eesti keeles)

8. oktoober kl 15, 17

„Tagasi koju“ (USA)

8. oktoober kl 19, 21

10. oktoober kl 19.10

11. oktoober kl 17, 21

„Elu on veel ees“ (Venemaa)

9. oktoober kl 17, 21.30

„Ruut“ (Rootsi-Taani-Saksamaa-Prantsusmaa)

9. oktoober kl 19

„Tugevam“ (USA, alla 12aastastele keelatud)

10. oktoober kl 17, 21.10

„Armastus inglite linnas“ (Venemaa, alla 16aastastele keelatud)

11. oktoober kl 19

TEATER

Lasteetendus „Röövel Rumcajs“. Teater Must Kast

Märjamaa rahvamaja, 6. oktoober kl 11

MUUSEUM

JÄRVAKANDI KLAASIMUUSEUM

Näitus “Tarbeklaasi kunstniku Pilvi Ojamaa klaastooteid aastaist 1965-1992”

Püsiväljapanek “136 aastat Järvakandi klaasitööstust”

“Tindipotid ja -pudelid Järvakandi klaasimuuseumi kogudest”

Muuseum avatud K, N, R kl 11-18, L 11-15, tel 518 2610 ja 5390 4677

MAHTRA TALURAHVAMUUSEUM

Näitus „Pärandkultuur maastikus“

Püsinäitus “Eesti talupoja elu 19. sajandil ja Mahtra sõda”

Muuseum avatud T-L kl 11-16

SILLAOTSA TALUMUUSEUM

Näitus “Sammudes Eesti Vabariiki”

“Velise vallavalitsuse tegemised aastatel 1918-1944 Rahvusarhiivi materjalide põhjal”

Püsinäitus “Märjamaa ja Vigala kihelkonna inimeste ning aja lugu”

Avatud E-P kl 10-17

HAGERI MUUSEUM

Püsinäitused “Maa-apteek”, “Kihelkonnakeskus Hageri” (fotonäitus)

Avatud T, K, N kl 11-16, tel 5648 3828 või e-post virve.õunapuu@kohila.ee

NÄITUS

Anne Aaspõllu fotonäitus „Rabahingus“

Juuru rahvamaja kaminasaal

Näitus „Pärandkultuur maastikus“

Mahtra talurahvamuuseum

Jaak Kadariku fotogrammide näitus „Läbivaade“

Järvakandi kultuurihall

Eve Vetemaa nahkehistöö (kuni 6. oktoober). Näituse pidulik lõpetamine 9. oktoober kl 11

Kehtna raamatukogu

“Mustvalge”. Jaak Kadariku fotogrammide näitus-müük (kuni 18. oktoober)

Kohila raamatukogu

Ly Vaikmets-Vaini maalinäitus „Mere jõulisus tema rahu ja tormis“

Maria Eliisa näitus (lastekogus)

Kellassepp Mihhail Karpenko laua- ja seinakellade näitus (kodulootoas)

Märjamaa valla raamatukogu

Meeli Maria Viikmaa isikunäitus „Nii algab minu kunstnikutee“

Märjamaa rahvamaja Ly galerii

Märjamaa muusika- ja kunstikooli lõputööde näitus (saalis)

Vissi Muu: Heldi Tageli kirglik hobi

Rapla keskraamatukogu

Monika Hale „Teine näitus“

Rapla, Pargi resto

Saima Randjärve õpilase Madliin Küla maalid

Kohila Tornigaleriis (Kohila, Viljandi mnt). Näitus on avatud kiriku lahtioleku aegadel, muul ajal helistada 56 230 741

KOOLITUS/LOENG

Rotangist punumistehnikas esemete valmistamise õpituba

Vana-Vigala, Hirvepargi hostel, 7. oktoober kl 11

Õpituba: Laste psühhosomaatika põhjused ja abinõud

Loomeruim (Rapla, Tallinna mnt 5), 10. oktoober kl 17

SPORT

RMK EOP Raplamaa orienteerumispäevak

Rapla, 4. oktoober

Tüdrukute U15 kohtumine jalgpallis: Kohila Püsisus vs Põlva FC Lootos

Kohila staadion, 5. oktoober kl 18

Saku I liiga kohtumine korvpallis: Kohila SK/ Webware vs Tartu Kalev/ Estiko

Kohila spordihoone, 6. oktoober kl 20

Vibulaskmine: Lumemängud

Järvakandi, 7. oktoober

Neeme Laasneri mälestusturniir males

Rapla kultuurikeskus, 7. oktoober kl 10

Märjamaa II võrkpalliturniir

Märjamaa, Metsanurga võimla (mehed) ja Haimre pst võimla (naised), 7. oktoober algusega kl 10

PU14-klassi Eesti MV korvpallis

Rapla, Sadolini spordihoone, 7. oktoober algusega kl 11 ja 8. oktoober algusega kl 12

II liiga lõuna/lääne piirkonna kohtumine jalgpallis: Raplamaa JK vs SK Imavere

Rapla ühiskooli staadion, 7. oktoober kl 12

U13 F alagrupi kohtumine jalgpallis: Raplamaa JK vs Paide LM Tapa

Rapla ühiskooli staadion, 8. oktoober kl 11

U12 II alagrupi kohtumine jalgpallis: Raplamaa JK vs Tallinna FC Levadia Valge

Kohila staadion, 8. oktoober kl 11

III liiga lääne piirkonna kohtumine jalgpallis: Raplamaa JK II vs JK Kernu Kadakas

Märjamaa gümnaasiumi staadion, 8. oktoober kl 14

MITMESUGUST

Kehakoostise mõõtmine. Eratreener Mirko Miilits

Rapla kultuurikeskus, 4. oktoober kl 13

XVII Velise sügislaad

Velise, 7. oktoober kl 10

Tantsuõhtu ansambliga MaMa

Kuimetsa rahvamaja, 7. oktoober kl 20

Tantsuõhtu Jüri Homenjaga

Vana-Vigala rahvamaja, 7. oktoober kl 21

EV 100 ürituste sari „Tunne huvi“: Margus Maripuu. Kanaldamine ja selle läbiviimine

Haimre rahvamaja, 8. oktoober kl 15

Lemmikloomapäev

Rapla kultuurikeskus, 8. oktoober kl 10

Ajalooklubi: Lauri Vahtre ettekanne "Kuidas rääkida Vabadussõjast 21. sajandil?"

Lihula mõis, 8. oktoober kl 12

Muinasjutuõhtu mudilastele

Rapla keskraamatukogu, 10. oktoober kl 17.30

KIRIKUTEATED

EELK RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KIRIK

Piiblitund, teemaks Jumal ja Jumala nimetused

Rapla pastoraadi inglisaal, 5. oktoober kl 17

Lõikustänapüha armulauaga jumalateenistus, laulab segakoor, kaastegevad pühapäevakooli lapsed. Toome lõikusande altarile õnnistamiseks; pastoraadis kirikukohv

Rapla kirik, 8. oktoober kl 12

Lõikustänapüha jumalateenistus

Samaaria koda, Purku, 8. oktoober kl 15

Ootame teateid sündmuste kohta iga nädala reedeks meiliaadressil kuulutused@sonumid.ee.
Tel 489 2130. Järgmine "KUHU MINNA" ilmub 11. oktoobri lehes.

Raplas avatakse uus discgolfipark

Pühapäeval, 8. oktoobril avatakse võistlustega Rapla Vesiroosi gümnaasiumi juures terviseradadel uus üheteistrajaga discgolfipark.

Rapla Vesiroosi gümnaasiumi juures avatava discgolfipargi tegid algul noored õpilased, kuid nüüd saab see uue kuju pärast umbes aasta kestnud vabatahtlikku tööd. Uue pargidisaini tegi Argo Peever, tööde taga on suuresti olnud Rapla politseinik Raido Galjaev. Pargi rajamist on toetanud paljud kohalikud ettevõtted. Discgolfipargi avamiseks peetakse kell 12 võistlus, kus mängitakse kaks pargiringi.

Rada on tutvumiseks avatud juba kell 10. Võistlejatel palutakse Vesiroosi gümnaasiumi uues parklas asuvas staabis (Viljandi mnt 73) kohal olla hiljemalt kell 11.30. Pärast lõunat peetakse ka toredaid täpsusvõistlusi esimesel rajal, staabi juures. Kohapeal pakutakse toitlustust.

Võistlustele saab registreerida veebikeskkonnas www.discgolf-matrix.com ja kohapeal.

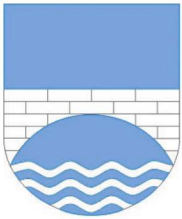
Võistlemiseks ei pea olema professionaalne mängija. Võisteldakse eri klassides ja reitingu alusel. Kuna discgolf on seltskondlik mäng, edendab võistlemine suhtlust teiste mängijatega ja aitab mänguuskusi arendada. Discgolf on üks kiiremini

Foto: SIIM SOLMAN

arenev spordiala, mille eesmärk on looduses jalutades visata ketas korvi võimalikult väikese visete arvuga. Discgolfil on suur

potentsiaal tervisespordina, Eestis on juba üle 100 discgolfipargi ja 10 000 aktiivse harrastaja.

Rapla Vallavolikogu 28.09.2017 otsusega nr 53 kehtestati Rapla valla Uuskülas Sügise ja Suve tänavate elamuala detailplaneering. Detailplaneeringuga sätestatakse tingimused 20 ühepereelamu ja 9 korterelamu ehitamiseks Suve, Sügise, Risti ja Põhja tänavate vahele jäävale ca 6,3 ha suurusele alale. Planeeringuala arendamine on ette nähtud kolmes etapis: esmalt kortermajad, seejärel üksikelamud. Detailplaneeringuga muudetakse ühte osa kehtivast Koguduse detailplaneeringust. Detailplaneering on üldplaneeringut muutev hoonestustiheduse ja krundi miinimumsuuruse osas. Planeeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavasti olulist keskkonnamõju. Olemasolev tühermaa muudetakse toimivaks elamupiirkonnaks Rapla linna keskosa vahetus naabruses.

NELJAPÄEV 5.10	REEDE 6.10	LAUPÄEV 7.10	PÜHAPÄEV 8.10	ESMASPÄEV 9.10	TEISIPÄEV 10.10	KOLMAPÄEV 11.10
ETV 06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 09.50 Terevisioon* 11.55 Pealtnägija* 12.40 Valimis-stuudio (subtiitritega)* 13.55 OP* 14.25 Tööriõbikud 14.50 Kapist välja. Eesti nahadisain (ETV 2016)* 15.20 Draamasari Loomaarst doktor Mertens. Mees papagoiga 16.10 Draamasari Paks boss. Raske otsus (Der Dicke, Saksa 2009) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Õnne 13 (Eesti 2017) 17.35 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Arktikast Antarktikasse. Tšiili, Argentiina (Eesti 2012) 20.30 Punane sekund 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Eesti parimad ettevõttõd 2017. Auhinnagala 23.10 Ml. Karjala saade 23.40 Üks koorilaul. Metsalaul* 23.45 Ringvaade* 00.50 ERR. ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 09.50 Terevisioon* 11.50 Suud puhtaks* 13.20 Ml. Karjala saade 13.45 Rahvusvaheline muusikapäev 2017* 15.15 Üks koorilaul. Metsalaul* 15.20 Draamasari Doktor Martin. Päästa mind (Doc Martin, Inglise 2015)* 16.10 Draamasari Paks boss. Suletud uste taga (Der Dicke, Saksa 2012) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2017) 17.35 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Tööriõbikud 20.25 Komöödiasari Jah, härra peaminister. Tõeline partnerlus (Inglise 1986) 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Krimireede Midsomeri mõrvad. Ellu ärganud küla (Inglise 2016) 23.10 Komöödiasari Minu pere 23.40 Pealtnägija* 00.30 ERR. ee uudised	07.30 Setod (ETV 2013) 08.00 Ringvaade* 09.00 Üks koorilaul. Sügisetüüdid, 3 osa 09.05 Tööriõbikud 09.30 ES2Q (ETV 2008) 10.00 Maahommik 10.45 Draamasari Õnne 13 11.15 Pealtnägija 12.00 Punane sekund 12.25 Osoon* 12.55 LIVEstonia 13.25 Armastus Berliinis. Ameeriklane 14.10 Loomaarst doktor Mertens. Uued suunad 15.00 Suud puhtaks* 16.30 Hommik Anuga* 17.40 Draamasari Doktor Martin. Kõik uus šokeerib 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Uue aja asjad. Õpilased ja õpetajad 19.00 Aasta õpetaja gala "Eestimaa õpib ja tänab" 20.30 Õnne 13 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.20 Sport. Sport 21.35 Draamasari Koduigatsus. Õine tormakus 22.30 Eesti film Kohtumine tundmatuga 23.55 Jalgpalli MM valikmängude 9. vooru tipphetked 00.20 Langus 01.20 ERR. ee uudised	07.30 Koguja Asta Tammsalu 07.45 Kuldne Trio 07.55 Pehmed ja karvased 08.15 11 000 aastat hiljem 09.00 Reformatsioon 500 09.05 Prillitoos 10.00 Hommik Anuga 11.15 Aasta õpetaja gala "Eestimaa õpib ja tänab" 12.40 Kapist välja 13.10 Eesti film Kohtumine tundmatuga 14.40 Midsomeri mõrvad. Ellu ärganud küla 16.10 Koduigatsus 17.05 Meie Eestid. Sergei* 17.35 Arktikast Antarktikasse. Tšiili, Argentiina 18.05 Reisile minuga. Korfu. Durrelli maja 18.30 Aktuaalne kaamera 18.40 Ajavaod. Aleksander Jaakson 19.15 Foyle'i sõda. Õhusõja algus 20.50 Leiutades Eestit. Mia-Maria koerakaka koristaja 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport Ilm. Nädal 21.40 Sport. Sport 22.00 Hetk ajaloos 22.05 Lõksus - tapja meie seas 22.55 Langus 23.55 Jah, härra peaminister 00.28 ERR. ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 09.50 Terevisioon* 11.50 Maahommik* 12.35 Reisisarjale minuga. Korfu. Durrelli maja (Eesti 2008)* 13.00 Unustatud maitseid. Läti* 13.30 Punane sekund 14.00 Doksari Meie maailm. Sädemete jõed (ETV 2016) 14.55 11 000 aastat hiljem. Nagu orkester (ETV 2008)* 15.40 LIVEstonia 16.10 Draamasari Paks boss. Kiire rünnak (Saksa 2012) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Õnne 13 (Eesti 2017) 17.35 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Osoon 20.30 Meie Eestid. Sandra 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Välisilm 22.15 Välisilm dokk Koletise sünd 23.55 Kriminaalsari Lõksus - tapja meie seas 00.00 Ringvaade* 01.02 ERR. ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Draamasari Kutsuge ämmaemand! 09.50 Terevisioon* 11.55 Hommik Anuga* 13.05 Osoon (subtiitritega)* 13.35 Välisilm* 14.10 Dokfilm Moeohvrid (Fashion Victims, Saksa 2011) 15.05 Hetk ajaloos. Klounid ja faunid* 15.10 Ajavaod. Riigi mehed. Aleksander Jaakson* 15.40 Setod (ETV 2013)* 16.10 Draamasari Paks boss. Otsingul (Der Dicke, Saksa 2012) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Õnne 13 (Eesti 2017) 17.35 Draamasari Kutsuge ämmaemand! (Call the Midwife, Inglise 2014)* 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 19.45 Valimisstuudio 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.35 Jalgpalli MM valikmäng. Eesti - Bosnia ja Hertsegoviina 23.55 Jalgpalli MM valikmängude 10. vooru tipphetked 00.15 Ringvaade* 01.03 ERR. ee uudised	06.55 Terevisioon 08.55 Kutsuge ämmaemand! Jõulu-eri 09.50 Terevisioon* 11.50 Prillitoos (subtiitritega)* 12.45 Tähtendamisi. Reformatsioon 500* 12.50 Hetk ajaloos. Klounid ja faunid* 12.55 Leiutades Eestit. Mia-Maria koerakaka koristaja* 13.00 Riigikogu infotund 14.00 Meie Eestid. Sandra* 14.30 Kriminaalsari Foyle'i sõda 16.10 Draamasari Paks boss 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2017) 17.35 Kutsuge ämmaemand! Jõulu-eri (Christmas Special, Inglise 2014)* 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Pealtnägija 20.45 Suud puhtaks 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Suud puhtaks 23.00 Ajavaod. Riigi mehed. Aleksander Jaakson* 23.30 Komöödiasari Minu pere 00.00 Ringvaade* 01.01 ERR. ee uudised

ETV 2

07.00 Lastesaated 08.50 Päev, kui Henri kohtas 08.55 Kiisud, edasi! 09.00 Ringvaade* 10.00 Paks boss 10.50 Teel Leninile 11.20 Eesti muusikavideod 11.49 ERR. ee uudised 15.30 Uus Tase 15.50 Kriksatrullid 16.00 Lastetuba 16.10 Kati ja Mimmu 16.25 Tuutu ja Potsu 16.35 Karusmarjad metsikus looduses 17.00 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 17.25 Beni ja Holly väike kuningriik 17.35 Susapusa Okidos 17.45 Bobby ja Bill 18.00 Mina ja Miia 18.20 Wissper 18.30 Lastetuba 18.45 Rõõmutirts 18.50 Must ja valge koer 18.55 Uus Tase 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Õhinapõhised Peruus 20.00 AegRuum 20.50 Vaba tahe 21.20 Tasub teada 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Kaardimaja 22.20 Noored kotkad 23.45 Vabaduspäev Põhja-Koreas 01.30 ERR. ee uudised	07.00 Animasarjad 08.15 Lastetuba 08.25 Kati ja Mimmu 08.35 Wissper 08.45 Tuutu ja Potsu 08.55 Pörsas Peppa 09.00 Ringvaade* 10.00 Paks boss 10.50 Kapist välja 11.20 Eesti TOP 7* 12.13 ERR. ee uudised 15.30 Uus Tase 15.50 Kriksatrullid 16.00 Lastetuba 16.10 Kati ja Mimmu 16.25 Tuutu ja Potsu 16.35 Karusmarjad metsikus looduses 17.00 Geronimo Stiltoni lood 17.25 Beni ja Holly kuningriik 17.35 Beni ja Holly kuningriik 17.35 Susapusa Okidos 17.45 Kasper ja Emma lood 18.00 Mina ja Miia 18.20 Pipi, Pupu ja Rosmary 18.30 Lastetuba 18.45 Naerupallid murravad koode 18.55 Uus Tase 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Regi laulab 20.00 Etnokulbid 21.00 Vaimus ja ilmas 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Teatriõhtu Kontakt 23.35 Plekktrumm* 00.20 Mari Jürjens 00.55 ERR. ee uudised	07.30 Yoko 07.40 Mukk ja Tšavapa 07.55 Beni ja Holly väike kuningriik 08.05 Tuutu ja Potsu 08.15 Kasper ja Emma uued lood 08.30 Mina ja Miia 08.50 Pipi, Pupu ja Rosmary 09.00 Kosmo 09.25 Meistrimehed Pat ja Mat 09.35 Pipi Pikksukk 10.00 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 10.25 Beni ja Holly kuningriik 10.35 Mina ja Miia 11.00 Mussoonimaad 11.50 Tuhk ja teemant 13.35 Raamatupood 14.00 Autoralli MM / WRC 2017. Kataloonia 15.00 Õhinapõhised Peruus 15.30 Viis sõpra 17.00 Fantoompoiss 18.20 Džungliraamat 18.30 Lammasshaun 18.45 Jalgpalli MM valikmäng. Gibraltar - Eestit 19.45 AK (viipekeeles) 19.55 Valikmäng jätkub 21.15 Elu allpool nulli 22.00 AegRuum 22.50 Teel Leninile 23.20 Veenus karusnahas 00.58 ERR. ee uudised	07.30 Karusmarjad metsikus looduses 07.55 Pipi, Pupu ja Rosmary 08.00 Wissper 08.10 Fantoompoiss 09.30 Autoralli MM / WRC 2017. Kataloonia ralli 10.30 Õunalaul. Keijo-Johann Norden 10.35 Mina ja Miia 11.00 Ohtlik lend 12.00 Vaba tahe 12.30 Autoralli MM / WRC 2017. Kataloonia ralli 14.30 Noored kotkad (1927)* 16.00 Pärimusmuusika lõikuspidu. Etnokulbid* 17.00 Kosmo 17.25 Leiutades Eestit / WRC 2017. Kataloonia 15.00 Buratino tegutseb jälle 18.00 Laste pillerkaar 18.55 Prügihunt ja Superjanes 19.20 AK (viipek) 19.30 Teemaõhtu. Marika Vaarik 55. Sipelga rada. Näitleja Marika Vaarik 20.25 Kutsar koputab kolm korda 21.10 Plekktrumm. Marika Vaarik 21.55 Minu pere ja muud loomad 23.55 Teemaõhtu. Siin ja praegu. Marika Vaarik 00.38 ERR. ee uudised	07.00 Animasarjad 08.00 Susapusa Okidos 08.10 Lola Pikk-kõrv 08.15 Lastetuba 08.30 Pipi, Pupu ja Rosmary 08.35 Prügihunt ja Superjanes 09.00 Ringvaade* 10.00 Paks boss 10.55 Joanna 11.36 ERR. ee uudised 15.30 Uus Tase 15.50 Papist poisid 16.00 Lastetuba 16.15 Loomaia tee 64 16.25 Rütlet Rooste 16.35 Milly murab pead 16.45 Džungliraamat 17.00 Mina ja Miia 17.25 Beni ja Holly väike kuningriik 17.35 Mukk ja Tšavapa 17.45 Zou 18.00 Lastetuba 18.55 Uus Tase 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Pärimuzoon 20.00 Maahommik* 20.45 Elu allpool nulli. Looduse kutse 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Plekktrumm 22.30 Kinoklassika Käitumine: mitterahuldav 23.05 Eesti parimad ettevõttõd 2017. Auhinnagala* 00.35 Eesti TOP 7* 01.30 ERR. ee uudised	07.00 Animasarjad 07.20 Mina ja Miia 07.45 Lastetuba 08.35 Loomaia tee 64 08.45 Oktonaudid 09.00 Ringvaade* 10.00 Paks boss 10.50 Plekktrumm* 11.35 Eesti muusikavideod 12.04 ERR. ee uudised 15.30 Uus Tase 15.50 Papist poisid 16.00 Lastetuba 16.50 Mustkunstnik 17.00 Mina ja Miia 17.25 Beni ja Holly väike kuningriik 17.35 Mukk ja Tšavapa 17.45 Bobby ja Bill 18.00 Peeter Paani uued seiklused 18.20 Wissper 18.30 Lastetuba 18.50 Lammasshaun 18.55 Uus Tase 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Lapsed suures spordis 20.00 Mussoonimaad 20.55 Hetk ajaloos. Klounid ja faunid* 21.00 Meie Aja Kunst 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Teel Leninile. Valge põrgu 22.05 Puhtaim klubi lisraels 23.35 Eesti TOP 7 00.25 Raamatupood 00.54 ERR. ee uudised	07.00 Lastesaated 09.00 Ringvaade* 09.45 Ilus maa 10.00 Paks boss 10.50 Pärimuzoon 11.15 Meie Aja Kunst 11.45 Eesti muusikavideod 12.17 ERR. ee uudised 15.30 Uus Tase 15.50 Papist poisid 16.00 Lastetuba 16.15 Kati ja Mimmu 16.25 Kiisud, edasi! 16.30 Vemba ja Tembu seiklused 16.55 Lola Pikk-kõrv 17.00 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 17.25 Beni ja Holly väike kuningriik 17.35 Susapusa Okidos 17.45 Vahva Roosi 18.00 Džungliässad 18.10 Zou 18.20 Pipi, Pupu ja Rosmary 18.30 Lastetuba 18.45 Päev, kui Henri kohtas 18.50 Papist poisid 18.55 Uus Tase 19.20 AK (vk) 19.30 8 mm ELU 20.00 Meie maailm 20.55 Leiutades Eestit 21.00 Kapist välja 21.30 Kultuuriuudised 21.35 Mees nimega Ove 23.35 Ohtlik lend 00.30 Kaardimaja 01.19 ERR. ee uudised
--	--	---	---	---	--	---

KANAL 2

06.15 Armastuse maitse 07.05 Alvin ja koopaoravad 07.35 Looney Tunes 08.00 Reporter 09.00 Minu kodu on parim 10.05 Purunenud elud 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Pilvede all. Äitäh, et otsustasid elada 13.00 Suur lotokolmapäev. Rooside sõda 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Armastuse maitse 16.00 Külade detektiivid. Surm šokolaadikaupluses 17.00 Minu kodu on parim 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Suur komöödiaõhtu 21.30 Kiired ja ilusad Gruusias 22.30 Mf Tõõvari 00.30 Mf Lucy 02.10 Naistevangla 03.00 Vahelevõtja. Rängad kuriteod. Lase minna 03.45 Pärapärgu perekond 04.10 Reporter 05.00 Pilvede all 05.45 Tupiktänava mehed	06.15 Armastuse maitse 07.05 Alvin ja koopaoravad 07.35 Looney Tunes 08.00 Reporter 09.00 Minu kodu on parim 10.05 Purunenud elud 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Suur komöödiaõhtu 13.00 Kiired ja ilusad Gruusias 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Armastuse maitse 16.00 Külade detektiivid. Surm naaberaias 17.00 Minu kodu on parim 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 19.55 Kuldvillak 20.30 Roaldi nädal. Kui keha veab alt 21.30 Nädalalõpp Kanal 2ga 23.00 Köök 23.30 Mf Unusta see Sarah Marshall 01.45 Mf Tõõvari 03.25 Reporter 04.15 Eesti kõige-kõige. Täna ses eksperimendis saates näeme Eesti suurimat fotoaparaati, kõige kiiremaid mootorattu-reid ja võimsaimat lennukite kogu 04.45 Kodutunne 05.45 Tupiktänava mehed. Õkotoit	06.15 Eveliniga Balil 07.05 Kiired ja ilusad Gruusias 08.00 Top Shop 08.15 Oota sa! 08.40 Alvin ja koopaoravad 09.10 Aedniku aabits 09.40 Kodutunne 10.40 Hooaeg 11.30 Rooli võim 12.00 Roaldi nädal. Kui keha veab alt 13.00 Radar 14.00 Nukumaja 15.00 Rosamunde Pilcher. Mängus on au 17.00 Sajandi valitsejanna. Atike käsib Esteril Silahdarist eemale hoida. Kösem saadab Gülbaharile ähvardava sõnumi. Ester räägib Kösemile Atike ja Silahdari salasuhtest. Ibrahim on Kasõmi pärast masenduses 19.00 Reporter+ 19.35 Galileo 21.05 Heeringas Veenuse õlal 21.35 Ameerika talent 23.30 Mf Metsamajake 01.35 Mf Unusta see Sarah Marshall 03.25 Nädalalõpp Kanal 2ga 04.35 Roaldi nädal. Kui keha veab alt 05.25 Saage tuttavaks 05.50 Reporter+	06.15 Eveliniga Balil 07.05 Radar 08.00 Galileo 09.25 Kuldvillak 10.00 Pilvede all. Piret ei suuda otsustada, kas rääkida Haapsalus juhtunust Voltsile. Mari survel tuleb Indrekul Riina ees vabandada. Erik võtab intervjuud andma minnes Kertu teadmata Liisa kaasa. Volts sõidab koos Piretiga Haapsallu 11.00 Oled jätnud jälle. Äitäh, et otsustasid elada 11.30 Suur komöödiaõhtu 13.00 Nädalalõpp Kanal 2ga 14.30 Heeringas Veenuse õlal 15.00 Kiired ja ilusad Gruusias 16.00 Siberi võmm. Eksinud 17.00 Inga Lindström. Armastuse kokaraamat 19.00 Reporter+ 19.35 Mf Kiired ja vihased 4 21.45 Mf Pohmakas 23.50 Mf Karm tõde 01.40 Mf Metsamajake 03.20 "Laula mu laulu" suvetuor 2017 05.25 Saage tuttavaks. Martin Plaser 05.50 Reporter+	06.15 Armastuse maitse 07.05 Alvin ja koopaoravad 07.35 Looney Tunes 08.00 Reporter 09.00 Minu kodu on parim 10.05 Purunenud elud 11.05 Kodus ja võõrsil 11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga 13.00 Roaldi nädal. Kui keha veab alt 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Armastuse maitse 16.00 Külade detektiivid. Koprad tulevad 17.00 Minu kodu on parim 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Köök 20.30 Kodutunne 21.30 Nukumaja. Eva suhted mehega tarnevavad haripunkti 22.30 Mf Kiired ja vihased 4 00.40 Mf Karm tõde 02.25 Reporter 03.15 Kodutunne 04.05 Suure komöödiaõhtu parimad palad 05.00 Saage tuttavaks. Mees ookeani tagant ehk Indrek Ventmann! 05.45 Tupiktänava mehed. Raul ja Viki rõõvitakse ning neil terendab ees seksiorja põli	06.15 Armastuse maitse 07.05 Alvin ja koopaoravad 07.35 Looney Tunes 08.00 Reporter 09.00 Minu kodu on parim 10.05 Purunenud elud 11.05 Kodus ja võõrsil 11.35 Nukumaja 12.30 Kodutunne 13.30 Oled jätnud jälle 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Armastuse maitse 16.00 Külade detektiivid 17.00 Minu kodu on parim 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Radar 21.00 Krimi 21.30 Siberi võmm. Keemilised elemendid 22.30 Mf Vastasseis. Põnevusmärul kahest karastunud mehest, kelle vahel puhkeb võitlus viimse veretilgani 00.20 Mf Pohmakas 02.15 Nuuskija. Tudengi mõrva uurimine näitab, et väliselt tagasihoidlikul neil oli palju saladusi 03.10 Reporter 04.00 Teleaasta tipphetked 05.15 Saage tuttavaks 05.45 Tupiktänava mehed	06.15 Armastuse maitse 07.05 Alvin ja koopaoravad 07.35 Looney Tunes 08.00 Reporter 09.00 Minu kodu on parim 10.05 Purunenud elud 11.05 Kodus ja võõrsil 11.35 Siberi võmm. Keemilised elemendid 12.30 Radar 13.30 Köök 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Armastuse maitse 16.00 Külade detektiivid 17.00 Minu kodu on parim 18.00 Purunenud elud 19.00 Reporter 20.00 Suur lotokolmapäev. Rooside sõda 21.00 Oled jätnud jälle 21.30 Pilvede all. Piret on sadamas juhtunust paanikas. 22.30 Naistevangla 23.30 Vahelevõtja. 00.25 Pärapärgu perekond. Tuuleklubi 00.55 Nukumaja 01.55 Siberi võmm. Keemilised elemendid 02.45 Reporter 03.55 Radar 04.40 Hooaeg 05.15 Rooli võim 05.45 Tupiktänava mehed
--	--	---	--	--	--	--

TV3

06.15 Winxid 06.40 Transformerid: Päästerobotid 07.05 Käsna-Kalle Kantpüks 07.30 Saatuslik valik 08.25 Minu köök on parim 09.25 Võimalik vaid Venemaal* 09.55 Kirgedes torm 11.00 Vaprad ja ilusad 11.35 Top Shop 11.50 Me saime lapse 12.55 Võimalik vaid Venemaal* 13.55 Sūdameasi: Tööotsad poiste jaoks 15.00 Saatuslik valik 16.00 Vaprad ja ilusad 16.30 Kirgedes torm 17.40 Minu köök on parim: Mal ja Bec 18.45 Seitsmesed: Uudised 19.25 Seitsmesed 20.00 Eesti Selgelnägiagite Tuleproov 21.30 Kätemak-sukontor 22.35 Kolmeraudne 23.35 C.S.I. Kriminallistid: Surematas 00.35 Kandid: Silm taevas 01.35 Saatanlikud kodu- duabilised 02.30 Kolmeraudne 03.25 Kätemak-sukontor: Kurjad klounid 04.20 Seitsmesed: Uudised 05.00 Seitsmesed 05.25 Sūdameasi	06.15 Winxid 06.40 Transformerid: Päästerobotid 07.05 Käsna-Kalle Kantpüks 07.30 Saatuslik valik 08.25 Minu köök on parim: Mal ja Bec 09.25 Tule mulle naiseks 09.55 Kirgedes torm 11.00 Vaprad ja ilusad 11.35 Top Shop 11.50 Kätemak-sukontor: Kurjad klounid 12.55 Papad Mammad 13.55 Sūdameasi: Mu üks ja ainus 15.00 Saatuslik valik 16.00 Vaprad ja ilusad 16.30 Kirgedes torm 17.40 Minu köök on parim: Kelly ja Ash 18.45 Seitsmesed: Uudised 19.25 Seitsmesed 20.00 Papad Mammad 21.00 Mf Marslane 00.00 Võimalik vaid Venemaal 01.00 Hawaii 5-0: Purunenud unistused 02.00 Ameerika õudukas: vārdjatsirkus: Korrata! 03.00 Võimalik vaid Venemaal* 03.50 Papad Mammad 04.35 Seitsmesed: Uudised 05.00 Seitsmesed 05.40 Sūdameasi: Mu üks ja ainus*	06.30 Sūdameasi: Mineviku kuriteod 07.25 Littlest Pet Shopi väikesed lemmikud 07.50 Kung fu panda 08.15 Galaktika valvurid 08.35 Littlest Pet Shopi väikesed lemmikud 09.00 Simpsonid: Sealih ja põletushaavad 10.00 Hommik mu maitseid 10.30 Tule mulle naiseks 11.00 Nurgakivi 11.30 Naistesaad 12.00 Merivälja: Cha
--	--	---

Elli küünlad
Väärt Raplamaa Toote kaupluses!

Tallinna mnt.23
T-R kella 10-18 ja
L kella 10-14

Raplamaa Hommik!

Kohalikud uudised, ilm
horoskoop, värsked ajalehed
ja palju muud põnevat!

Igal tööpäeval
7:30 - 10:00

Raplamaal
91,3 MHz
www.treraadio.ee

TEADAANNE VALIMISTEST
Eestis elavatele Eesti kodanikest
SOOME VÄHEMUSRAHVUSELE!

Soome vähemusrahvuse
Kultuurinõukogu valimised toimuvad
17.-19. novembrini käesoleval aastal posti teel.

Soome vähemusrahvuste nimekirja kantud isikud saavad tutvuda
valijate nimekirjadega alates 18. sept - 3. nov 2017
Kandidaatide registreerimine lõpeb 8. okt kl 17.00.

Valimistega seotud küsimuste korral pöörduda
Eesti Ingerisoomlaste Liidu büroosse aadressil
Veski 35, Tartu, 51005. Tel 742 1773.
E-mail: ingerisoom@gmail.com.
Kodulehekül: www.inkeri.ee. FB: INKERI.
Valimiste peakomitee tel 5351 1261

Lääne päästkeskuse
Raplamaa päästepiirkonna
Järvakandi päästekomando
otsib oma meeskonda

PÄÄSTJAT

VAJALIK:

- vähemalt keskharidus
- vastavus päästjale kehtestatud füüsilise ettevalmistuse ja tervisenõuetele

KASUS TULEB:

- B- ja/või C-kat juhuluba

CV saata hiljemalt 11.10.2017
e-postile
anna-kaisa.tonissoo@rescue.ee
Lisainfo Marko Matson,
tel 528 9261,
e-mail marko.matson@rescue.ee

RAPLA KÜTTEKONTOR

MÜÜB LÖHUTUD LEPA KÜTTEPUID (25-60 cm, ka võrkkotis).
Müüme ka PUIDUBRIKETTI.

Hinnad soodsad!
Tel 516 6305

AllikaGrupp

Oktoobris
PVC aknad
PARIMA
hinnaga!

Rapla Viljandi mnt.19

Amves
Tel 489 7306
www.amves.ee, info@amves.ee

- Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteegiga
- Ostame PÖLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu
Tel 447 7900, 528 5263
Faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

oü Metsagrupp Ltd.

Lp paberlehe tellija!

Raplamaa Sõnumite paberlehe tellijatele on digileht TASUTA.
Kui te soovite endale digilehte, võtke ühendust toimetusega.

Tel 489 2130,
e-post: kuulutused@sonumid.ee

LUMBAR
ENERGY WOOD

www.lumbar.ee
Reigo Madi, reigo@lumbar.ee
Tel 53 420 379

Ostame:

- kasvavat võsa
- vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
- leht- ja okaspuu küttepuid
- lepa enamusega metsakinnistuid

TEIE LEPIKULE PARIM HIND!

pm
PRIIMO METS

OÜ Priimo Mets ostab:

- metsakinnistuid,
- kasvavat metsa,
- kasepakku, okaspuu palki,
- paberipuitu, küttepuid,
- võsa hakkeks.

Pakub:

- saematerjali,
- metsaveo teenust.
- kase küttepindu ja kase küttekotse bigbag kottides

Tel. 506 9966; 489 0696
E-post priimo.mets@priimo.ee

LaCopita
veini- ja õllebutiik kutsub:
Sissejuhatav KOOLITUS
VEINIMAAILMA
13. oktoobril kella 18-21

Vein on hingestatud ja emotsionaalne jook, mille ajalugu ulatub tuhandete aastate taha. Meie jaoks on oluline, et seda tarbitaks austusega. Kutsume Teid osa saama sissejuhatavast koolitusest veinimaailma. Saad lihtsa ülevaate erinevatest viinamarjasortidest ja eri maailmajagude veinidest.

Hind 25 eurot

Sisaldab kolmetunnist koolitust koos degustatsiooniga.
Registreerimine vajalik, sest kohtade arv piiratud.

Registreerimiseks saada sõnum Facebookis:
https://www.facebook.com/LaCopitaveini-
jaolletuba/ või registreeru kohapeal
Tallinna mnt.45 Rapla

LA COPITA
VEINI JA ÕLLEBUTIIK

OSTAB

- metsakinnistuid
- hüpoteegiga ja läbiraaiatud kinnistuid

oü LANDEKER

Tel 511 0415, 517 9866, 489 4055. www.landeker.ee

Kinnistute ja kasvava metsa raieõiguse ostmise

Meelis Meigo
Tel: 534 31486
E-mail: meelis.meigo@karomets.ee

karomets.ee

KaroMets
Metsandust aastast 1994

Hea METSAOMANIK!

OSTAME: kasvavat metsa, metsamaad, palki ja paberipuitu, küttepuitu ja võsa-raiejäätmeid.

Metsä

Tel: 5148238, 5038777
e-mail: eesti@mitsagroup.com

Metsä Forest Eesti AS

Roheline pidu ja raamat kõigile Villemitele, uudishimulikele ja lapsemeelsetele

Helerin Väronen

Eelmisel reedel, 29. septembril oli Inglise haridus- ja kultuurikeskuses roheline pidu. Pille Matt esitles seal oma teist lasteraamatut, mis kannab pealkirja „Väike Villem“. Kuna Villem on rohelist juustega nukupoiss, oli terve raamatu esitluspidu kantud rohelisest toonist ja poisilikusest.

Peo kuulutus oli lubatud, et tuleb ka üllatus. Raamatu autor ise ka ei teadnud, mis see üllatus on. Üllatusesinejateks olid lapsed, kes esitasid raamatus olnud Villemi laulu ja hiljem veel „Õnneseene“ laulu. Inglise inimesed on ju täielikud õnneseened, et neil on selline inimene olemas.

Tänuõnades öeldigi Pille Mati kohta, et tegemist on andeka inimesega, kes aitab ka külauel üleval hoida. Pole ilmselt küla, kus oleks nii palju raamatuid välja antud kui Inglise. Eks siin ole ka oma osa MTÜ-l Inglise Arendusselts, kes raamatu väljaandmist toetas.

Tegelikult oli kogu pidu publiku jaoks korralik üllatus. Raamatuesitlusega oli palju vaeva nähtud ja Matt tõdes, et väga tore pidu sai. Dekoratsioonid olid vägevad ja omaette elamuse pakkus söögilaud, kus oli nii palju rohelist kui vähegi võimalik, kummikommidest kuni hapukurgini välja.

Villemi raamat räägib loo väiksest nukupoisist, kes elab koos oma õe ja vanematega pisikeses külas keset rohelust. Villem on tüüpiline poiss, kellele meeldib ronida, avastada ja seigelda. Raamatu idee tekkis kirjanikul tänu vennapojale, kes pärast esi-

mest raamatut tüdrukunuku kohta („Nukupiiga Saara Kai“) hakkas uurima, millal poistekas tuleb.

Pille Matt hakkas otsima poissnukke ja kuna ta on liiksaks raamatukoguhoidja tööle ka lasteaiakasvatataja, sündisid laste mängu jälgides ka raamatus olevad lood. Raamatu kirjutamise ajal juhtus küll äpardus, kui arvuti katki läks ja koos sellega kõik kirjutatu kadus. Kuid autor sõnas, et ehk see oligi hea, sest raamat sai sellest ilmselt parem.

Muinasjuttude kirjutamisega puutus Pille Matt kokku oma diplomitööd tehes. Kuid pärast seda tahtis ta teha midagi sellist, mille kohta keegi ei saa ütlemata tulla, et see on valesti tehtud, ja mis oleks lihtsalt enda rõõmuks loodud. Eelmist raamatut ilmetasid Mati enda tehtud fotod, kuid seekordsesse raamatusse on pildid loonud Pille õde Tiina Matt.

Lapsed pole küll Tiina lemmikteema, kuid õe raamat võimaldas tal katsetada ideega, kuidas on võimalik piltidel mängu- ja päriselu kokku panna. Raamatut sirvides tekib tõesti küsimus, kust läheb piir mängu ja päriselu

vahel. Illustratsioonidel on kasutatud nii fotosid kui ka joonistusi.

Raamatuesitlusele oli kokku tulnud umbkaudu 70 inimest. Pille Matt kartis alguses, et lae alla hõljuma lastud umbes 120 õhupalli on hommikuks kõik alles ja põrandale kukkunud, aga seda muret ei olnud, lapsed viisid kõik õhupallid endaga kaasa. Eks öelnud juba Puhh, et keegi ei saa kurvastada, kui tal on õhupall. Ja

veel toredam on, kui neid on terve kimp.

Küsimuse peale, kas kunagi on oodata järgmist lasteraamatut, vastas Matt, et tal on tegelikult mustand järgmise raamatu jaoks olemas. Villemi seiklused lähevad veel edasi. Kuid millal see ilmub, ta lubada ei oska. „Lapsed on minu maailm ja protsess ise on juba nii põnev,“ sõnas Pille Matt lõpetuseks.

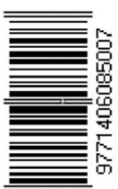
Soovijad said raamatuesitlusel soetada endale Villemi raamatu koos autogrammiga.

Õed Matid ja nende ühiselt valminud lasteraamat "Väike Villem".

Fotod: SIBYLLE TAMM

ISSN 2228-1886

RAPLAMAASõnumid

Rapla 79511, Viljandi mnt 6, tel 489 2133, 5567 3260 Tellimine, reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084 faks 489 2135, e-post: info@sonumid.ee, kodulehekülj: www.sonumid.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson
Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244) **Ajakirjanikud:** Siim Jõgis (489 2132), Stina Andok (489 2137), Katri Reinsalu (489 2246), Helerin Väronen (489 2132), Haldi Ellam
Tehnilise toimetuse juhataja: Siim Solman (489 2138)
Kujundaja: Ulvi Blande (489 2138)
Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2138)
Reklaamitoimetuse juht: Ulvi Salumäe (489 2130). **Reklaamijuht:** Kadri Paju (489 2130)
Raamatupidaja: Juulija Kuum (489 2133)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastöid. Raplamaa Sõnumeid on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskondadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja internetis Raplamaa Sõnumite koduleheküljel. Toimetuse võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8.30 - 17 Viljandi mnt 6, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135.
Väljaandja: OÜ Nädaline. **Trükk AS Printall.** Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eall.ee või tel 646 3363